

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁ရာစု ပင်လုံညီလာခံ)

သို့တင်သွင်းသောစာတမ်းများနှင့်
ကရင်အမျိုးသားများ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ
အထောက်အကူပြုစာတမ်းများ

Union Peace Conference

KNU-DOI နှင့် Research Institute for Society and Ecology (RISE)

တို့မှ စုစည်းထုတ်ဝေသည်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ
(၂၁ရာစု ပင်လုံညီလာခံ)

သို့တင်သွင်းသောစာတမ်းများနှင့်
ကရင်အမျိုးသားများ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ
အထောက်အကူပြုစာတမ်းများ

Union Peace Conference

KNU-DOI နှင့် Research Institute for Society and Ecology (RISE)

တို့မှ စုစည်းထုတ်ဝေသည်။

၂၁ရာစုပင်လုံညီလာခံမှတ်တမ်းများ

နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပြောကြားသည့် မိန့်ခွန်း.....၁
 တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် ပြောကြားသည့်
 နှုတ်ခွန်းဆက် အမှာစကား.....၇
 ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် မစ္စတာ ဘန်ကီမွန်း၏ အမှာစကား၁၂
 ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ စောမူတူစေးဖိုး၏ မိန့်ခွန်း၁၆

ကရင်အမျိုးသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံတော်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ
 အမြင်သဘောထားစာတမ်း၂၀
 နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ၂၀
 စီးပွားရေးကဏ္ဍ၂၃
 လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ.....၂၅
 မြေယာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ.....၂၆
 သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ၂၈
 လူမှုရေးကဏ္ဍ.....၂၉
 ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ.....၃၀
 ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၃၀

ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ၏ နိုင်ငံရေးမူဝါဒ စာတမ်း.....၃၂
 ကေအဲန်ယူ- ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ပဒို ကွယ်ထူးဝင်း၏
 ဒုတိယနေ့ အပိတ်မိန့်ခွန်း.....၃၅

ကရင်အမျိုးသားနီးနှောဖလှယ်ပွဲ (လော်စီးလာ၊ ကရင်ပြည်နယ်) မှတ်တမ်းများ

နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ၄၀
 စီးပွားရေးကဏ္ဍ.....၄၈
 အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူမှုရေးကဏ္ဍ.....၅၃
 မြေယာနှင့် သယံဇာတကဏ္ဍ ၆၅
 လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၇၃

စကားဦး

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှကိုလိုနီ လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်၍ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော လွတ်လပ်ရေးကို ရရှိခဲ့သည်။

သို့သော် လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဗကပ၊ အလံဖြူ၊ အလံနီ တို့မှ တောခိုခဲ့သည်။ ထိုကာလအတောအတွင်း Karen National Deference Organization -KNDO တို့သည် အစိုးရဖက်မှ ပါဝင်ကာ တိုင်းပြည်ကို စုပေါင်းကာကွယ်ပေးခဲ့ကြသည်။

တပြိုင်နက်တည်းတွင် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ အမျိုးသားတန်းတူရေးတို့ကို ဥပဒေတွင်းတိုက်ပွဲဖြင့် တိုက်ပွဲဝင် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ‘ကရင်တကျပ်ဗမာတကျပ် ချက်ခြင်းပြ၊ ကရင်ပြည်ချက်ခြင်းပေး၊ ပြည်တွင်းစစ်အလိုမရှိ၊ လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း အလိုမရှိ’ ဟူသော ကရင်အမျိုးသားတို့၏ ဆန္ဒကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖော်ထုတ်တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အစိုးရဖက်မှ ဖြေရှင်းပေးမှုမရှိဘဲ ကရင်လူမျိုးများတို့၏ နေထိုင်ရာဒေသများနှင့် KNDO ဌာနချုပ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသဖြင့် ကရင်အမျိုးသားတို့သည် မိမိအမျိုးသားတို့ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် လက်နက်စွဲကိုင်ကာ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တွန်းလှန်တော်လှန်ခဲ့ကြရသည်။

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် လက်နက်စွဲကိုင်တော်လှန်ရေးကို နိုင်ငံရေးအရ၊ အမျိုးသားရေးအရ၊ ဦးဆောင်နေသည့် KNU ကရင်အမျိုးသည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး တလျှောက်လုံးတွင် နိုင်ငံရေး ပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် ဆွေးနွေးအဖြေရှာရန် အစိုးရအဆက်ဆက်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းရေးနည်းလမ်းဖြင့် အစဉ်တစိုက်ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့သော် အခြေအနေအကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သော်လည်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရန် တကြိမ်တခါမျှ မရရှိ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဘဲ တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း သံသရာလည်နေခဲ့ကြရသည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်တက်လာပြီးနောက် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ‘တ နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ်(NCA)’ ကို တနိုင်ငံလုံးရှေ့မှောက်၊ နိုင်ငံ တကာမျက်စိအောက်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးကာ နှစ် ၆၀ ကျော် မဖြေရှင်းနိုင်သည့် နိုင်ငံရေးပြဿနာ ကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် ဆွေးနွေးအဖြေရှာရန်အတွက် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ရန် UPDJC တို့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲမူဘောင်တို့ကို ချမှတ်ရေးဆွဲကာ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ တကြိမ်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်-စက်တင် ဘာလတွင်တကြိမ်၊ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ ရာစုပင်လုံကို တကြိမ်၊ စုစုပေါင်း ၂ ကြိမ် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ရာစုပင်လုံတွင် အမျိုးသားအဆင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေး ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်သဘောထားရှိခဲ့သည့်အတိုင်း အမျိုးသားအဆင့် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများကို ‘လူမျိုးအလိုက်၊ အကြောင်းအရာအလိုက်၊ ဒေသအလိုက်’ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြုလုပ်ကျင်းပသွားရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခင် နှစ် ၆၀ ကျော်ကာလက မဖြေရှင်းပေးခဲ့သော၊ မပြုလုပ် မကျင်းပပေးခဲ့သော နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲလမ်းကြောင်းသည် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အတွက်ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစစ်ချုပ်ငြိမ်းရန်နှင့် အတူတကွယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်သော ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်ရန်လည်း သဘောတူညီခဲ့ကြ ပြီး ဖြစ်သည့်အပေါ် အနာဂတ်ကို တည်ဆောက်ပုံဖော်မည့် နိုင်ငံတော်ကြီးအတွက် လိုအပ်သည့် အခြေခံမူများသည် တိုင်းသူပြည်သားများအတွက် ဘဝအာမခံချက် ပေးနိုင်မည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှသာ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေနိုင်မည် ဖြစ် သည်။

ယခု ထုတ်ဝေသည့် စာတမ်းများသည် လက်ရှိကျင်းပပြုလုပ်မည့် အမျိုးသားအဆင့် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲ များ ဆွေးနွေးကြရာတွင် ကရင်အမျိုးသားများအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ထိုစာတမ်းများသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် ဦး သိန်းစိန်အစိုးရတို့ ‘ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရန်အတွက် ပဏာမ သဘောတူညီချက်’ လက်မှတ် ရေးထိုးပြီးနောက် ကရင်လူမျိုးများ နေထိုင်ရာ ဒေသအသီးသီးရှိ ကရင်အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ကရင်အမျိုးသားစည်းလုံးရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ Karen Unity and Peace Committee -KUPC ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီး ကရင်အမျိုးသားများ နေထိုင်ရာဒေသအသီးသီးရှိ ကရင်လူထုများတို့ထံသွားရောက်၍ ကရင်အမျိုးသားတို့၏ လိုလားချက်ဆန္ဒများကို လူထုတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး စုစည်းချက်များတို့ကိုရယူကာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ကရင်အမျိုးသားအကြံပြုညီလာခံ (ရန်ကုန်)၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ကရင်အမျိုးသားနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ (လော်ဒီးလာ) တို့တွင် KNU ကရင်အမျိုး သားအစည်းအရုံး ခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် ပြည်တွင်းပြည်ပ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ရှိ ကရင် အမျိုးသားများတို့မှ ဆွေးနွေးရရှိခဲ့သည့် စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာတမ်းကို အခြေခံ၍ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ ရာစုပင်လုံသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည့် ကရင်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များဖြစ်သည့် KNU, KNU/KNLA PC, DKBA တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် KPP ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ ကိုယ်စားလှယ်များတို့မှ ဖတ်ကြား တင်သွင်းခဲ့သော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။

UPC 21 Century Panglong သို့ တင်သွင်းခဲ့သောစာတမ်းသည်လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ် လော်ဒီးလာတွင် ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့သော ကရင်အမျိုးသားနှီးနှောဖလှယ်ပွဲမှ ရရှိခဲ့သော စုစည်းချက်များကို အခြေခံထားပါသဖြင့် ပိုမိုသိရှိနိုင်ပါရန်အတွက် လော်ဒီးလာတွင် ဆွေးနွေးရရှိခဲ့သော စာတမ်း ၅ စောင်ကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။

ထိုကြောင့် အဆိုပါစာတမ်းများသည် အမျိုးသားအဆင့်နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပ ပြုလုပ်ရာတွင် ပြောဆိုဆွေးနွေးကြမည့် ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် အထောက်အကူပြု စာတမ်းဖြစ်သည့်အတွက် ထိုစာတမ်းပါ အချက်အလက်များအပေါ်တွင် မိမိတို့ဒေသတွင်းရှိ ပြည်သူများ၊ မိမိတို့ ပါတီအတွင်းရှိ အမြင်များ၊ မိမိတို့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အမြင် သဘောထားများတို့ကို ဖြည့်စွက်ပြောဆို တင်ပြသွားပေးကြရန်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာတမ်းမှသည် မိမိတို့လိုလားသည့် တည်ဆောက်ချင်သည့် ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုသစ်အတွက် အခြေခံမူများ ရရှိမည်ဖြစ်ပါက အထူးကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း-

စောလှထွန်း
စည်းရုံးရေးနှင့်ပြန်ကြားရေးဌာန
ကေအဲန်ယူ - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး
(ဗဟို)

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ
 နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်
 ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်း
 စက်တင်ဘာ ၁ ရက်နေ့၊ ၂၀၁၆

ဒီနေ့ကျမတို့ရဲ့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ ရာစုပင်လုံ ညီလာခံဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို ကြွရောက်လာကြတဲ့ ဧည့်သည်တော်များ၊ ကိုယ်စားလှယ်များနဲ့ တကွ ယခုလိုအချိန်မှာ ကျမတို့နဲ့အတူ စိတ်အားဖြင့်ရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံး နှလုံးစိတ်ဝမ်း အေးချမ်းကြပါစေ ကောင်းကျိုး လိုရာဆန္ဒအဝဝနဲ့ ပြည့်စုံကြပါစေလို့ ဆုမွန်ကောင်းတောင်းရင်းနဲ့ ကျမ စပါရစေ။

ဒီခန်းမကြီးဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားတဲ့ ဧည့်သည်တော်များ၊ ကိုယ်စားလှယ်များနဲ့သာ ပြည့်နေရုံသာမက စိတ်ကောင်းစေတနာရဲ့ ကျမတို့ရဲ့ ကမ္ဘာတဝှမ်းက မိတ်ဆွေများနဲ့ ကျမတို့ရဲ့ ပြည်သူပြည်သားများရဲ့ မျှော်လင့်ချက်အိပ်မက်တွေနဲ့လည်း လျှိုနေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမျှော်လင့်ချက်တွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့ ဒီအိပ်မက်တွေ အကောင်အထည်ဖော်ပေးဖို့ဆိုတာ လွန်စွာမှ ကြီးမားတဲ့ တာဝန်ဖြစ်ပါတယ်။ ကြီးမားတယ်ဆိုလို့ ကြီးလေးတယ်လို့ ပြောလိုတာ

မဟုတ်ပါဘူး။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ အနှိုင်းမဲ့စိတ်ချမ်းသာမှုကြီးကို မခံစားသွားရရှာတဲ့ ဒီလောကကြီးက ထွက်ခွာသွားပြီဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် သစ္စာစောင့်သိခြင်း၊ လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန်မှာ ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိတာကြောင့်မို့ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ခါးစည်းခံနေရတဲ့ ပြည်သူတွေပေါ်မှာ ထားတဲ့ ဂရုဏာကို အတည်ပြုခြင်း၊ ကျမတို့ထားခဲ့မယ့် ကောင်းမွန် ဆိုးမွန်သမျှကို ခံစားရမယ့် နောင်မျိုးဆက်သစ်တွေပေါ်မှာ မေတ္တာသက်သေထူခြင်းတို့အဖြစ် ထမ်းဆောင်ရတဲ့တာဝန်ဟာ ကြီးလေးတယ်လို့ ဘယ်တော့မှ မရှိပါဘူး။ သမိုင်းမှတ်ကျောက်တင်လောက်တဲ့ လုပ်ငန်းကြီးတခု အောင်မြင်အောင် လုပ်နိုင်ဖို့ ဘာမှမတူတဲ့ ထူးခြားတဲ့အခွင့်အရေးကြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအခွင့်အရေး ကြီးကို ကျမတို့အားလုံးက ပညာသတ္တိ၊ လုံ့လဝီရိယတို့နဲ့ မိမိရရဆပ်ကိုင်ဖို့ အလင်းရောင်သန်းတဲ့ အနာဂတ်တရပ် ဖော်ထုတ်ကြပါစို့။ မတူညီတဲ့ အမြင်သဘောထားတွေကို ပြည်သူတွေ ကောင်းကျိုး အတွက် ညှိနှိုင်းဖြစ်စေတဲ့ ပညာ၊ လက်ခံသင့်တဲ့ အပြုအမူ အတွေးအခေါ်သစ်တွေကို လက်ခံရတဲ့ သတ္တိ၊ ခက်ခဲတဲ့လုပ်ငန်းတွေကို အောင်မြင်သည်အထိ ရွက်ဆောင်နိုင်တဲ့ ဝီရိယတို့နဲ့ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကြီးမှာ ပါဝင်သူ အားလုံးဟာ မိမိတို့ရဲ့ ကဏ္ဍသေးသည်ဖြစ်စေ ကြီးသည်ဖြစ်စေ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သွားမယ်ဆိုရင် ကျမတို့ရဲ့ မျှော်မှန်းတမ်းတနေတဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်ဆောက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို စတင် တည်ထောင်စဉ်ကစပြီး ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ကို အခြေခံတဲ့ နိုင်ငံရေးတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွေ ကျင်းပ ပြုလုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆွေးနွေးပွဲဟာ တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးတွေကို အာမခံခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း အပြန်အလှန်လေးစားခြင်း၊ အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှု ရယူခြင်းတို့နဲ့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးအဖြေရှာခြင်းတို့မှ အခြေခံမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးမူကို အခြေခံ တဲ့ အစိုးရကလည်း ဒီရည်မှန်းချက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စိတ်အားထက်သန်ပါတယ်။ တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် NCA ဆိုတာ ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက်သာမက ကျမတို့အားလုံး ရှည်ကြာစွာ မျှော်မှန်းခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ပထမဆုံးခြေလှမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ NCA နဲ့ပတ်သက်လို့ လက်မှတ်ထိုးခဲ့တဲ့ အဖွဲ့တွေ ရှိသလို အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မထိုးရသေးတဲ့အဖွဲ့တွေလည်း ရှိနေပါတယ်။ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေ ဆက်ပြီးပြုလုပ်တဲ့အခါ NCA ကို အခြေခံပြီး ဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်တဲ့ အတွက် ကျမတို့ အစိုးရသစ်လက်ထက်မှာ NCA လက်မှတ်ထိုးဖို့ ကျန်နေတဲ့အဖွဲ့တွေ ပါဝင်လာ နိုင်အောင် အထူးအလေးထားပြီး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးဟာ ပြည်ထောင်စုသားအားလုံးနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးမှာ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေ အချင်းချင်းကြားက သင့်မြတ်ရေးလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ NCA လက်မှတ်ထိုးပြီးဖြစ်တဲ့ အဖွဲ့တွေနဲ့ NCA မထိုးရသေးတဲ့အဖွဲ့တွေကြားမှာ ဝိဝါဒကွဲပြားမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေရင် ကျမတို့ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးဟာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်းကြားမှာ နားလည်မှုလွဲမှားတာတွေ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုတွေ မရှိစေဖို့ ဘုံသ ဘောတူညီချက်ဖြစ်တဲ့ NCA ရဲ့ထီးရိပ်အောက်မှာ အားလုံးရောက်ရှိလာအောင် ကျမတို့ ကြိုးစား

ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီးမှာ အစိုးရဖြစ်လာတဲ့ ကျမတို့ဟာ မဲဆန္ဒရှင်များ အပ်နှင်းလိုက်တဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအရ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတွေ ခေတ်အဆက်ဆက် မျှော်လင့်တောင်းတခဲ့ကြတဲ့ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရယူပေးဖို့ ကြိုးပမ်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျမတို့ရဲ့ ပြည်ထောင်စုသားအားလုံးအပေါ် ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးကို လျှောက်လှမ်းဖို့ ကျမတို့ စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျမတို့နိုင်ငံမှာ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး မတည်ဆောက်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမယ့် ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးကို ဘယ်လိုမှ တည်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျမတို့အားလုံး ညီညွတ်မှ ကျမတို့နိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းမယ်။ ကျမတို့နိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းမှ အခြားဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ နိုင်ငံတွေနဲ့ ရင်ဘောင်တန်းနိုင်မှာပါ။ အချိန်လွန်နေပြီဖြစ်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ အတွက် ကျမတို့ ဆွေးနွေးရမယ်၊ ညှိနှိုင်းရမယ်။ ဒီလိုမျိုး နိုင်ငံရေးစားပွဲဝိုင်းမှာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်း အဖြေရှာကြမယ်ဆိုရင် အားလုံးသဘောတူလက်ခံနိုင်တဲ့ မူဘောင်တခု မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါတယ်။

NCA သဘောတူညီချက်အရ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲမူဘောင်ကို ပြီးခဲ့တဲ့ကာလမှာ ရေးဆွဲစဉ်ကတည်းက ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင်လုပ်ကြဖို့ ကျမတို့ တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးမှာ နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းတွေ ပြောင်းလဲလာနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေအရ ကျမတို့ ဒီလိုတိုက်တွန်းခဲ့တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့အစိုးရအနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွေ စတင်ဆောင်ရွက်စဉ်ကစပြီး နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲမူဘောင် ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို NCA လက်မှတ်ထိုးပြီးဖြစ်တဲ့ အဖွဲ့တွေနဲ့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာ လက်မှတ်မထိုးရသေးတဲ့ လက်ကျန်အဖွဲ့တွေလည်း မူဘောင်သုံးသပ်ရေးလုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်လာနိုင်အောင်လို့ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွေရဲ့ မူလဇစ်မြစ်ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ အဓိက လိုအပ်ချက်ဟာ အပြန်အလှန်နားလည်ဖို့ အပြန်လှန်ယုံကြည်မှုနဲ့ ပူးပေါင်းအဖြေရှာနိုင်ဖို့ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အမြဲပဲ ခံယူထားပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအားလုံးရဲ့ လွတ်လပ်ရေးအတွက် မျှော်လင့်ချက်ကို ညီညွတ်ခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်းနဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တဲ့ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဟာဆိုရင် ကျမတို့ လက်ရှိရောက်ရှိနေတဲ့ ၂၁ရာစု အတွက်လည်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်ဖြစ်နေပါတယ်။ ကျမတို့အားလုံး မျှော်မှန်းတဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်မယ်ဆိုရင် ကျမတို့ တိုင်းရင်းသားတွေအားလုံး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရင်းရင်းနှီးနှီး တန်းတူရည်တူ စုပေါင်းဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာနိုင်စေမယ့် ၂၀ ရာစု ပင်လုံညီလာခံနဲ့ တူညီတဲ့ ၂၁ရာစု ပင်လုံညီလာခံတခု ကျင်းပနိုင်ဖို့ အထူးပဲ လိုအပ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါဟာ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံကြီးကို စတင်ပေါ်ပေါက်လာစေတဲ့ နောက်ခံအတွေးအခေါ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့အစိုးရရဲ့ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်ကြီးတခုအနေနဲ့ ဒီညီလာခံ စတင်ကျင်းပနိုင်ဖို့အတွက် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့က စတင်ပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ညီလာခံ အကြိုပြင်ဆင်ရေးကော်မတီဖွဲ့စည်းပြီး တဖက်မှာလည်း Myanmar Peace Centre ကို အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဗဟိုဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အခွင့်ကြိုတုန်း MPC ကို တည်ထောင်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် ကြိုးပမ်း

ခဲ့တဲ့ သမ္မတဟောင်း ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်ခဲ့တဲ့အစိုးရအဖွဲ့ကို ဂုဏ်ပြုပါတယ်။ အရင်အစိုးရရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် ကျမတို့ ယခု ဆက်လက်ပြီးတော့ တည်ဆောက် သွားပါမယ်။ NCA အရ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှုပူးတွဲကော်မတီ (UPDJC) ကို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရာ မှာ ကျမတို့တိုင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပြီး UPDJC အစည်းအဝေးကို နှစ်ကြိမ်ကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူညီ ချက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးပွဲ (JICM) ကိုလည်း တကြိမ်ခေါ်ယူပြီး ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ NCA လက်မှတ် ထိုးပြီးအဖွဲ့တွေရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဦးဆောင်အဖွဲ့ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့လည်း နှစ်ကြိမ်တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ လက်မှတ်ထိုးရသေးတဲ့ အဖွဲ့များနဲ့ ပတ်သက်၍ဆိုရင် UNFC ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ရန်ကုန်မှာ တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး ဝအထူးဒေသ-၂ နဲ့ အထူးဒေသ-၄ မိုင်းလားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ နေပြည်တော်မှာ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ညီလာခံ ကျင်းပတဲ့အခါမှာ ကျမတို့ အစိုးရသက်သက်ချည်းမဟုတ်ဘဲ အစိုးရ၊ လွှတ်တော်နဲ့ တပ်မတော်အစု အဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့နဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီများအစုအဖွဲ့ စတဲ့ သုံးပွင့်ဆိုင်ပူးတွဲကျင်းပနေတဲ့ အနေအထားမျိုးဖြစ်အောင် ပူးတွဲကော်မတီတရပ်ကို ဖွဲ့စည်းဆောင် ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အစုအဖွဲ့မှာလည်း NCA ကို လက်မှတ်ထိုးပြီးသားရော မထိုးရသေးတဲ့အဖွဲ့တွေရော ပါဝင်လာနိုင်အောင် အားလုံးညှိနှိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ လုပ်ရ မယ့်အလုပ်တွေ များပြားလှတာကြောင့် ညီလာခံကျင်းပမယ့် အချိန်ကို ရွှေ့ဆိုင်းပေးဖို့ တချို့ပြောကြ လာတာတောင် ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျမတို့အားလုံး စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြလို့ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ကျင်းပသင့်ခဲ့တဲ့ ညီလာ ခံကြီးကို အောင်အောင်မြင်မြင်နဲ့ ဒီနေ့ ကျင်းပနိုင်ပါပြီ။ ဒီအတွေ့အကြုံကြောင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူတွေ ကြား ယုံကြည်မှုတွေကို ပိုမိုပြီး ခိုင်မာလာစေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ မတူကွဲပြားတဲ့အမြင်တွေ ရှိခဲ့ကြပေ မယ့်လည်း ကျမတို့အားလုံး ၂၁ရာစု ပင်လုံညီလာခံ အောင်မြင်ရေးကို ဘုံရည်မှန်းချက်အဖြစ် ထားပြီး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလို့ အခုလို ဒီနေရာမှာ စုစည်းနိုင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့ နိုင်ငံမှာ ပြည်တွင်းလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွေဟာ ရာစုတဝက်ကျော် နှစ်ပေါင်း ၇၀ နီးပါး သက်တမ်းရှည်ကြာခဲ့ပြီဆိုတာ အားလုံးသိပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ ပြည်တွင်းစစ် ချုပ်ငြိမ်းဖို့ နည်းလမ်းမျိုးစုံနဲ့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းတိုင်နဲ့ အလှမ်းကွာဝေးခဲ့ရပါတယ်။ မအောင်မြင်ခဲ့တဲ့ သမိုင်းဖြစ်စဉ်တွေကို ကျမ တို့ သင်ခန်းစာယူပြီး ကျမတို့ခေတ် ကျမတို့ အချိန်အခါမှာ ကျမတို့အားလုံး စုပေါင်းပြီး သမိုင်းသစ်ကို ရေးသားကြရာမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခုဆိုရင် တနိုင်ငံလုံးမှာရှိကြတဲ့ ကျမတို့ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတွေအားလုံးဟာ စိုးရိမ်ရွှေ့လင့်ချက်များနဲ့ စောင့်ကြည့်နေကြပါတယ်။ မငြိမ်းချမ်းသေးတဲ့ နယ်မြေဒေသမှာရှိနေကြတဲ့ ကျမတို့ရဲ့ တိုင်းရင်းသား တိုင်းရင်းသူတွေဟာလည်း ကျမတို့ရဲ့ ညီလာခံကြီး ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲဆိုတာကို အားကိုတကြီး စောင့်မျှော်နေကြပြီးဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ဘေးရှောင်ဖို့ ဟိုဟိုဒီဒီ ပြေးလွှားနေကြတဲ့ ဒုက္ခသည်တွေထဲမှာ အရွယ်အမျိုးမျိုး ပါနေကြပါတယ်။ သူတို့အားလုံးရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေ မှေးမှိန်အားပျော့နေတာ ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဒီတခါတော့ ဘယ်လိုများ

ဖြစ်လာမလဲဆိုတာကိုလည်း မဝံ့မရဲနဲ့ မျှော်လင့်နေကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ဒုက္ခတွေကို ကျမတို့တွေ မေ့လို့ မရပါဘူး။ ဒီကနေ့မှာတော့ ကျမတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို နိုင်ငံရေး နည်းလမ်းနဲ့ ညှိနှိုင်းအဖြေရှာဖို့ ၂၁ရာစု ပင်လုံညီလာခံကြီးကနေတဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းကို ကျမတို့တွေ စတင်လျှောက်လှမ်းလိုက်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်အထိရောက်မလဲ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရအောင် လှမ်းနိုင်မလားဆိုတာ မြန်မာသာမက ကမ္ဘာကပါ စောင့်ကြည့်နေကြပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုကြီးတစ်ခုလုံးရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးမျှော်လင့်ချက်တွေ စိတ်ကူးပေးနိုင်မလား ဆိုတာ ကတော့ ဒီကနေ့ ညီလာခံခန်းမကြီးထဲမှာ ရောက်ရှိနေကြတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံးပေါ်မှာ မူတည်နေပါတယ်။ လူ့ဘောင်အသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ အစုအဝေးအဖွဲ့တွေ ပါဝင်ပတ်သက်မှုမရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မရရှိနိုင်ပါဘူး။ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းတွေဟာ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာ အရေးကြီးပြီး တက်ကြွတဲ့အခန်းကဏ္ဍမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျမတို့ရဲ့ တိုင်းပြည်တလွှား ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွေ ရရှိအောင် အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ကြဖို့ အားလုံးကို ဒီနေရာကနေ ချီးကျူးဂုဏ်ပြုလိုက်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျမတို့လူငယ်တွေရဲ့ စွမ်းပကားနဲ့ တက်ကြွမှုတွေအတွက် ချီးမွမ်းအားရမိပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ရက်တွေအတွင်းမှာ လူငယ်တွေဟာ တိုင်းပြည်အနှံ့မှာ ၂၁ရာစုပင်လုံကို ထောက်ခံကြိုဆိုပွဲတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ ထောက်ခံမှုမရှိဘဲ ဘယ်ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှ အောင်မြင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ခေါင်းဆောင်တွေက အထက်က သက်သက်ချပေးလို့ ရတဲ့အရာ မဟုတ်ပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ညီလာခံခန်းမတွေမှာ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာတာမဟုတ်ပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပြည်သူ့အားလုံးရဲ့ တက်ကြွတဲ့ပါဝင်လှုပ်ရှားမှု ထောက်ခံအားပေးမှုတွေ လိုအပ်ပါတယ်။ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ အနာဂတ်တခု ပေါ်ပေါက်လာဖို့အတွက် ကျမတို့ တိုင်းသူ ပြည်သားအားလုံးဟာ မဆုတ်မနစ်တဲ့ သတ္တိနဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကို အကြိမ်ကြိမ် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့လာမယ့်ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုတွေဟာ ဘယ်လောက်ခက်ခဲပါစေ ကိုယ့်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ ဉာဏ်အမျှော်အမြင် သတ္တိ၊ စာနာမှုတွေနဲ့ ဆောင်ရွက်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ပြည်သူ တွေလိုချင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့ ကြိုပမ်းဆောင်ရွက်မှုတွေဟာ ဒီကနေ့ ဒီအခန်းထဲမှာ ရှိနေတဲ့လူတွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားအတွက် အဓိက မဟုတ်ပါဘူး။ အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ် တွေ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ငြိမ်းချမ်းလုံခြုံစွာ ရှင်သန်ကြီးပြင်းလာနိုင်ဖို့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

ကျမတို့ရဲ့ နောင်လာမယ့်မျိုးဆက်တွေဟာ ပဋိပက္ခတွေ၊ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုတွေကြောင့် စိတ်မှာ ခံစားရတဲ့ အနာတရတွေ ဘယ်တော့မှ မရသင့်တော့ပါဘူး။ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ရမှသာ ကျမတို့တိုင်ပြည် ကြီးပွားတိုးတက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမတို့ရဲ့ မတူကွဲပြားမှုတွေဟာ ပျော်ရွှင်ဂုဏ်ယူဖွယ် ဖြစ်လာပါမယ်။ နောက်ဆုံး ကျမတို့ရဲ့ ပြည်သူလူထုဟာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရင်သွေးတွေအဖြစ်နဲ့ မိမိတို့ရဲ့ ပင်ကိုယ်အရည်အချင်းတွေကို ဖော်ထုတ်ပြီး ပွဲလယ် တင့်သွားနိုင်ကြမှာပါ။

နောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကြမ်းတမ်းခက်ခဲလှတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လမ်းကြောင်းပေါ် မတိမ်း မစောင်း လျှောက်လှမ်းခဲ့နိုင်အောင် အားပေးကူညီခဲ့ကြတဲ့ ကျမတို့ရဲ့ပြည်သူတွေနဲ့ မိတ်ဆွေတွေကို

လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောပါရစေ။ မှန်ကန်တဲ့အဖြေကို အတူတကွရှာဖွေဖော်ထုတ် မယ်ဆိုရင် ကျမတို့ရဲ့အိပ်မက်တွေ လက်တွေ့အကောင်အထည် ပေါ်လာနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်အိပ်မက်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်တဲ့ အိပ်မက်ရှင်ဟာ အားလုံးရဲ့ တကယ့် အရှင်သခင် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားရှိပါတယ်။ တတိုင်းပြည်လုံးအိပ်မက်တွေကို အမှန်တကယ် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ပေါ်လာနိုင်အောင် လုပ်နိုင်တယ်ဆိုရင် ကျမတို့ဟာ အမှန်တကယ် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လွမ်းမိုးနိုင်တဲ့ အရှင်သခင်တွေ ဖြစ်ကြမှာပါ။ ကျမတို့ရဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ နိုင်ငံရဲ့ ဖခင်ကြီးတွေဟာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ရဲ့ ကံကြမ္မာကို ကိုယ့်ဘာသာဖန်တီးနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးကို မျှော်မှန်းခဲ့ပါတယ်။ ရရှိဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ရှင်းလင်းတိကျတဲ့ ရေရှည်အမြင်၊ ခိုင်မာတဲ့ သန္နိဋ္ဌာန် တို့နဲ့ ညီညွတ်ယုံကြည်ခြင်းတို့ရဲ့ ခိုင်မာတဲ့စုစည်းမှုအတွင်းက ဒီအခွင့်အရေးကို ဝင့်ကြွားစွာ ကျင့်သုံးကြပါစို့။

အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ

တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်ပြောကြားသည့် နှုတ်ခွန်းဆက် အမှာစကား

နေပြည်တော်၊ သြဂုတ်လ ၃၁၊ ၂၀၁၆

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး အဓွန့်ရှည်စွာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနဲ့ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားအားလုံးရဲ့ ကောင်းမွန်ပြည့်စုံတဲ့ အနာဂတ် ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးချမှတ်ကြ မယ့် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ ရာစုပင်လုံ အခမ်းအနားကြီးမှာ ယခုလို နှုတ်ခွန်းဆက် စကား ပြောကြားခွင့်ရတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူပါကြောင်း ဦးစွာ ပြောကြားလိုပါတယ်။ အခမ်းအနားကို တက်ရောက်လာကြသူများအားလုံးနဲ့ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသား ညီအကိုမောင်နှမ များအားလုံး နှလုံးစိတ်ဝမ်း အေးချမ်းကြပါစေလို့ နှုတ်ခွန်းဆက်သအပ်ပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့တာဟာ ယခုဆိုရင် ၆၈ နှစ် ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်လို့ လူ့သက်တမ်းတခုနီးပါးတိုင် ရှိခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ အဲဒီအချိန်ကာလနဲ့ ညီမျှတဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မရရှိသေးတာကို တွေ့မြင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်း

ရင်းကို ဆန်းစစ် ကြည့်မယ်ဆိုရင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တနည်းအားဖြင့် တတိုင်းပြည်လုံး အတိုင်းအတာနဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု မရှိသေးခြင်းဟာ အဓိကကျတဲ့ အကြောင်းအရာတရပ်ဖြစ် တယ်ဆိုတာ ငြင်းကွယ်လို့မရတဲ့ အရှိတရားပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွက်လည်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိဖို့ ခေတ်အဆက်ဆက် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များက ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ချမှတ် ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာများ ကွဲပြားခြားနားကြသော်လည်း တမျိုးသားလုံး ခိုင်မာစည်းလုံးညီညွတ်မှု တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် အစဉ်တစိုက် ဦးတည်ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင် ခဲ့ကြတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပြီးပြည့်စုံတဲ့ စုစည်းညီညွတ်မှုနဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို မတည်ဆောက်နိုင်သော်လည်း ခေတ်ကာလအလိုက် ငြိမ်းချမ်းရေးစည်းလုံးညီညွတ်မှု တည်ဆောက် ရေး ကြိုးပမ်းမှု ရလဒ်မှတ်တိုင်များကိုတော့ အသီးသီး စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ တနိုင်ငံလုံးအတိုင်း အတာနဲ့ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးစာချုပ် NCA ကို လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ခြင်း၊ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံကြီး ကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်းနဲ့ ဒီကနေ့ အခမ်းအနားကြီး ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခြင်း တို့ဟာလည်း လက်ရှိလျှောက်လှမ်းနေတဲ့ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီကာလ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုများရဲ့ အောင်မြင်မှုရလဒ်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွေမှာ တပ်မတော်အနေနဲ့ ခေတ်အဆက်ဆက် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက်နဲ့ သဘောထားအမြင် ဘယ်လောက်ပဲ ကွဲပြားခြားနားနေပါစေ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မဖြစ်မနေ ရယူလိုစိတ်အပေါ် အရင်းခံပြီး ကျနော်တို့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ရဲ့အနိဋ္ဌာရုံတွေ၊ မငြိမ်းချမ်းမှုရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေကို ပင်ပန်းဆင်းရဲမှု၊ သွေး၊ ရွေး၊ အသက်ခန္ဓာ ပေးဆပ်မှုတွေ ဘဝနဲ့ရင်းပြီး တိုက်ရိုက်ခံစားရသူတွေဟာ ကျနော်တို့ တပ်မတော်သားများနဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် ညီနောင်သားချင်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို ကျနော်တို့လက်ထက်မှာ နိဋ္ဌိတံ အဆုံးသတ်ဖို့ လိုအပ်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်ကြီးကို ကျနော်တို့အားလုံးရဲ့ စုစည်း ညီညွတ်မှုစွမ်းအားနဲ့ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့လည်း အလေးအနက် ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီအတွက်ကြောင့် တပ်မတော်အနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မဖြစ်မနေ ရယူလိုစိတ်အပေါ် အရင်းခံပြီး ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း ထပ်လောင်းပြောကြားလို ပါတယ်။

လက်ရှိ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာမှာ လည်း တပ်မတော်အနေနဲ့ ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါးအပေါ် အခြေခံပြီး နိုင်ငံရဲ့ ပကတိလိုအပ်ချက်ဖြစ်တဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမူဝါဒ သုံးရပ် အပေါ်မှာရပ်တည်ပြီး အဖွဲ့အစည်းမျိုးစုံနဲ့ လက်တွဲပူးပေါင်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေတာဖြစ်ပါတယ်။ တပ်မတော်အနေနဲ့ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်များ အောင်မြင်ဖို့ အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်သွားပါမယ်။ ဖြစ်နိုင် သည်များအားလုံးလည်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားပါမယ်။ တပ်မတော်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးမူဝါဒ ခြောက်ရပ်ဟာဆိုရင်လည်း ကျနော်တို့ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ အတိတ်သမိုင်းကြောင်းတလျှောက်မှာ

တွေ့ကြုံသိမြင် ခံစားခဲ့ရတာတွေကို လက်ရှိအခြေအနေတွေနဲ့ ယှဉ်ပြီး သုံးသပ်ဖော်ထုတ်ထားတာ ဖြစ်လို့ နှစ်ဖက်စလုံးက လိုက်နာလုပ်ဆောင်သင့်တဲ့ အခြေခံအချက်အလက်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမူဝါဒတွေကို နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပူးပေါင်းလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စစ်မှန်ခိုင်မြဲသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိစေရန် အထောက်အကူပြုသည့်အပြင် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခု ကျင်းပပြုလုပ်တဲ့ ညီလာခံကြီး ဖြစ်မြောက်လာဖို့အတွက် လူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးစုံ၊ အဖွဲ့အစည်း ပေါင်းစုံတို့ဟာ အချိန်၊ လုပ်အား၊ ငွေကြေးများစွာ သုံးစွဲပြီး တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှု၊ ဆွေးနွေးမှုတွေကို ပြည်တွင်းမှာရော ပြည်ပမှာပါ ကြိမ်ဖန်များစွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်။ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးရဲ့ မတူကွဲပြားခြားနားတဲ့ ရပ်တည်ချက်များ၊ သဘောထားအမြင်များနဲ့ လိုလားချက်ဆန္ဒများစွာတို့ကို အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာပြီးမှ လက်ရှိ အခြေအနေကို ရောက်ရှိလာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှာ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ရည်မှန်းချက်၊ ချမှတ်ထားတဲ့ မူဝါဒ ရပ်တည်ချက်တွေ ရှိကြမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတွေကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရာမှာ ဆန္ဒနဲ့ဘဝ တထပ်တည်း မကျနိုင်တာတွေလည်း ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့သမိုင်းကြောင်း ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခဲ့ ရတဲ့ အတွေ့အကြုံများ အမျိုးသားရေး စရိုက်လက္ခဏာများ၊ ပြောင်းလဲနေတဲ့ ပထဝီနိုင်ငံရေး အခြေအနေများ၊ ဒေသတွင်းနဲ့ နိုင်ငံတကာရေးရာ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ဖြစ်နိုင်တာ၊ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်တာတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်လုပ်ဆောင်ကြဖို့ အကြံပြု တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံဟာ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတခုအဖြစ် ခိုင်မာစွာ ထူထောင်နိုင်ဖို့ ဒီမိုကရေစီ ဝါဒယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ကျင့်စဉ်များကို ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲပြီးကတည်းက အရှိန်အဟုန်နဲ့ ဆောင်ရွက်နေတဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီလမ်းကြောင်း လျှောက်လှမ်းဖို့အတွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ်ကတည်းက ပြည်သူက ရွေးချယ်တဲ့အစိုးရထံကို စနစ်တကျ လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခဲ့ပါ တယ်။ ယခုဆိုရင် ပထမ ငါးနှစ်သက်တမ်းကို လွန်မြောက်လို့ ဒုတိယ ငါးနှစ်သက်တမ်းကို ဆက် လက် လျှောက်လှမ်းနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း လိုအပ်ချက်များကို နိုင်ငံရေးလမ်းကြောင်းအရ တနည်းအားဖြင့် အစိုးရလွှတ်တော်လမ်းကြောင်းများကသာ ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းတကျ တောင်းဆို ရယူကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံမူများဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ ရေးသားခွင့်၊ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခွင့်နဲ့ အသင်းအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခွင့် စတာတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်နေနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းတကျ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီ ဖြစ်တဲ့ အခြေအနေ အချိန်အခါမျိုးမှာ လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး မိမိတို့လိုချင်တာကို တောင်းဆိုတာမျိုး လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို ဖက်တွယ်ပြီး လူမျိုးစွဲ၊ ဒေသစွဲကြီးမားစွာဖြင့် မိမိတို့ဆန္ဒကိုသာ ဦးစား ပေး ဖော်ဆောင်ဖန်တီးနေတာမျိုးတွေဟာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို အလေးအနက် သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ ယခုအခါမှာ ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ လမ်း ကြောင်းပေါ်မှာ လျှောက်လှမ်းနေပါတယ်။ ဒီလမ်းကြောင်းဟာ ပြည်သူများရဲ့ ဆန္ဒနဲ့အညီ ရွေးချယ်

လျှောက်လှမ်းခြင်းဖြစ်ပြီး ဒီစနစ်ဟာ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ ခိုင်ခိုင်မာမာရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ ကျင့်သုံးတဲ့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတချို့ရဲ့ ဖြစ်ပေါ်မှုများအပေါ်မှာ သင်ခန်းစာရယူပြီး ကျနော်တို့ နိုင်ငံဟာ တည်ငြိမ်အေးချမ်းစွာနဲ့ တိုင်းပြည်တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

ကျနော်တို့အနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားများနဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များရဲ့ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို နားလည်ပါတယ်။ ကျနော်တို့အားလုံးရဲ့ ဆန္ဒက တိုင်းရင်းသားပြည်သူအားလုံးအတွက် ညီညွတ်မျှတတဲ့ လူမှုစီးပွား ဘဝလုံခြုံရေးနဲ့ အာမခံချက်ရရှိရေးဟာ အဓိကဖြစ်ပါတယ်။ အေးချမ်းစွာဖြင့် နေထိုင်ပြီး ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြင့် မိမိဘဝကို တိုးတက်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။

ပြည်နယ် ကြီး/ငယ်၊ ဒေသ ကြီး/ငယ်၊ လူဦးရေ များခြင်း/နည်းခြင်း၊ သယံဇာတ နည်းခြင်း/များခြင်း၊ လူမှုစီးပွား ကွာခြားခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံမူ လုံးဝမပြုလုပ်ဘဲ တိုင်းရင်းသား အားလုံး ညီညွတ်မျှတတဲ့အကျိုး ခံစားရဖို့ ဆောင်ရွက်ကြရပါမယ်။ ကွဲပြားခြင်းနားမှုမရှိ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ဖို့အတွက် အချိန်တော့ ပေးရပါလိမ့်မယ်။ မိမိတို့လိုလားချက်ကို ရင်းနှီးပွင့်လင်းစွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အဖြေရှာကြရပါမယ်။

ဒီနေ့ ကျင်းပတဲ့ ညီလာခံကြီးဟာ လပေါင်းများစွာ အချိန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုတွေ၊ တွေ့ဆုံမှုတွေနဲ့ အကြိမ်ကြိမ် အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းရဲ့ ရလဒ်တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ အခုအချိန်ကာလမှာ ကျနော်တို့ရဲ့ အားသာချက်ကတော့ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ကန့်ကွက်သူမရှိ အတည်ပြုပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ တနိုင်ငံ လုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် NCA ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာချုပ်မှာပါတဲ့ အချက်အလက်အများစုဟာ စာချုပ်ရေးဆွဲတဲ့ ကာလတလျှောက် အတူတကွပါဝင်ခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်း သား အဖွဲ့အစည်းများရဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေကို အဓိကအခြေခံထား ရေးဆွဲခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု ပြန်လည်ကျင်းပတဲ့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ ရာစုပင်လုံနဲ့ ဆက်လက်ကျင်းပမယ့် အစည်းအဝေးများမှာလည်း ဒီ NCA ကိုပဲ အခြေခံမူအဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိ ဆောင်ရွက်သွားဖို့ လိုအပ်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ နိုင်ငံတော်နဲ့ တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထုရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ထာဝစဉ် ရှေးရှုပြီး စိတ်စေတနာ ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ အချိန်တိုအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်ကြဖို့ အကြံပြု လိုပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ လိုအပ်တာထက် ပိုပြီးအချိန်ကြာလာရင် ဘေးပယောဂတွေ၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုတွေ၊ ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်လိုတာတွေ ပိုမိုလာနိုင်ပြီး ရှိရင်းစွဲ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ပြီးသားအရာများ ပျောက်ပျက်နိုင်ခြင်း၊ ပွတ်တိုက်မှုများ များပြားလာနိုင် ခြင်းတို့ကြောင့် ယခုလို အကြံပြုပြောကြားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီညီလာခံခန်းမအတွင်းမှာ ရောက်ရှိနေကြတဲ့ ကျနော်တို့တတွေရဲ့ တာဝန်ဟာ အလွန်ကြီး မားလှပါတယ်။ ကျနော်တို့အပေါ် တနိုင်ငံလုံးရဲ့ မျှော်လင့်ချက်ဟာလည်း မြင့်မားလှပါတယ်။ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာမှာ လူမျိုးစွဲ၊ ဒေသ စွဲ၊ အ ယူဝါဒစွဲ စတဲ့အစွဲအလန်းများ ကင်းရှင်းစွာနဲ့ အောင်မြင်ပြီးမြောက်သည်အထိ တာဝန်ယူ

ဆောင်ရွက်ကြရမည့်သူများအဖြစ် ပြည်သူတို့က အသိအမှတ်ပြု ခံထားရသူများလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ဖို့ ကျနော်တို့ဟာ အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ပြီး ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိနိုင်မယ့် သဘောတူညီမှုတွေကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရရှိမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့အားဟာ ပြည်တွင်းမှာသာ ရှိပါတယ်။ ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားအားလုံးဟာ ညီရင်းအစ်ကိုများဖြစ်တဲ့အတွက် မတူကွဲပြားမှုများကို ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်အပေါ် အခြေခံပြီး ညှိနှိုင်းအဖြေရှာ သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စိုးရိမ်မှုနဲ့ သံသယစိတ်များကို ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း ဖြင့် ဖယ်ရှားသွားနိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက် အဓိက နှလုံးသွင်း ကြရမယ့် အချက် ၂ ချက်ကတော့ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး မဟာဗျူဟာကို မျက်ခြည် မပြတ် ကျင့်သုံးခြင်းနဲ့ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေး ရယူရန်အတွက် အမှန်တကယ် ဆန္ဒရှိခြင်းတို့ပဲ ဖြစ်ပါကြောင်း ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတယ်။

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ

ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်

မစ္စတာဘန်ကီမွန်း၏အမှာစကား

နေပြည်တော်၊ သြဂုတ်လ ၃၁၊ ၂၀၁၆

ကြွရောက်လာကြသည့် နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲများနှင့် ဂုဏ်သရေရှိ ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများခင်ဗျား။ ယခုကဲ့သို့ ထူးခြားစွာ စုစည်းတွေ့ဆုံကြသည့် ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် မိန့်ခွန်းပြောကြားခွင့် ရသည့်အတွက် ကျနော့်အနေနှင့် ဂုဏ်ယူမိပါသည်။ ယခုအချိန်သည် သမိုင်းတွင်ရစ်မည့် အခါသမယပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယခု ညီလာခံ၏ အရေးပါသည့် ဝိသေသကို ညီလာခံ၏ခေါင်းစီးပိုင်းက ထင်ရှားစွာ ဖော်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ခေတ်သစ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖခင်ကြီးဖြစ်သည့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်ကျင်းပခဲ့သည့် မူလပင်လုံညီလာခံ၏စိတ်ဓာတ်အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေသည့် ညီလာခံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။ အတိတ်ကို ပြန်ကြည့်သလို တဆက်တည်းမှာပင် ကျနော်တို့သည် အနာဂတ်ကိုလည်း မျှော်ကိုးလျက် ရှိကြပါသည်။ ဤပင်လုံညီလာခံကြီးသည်

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် မတူညီသော လူမျိုးစုအဖွဲ့များ အားလုံးအား ပူးတွဲ ကတိကဝတ်ပြုစေနိုင်ရန် တဖန် တန်းတူညီမျှရေး၊ ဒီမိုကရေစီအရေးနှင့် ကိုယ်တိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် တို့အပေါ် အခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန် တစုတဝေးတည်း စုစည်းပေး သည့် ညီလာခံကြီးဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအား ရှေးရှုကာ ပတ်သက်သူ အားလုံးမှ စိတ်ရှည်သည်းခံ သည့် စိတ်ဓာတ်၊ အပေးအယူ အလျော့အတင်း ပြုတတ်သည့်စိတ်ဓာတ်၊ ဇွဲလုံ့လပြည့်ဝပြီး ခိုင်မာ သည့် သန္နိဋ္ဌာန်တို့အတွက် ကျနော့်အနေနှင့် ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်မိပါကြောင်း ပြောကြားလိုပါ သည်။

ရှေ့ဆက်ရမည့်ခရီးသည် ရှည်လျားလှပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤခရီးသည် အောင်မြင်သော အလားအလာကောင်းများရှိသည်ဟု ကျနော်ယူဆပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များအကြား နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကြာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခနှင့် ကွဲလွဲမှုသမိုင်းမှာ ယခုကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တခုအဖြစ် အစပြုလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းသည် ယခုအကြိမ်မှာ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးသည် အရေးပါသည့်မှတ်တမ်း ထင်ကျန်ရစ်မည့် အစည်းအဝေးတခု ဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ၆ နှစ်က ယခင်သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှ ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတံခါးများ ဖွင့်ပေးခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် သမိုင်းတွင် ရစ်သည့် ပြောင်းလဲမှုတရပ်ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီပြောင်းလဲဖို့ရာ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များမှ ငြင်းပယ်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် စိတ်ထိခိုက်ဖွယ်ရာဖြစ်ရပ်များကို ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းမှာ ကျနော်တို့ မြင်တွေ့ခဲ့ရပြီးဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များက ပြည်သူများ၏ မျှော်လင့်ချက်များအား အလေးထားနားထောင် သည့်အခါ အကျိုးတရားများ ရရှိနိုင်သည်ကို မြန်မာနိုင်ငံက သာဓကအဖြစ် ပြသနေပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အထူးသဖြင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်အား ပံ့ပိုးလျက် စိတ်ချယုံကြည်ရသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။

ကျနော်တို့ ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် ဆက်လက်၍ နားလည်မှုပိုမို ကောင်းမွန်ရေးအား ရှေးရှုလျက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် တင်းမာမှု လျော့ချရန်၊ ခြားနားမှုများအား ချောမွေ့စေရန် ကြိုးစားအားထုတ်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာပြောကြားလိုပါသည်။

ဂုဏ်သရေရှိ ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများခင်ဗျား
နှစ်ပေါင်းများစွာဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပြည်တွင်းစစ်သည် အသက်ပေါင်းများစွာ သေကြေ ပျက်စီးခဲ့ရသလို မျိုးဆက်သစ်ပေါင်းများစွာ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် နဂိုအခြေအနေ တို့ကိုလည်း မျက်ကွယ်ပြုခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မတူခြားနားမှုများအား လက်နက်ကိုင်၍ မဖြေ ရှင်းနိုင်ကြောင်း ယတိပြတ် သိရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် သော မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမဆို မိမိတို့၏ ရည်မှန်းချက်အလုံးစုံကို ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ဆိုသည်ကို နားလည်ပါရန် ကျနော့်အနေဖြင့် တိုက်တွန်းပါသည်။ တဖန် ပါဝင်သူများအားလုံးသည် မိမိတို့

အနေဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုကို အောင်မြင်မှုရသည်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ပါမှသာ ဤငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်မှာ အောင်မြင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ အောင်မြင်ရန် အဖွဲ့အားလုံး စိတ်စေတနာကောင်းစွာဖြင့် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုစီးပွား အနေအထားများအပေါ် မခွဲခြားဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အောင်မြင်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြည်သူများ၏ အရေးပါသည့် အကျိုးစီးပွားအတွက် ဖြစ်သည်ဟူသည့် အသိအမှတ်ပြုမှုတို့ လိုအပ်ပါသည်။

ကွဲပြားသော အကျိုးစီးပွားများနှင့် အမျိုးမျိုးသော မျှော်လင့်ချက်များရှိသည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်အတွင်း တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်အား ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအနေဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို နှစ်ထောင်းအားရမိပါသည်။

ဤသဘောတူစာချုပ်သည် အထူးအရေးပါသောစာချုပ်ဖြစ်ပြီး ယခုအခါ အစိုးရသစ်အနေ ဖြင့် အဆိုပါသဘောတူစာချုပ်တွင် လက်မှတ်မရေးထိုးသေးသူများပါ ပါဝင်နိုင်ရန် အားစိုက် ဆောင်ရွက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံသည် အဆိုပါ အားစိုက် လုပ်ဆောင်မှုများကို သရုပ်ဖော်ဆောင်သည့် ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်အတူ ဤငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်တလျှောက် လျှောက်လှမ်းစဉ် မဖြေရှင်းရသေးသည့် ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ နက်နဲသော၊ ထိလွယ်ရှ လွယ်သော ကိစ္စများအား ဖြေရှင်းရာတွင်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သော ပညာဉာဏ်များနှင့် ပြည့်စုံစွာ အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို ထည့်သွင်းကာ လူထုအားလုံးပါဝင်သည့် တစ်တည်းသော ညှိနှိုင်းရေး လမ်းကြောင်း ပေါ်ပေါက်စေရန် ကျနော့်အနေနဲ့ ဆုမွန်ကောင်းတောင်း တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် သိမ်မွေ့မှုကို အခြေခံလျက် ပျော့ပြောင်းစွာ လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ် ပြီး သဘောတူစာချုပ်အား လက်မှတ်ရေးထိုးသည့်အဖွဲ့များ အပါအဝင် လက်မှတ်မထိုးသေးသည့် အဖွဲ့များအားလုံးအပေါ် လေးစားမှုရှိရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်တည်တံ့သည့် အဖြေများ ရရှိရန် စစ်မှန်သော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ တဆက်တည်းမှာပင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးသည့်အဆင့်တိုင်းတွင် ပါဝင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်၏ အနည်းဆုံး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအား အမျိုးသမီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းရန် လိုအပ်ကြောင်း အားလုံးကို တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

ဂုဏ်သရေရှိ ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများခင်ဗျား

အကူးအပြောင်းတိုင်းတွင် စွန့်စားမှု (သို့) အန္တရာယ်များ ပါဝင်စွဲ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာ တွင် အကူးအပြောင်းပြုလုပ်ရန် ငြင်းပယ်ခြင်းသည် အကြီးမားဆုံးသော အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေနိုင် ပါသည်။ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ရန် ငြင်းပယ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ သာဓကများကို ကမ္ဘာတဝှမ်းမှာ ကျနော်တို့ မြင်တွေ့ရပါသည်။ တက်ရောက်လာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံး မိမိတို့တဦးချင်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို အံ့ဩဖွယ်ရာ သာယာလှပသည့် နိုင်ငံ၏ အနာဂတ်များဖြစ်သည့် လူငယ်များနှင့် ကလေးသူငယ်များအတွက် သယ်ပိုးကြပါရန် ကျနော့်အနေနှင့် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ ယခု လူငယ်များ၊ ကလေးများ၏ အိပ်မက်များနှင့် မျှော်လင့်ချက်များ ပြည့်ဝပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် သာယာဝပြောကာ ငြိမ်းချမ်းသည့် အနာဂတ်

ရရှိရန်မှာ ဤငြိမ်းချမ်းရေးခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်သည့်သူများအားလုံးအပေါ် မူတည်လျက် ရှိပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကို လာရောက်သည်မှာ ယခုအကြိမ်သည် ပဉ္စမအကြိမ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျနော် မြန်မာနိုင်ငံကို ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ၂၀၀၈ နာဂစ်မုန်တိုင်းအပြီး ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ယခုတဖန် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အချိန်တွင်လည်း ပဉ္စမအကြိမ် ထပ်မံရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ဤကာလတလျှောက်လုံး ကုလသမဂ္ဂ ယန္တရားကြီးတစ်ခုလုံးမှ မြန်မာနိုင်ငံအား အပြည့်အဝ ပံ့ပိုးကူညီနိုင်ရန် ကျနော့်အနေဖြင့် တတတ်တအား ကြိုးစားခဲ့သည်။

အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့်သော်လည်းကောင်း ဤတိုင်းပြည်ရှိ ဆန်းကြယ်လှစွာ မတူကွဲပြားသည့် အမျိုးမျိုးသော မြန်မာပြည်သူတို့ကို ကိုယ်စားပြုသည့် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအတွက် သန္နိဋ္ဌာန်ချ လုပ်ဆောင်နေသည်ကို ကြားရသည်မှာ ကျနော့်အတွက် မျှော်လင့်ခြင်းခွန်အားများ ဖြစ်စေပါသည်။

ဤငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တဆထက်တဆ နက်ရှိုင်းလာသည်နှင့်အမျှ ကုလသမဂ္ဂသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် လေးစားမှုရှိသည့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိသွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

အောင်မြင်မှုအပေါင်း ခညောင်းပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလိုက်ရပါသည်။
ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ
 ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ကိုယ်စားပြောကြားသော

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ

စောမူတူစေးပိုး၏မိန့်ခွန်း

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၃၁)ရက် နေ့ပြည်တော်

လေးစားအပ်ပါသော နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး၊ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့တကွ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ- ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို တက်ရောက်လာကြတဲ့ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများ၊ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နှင့် တပ်မတော် အရာရှိကြီးများ၊ လွှတ်တော်နာယကနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး Mr. Ban Ki-Moon၊ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို တစ်စိတ်တစ်ပတ် ဘက်ပေါင်းစုံကနေ အထောက်အကူ ပြုနေကြတဲ့ နိုင်ငံတကာမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ သံတမန်များ၊ အထူးဖိတ်ကြားခြင်းခံထားရတဲ့ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ ဧည့်သည်တော်များနဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကို ကိုယ်စားလှယ်များ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး

များမှ ခေါင်းဆောင်များ၊ ဒီဗီလာခံဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတဲ့ နှစ်ဘက်သော ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အလုပ်အဖွဲ့များ၊ အထောက်အကူပြုသူများအားလုံးနဲ့ သတင်းမီဒီယာများ အားလုံးကို မင်္ဂလာအပေါင်းနဲ့ ပြည်စုံကြပါစေလို့ နှုတ်ခွန်းဆက်သပါတယ်။

ဒီနေ့လို သမိုင်းဝင်အခမ်းအနားမှာ ကျနော့်ကို တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများရဲ့ ကိုယ်စား အဖွဲ့ခန့်ခွန်းပြောကြားခွင့်ပြုတဲ့အတွက် များစွာဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက် ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ဦးစွာ ပြောကြားလိုပါတယ်။

ကျနော့်တို့ လူသားတွေဟာ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ဘဲ အသက်ရှင်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော့်တို့ တိုင်းရင်းသားအင်အားများ ဒီမှာရောက်ရှိလာခြင်းဟာလည်း ဒီဗီလာခံအပြီး စတင်နိုင်မယ့် နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက မျှော်လင့်စောင့်ဆိုင်းခဲ့ကြရတဲ့ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေရဲ့ တရားဝင်စတင်နိုင်မယ့် ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို ပါဝင်ဖို့ စိတ်လှုပ်ရှားစွာနဲ့ ရောက်ရှိလာကြရတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခုတင်ပြချင်တာက ဒီ ၂၁ရာစုပင်လုံညီလာခံရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို အတိအလင်း ကြေညာထားချက်အရ အပြည့်အဝထောက်ခံချင်ပါတယ်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပထမပင်လုံသည် မြန်မာနိုင်ငံကို လွတ်လပ်ရေးဆောင်ကြဉ်းပေးခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ၂၁ ရာစုပင်လုံသည် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံကို တည်ထောင်နိုင်ရမည်ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်ကြေညာတွေကိုဖတ်ရင်း ကျနော့်တို့ နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို အတိအလင်း ဖော်ကျူးနေတာကို တွေ့ရလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆိုတဲ့ အကြောင်းအခြင်းအရာသုံးခုရဲ့ ဆက်စပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မိမိတို့ရဲ့အမြင်ကို တင်ပြချင်ပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး သဟဇာတရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ရယူချင်ရင်တော့ ဒီတန်ဖိုးညီမျှစွာ ရှိနေကြတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာ သုံးခုအပေါ်မှာ အခြေခံရမှာဖြစ်ပြီး ချိုးပစ်ဖို့မသင့်တဲ့ သုံးချောင်းထောက် ထိုင်ခုံတလုံးရဲ့ ခြေထောက်တွေလို ဖြစ်ပါတယ်။

အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ခြင်းမရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေး မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သလို ပြန်လည်သင့်မြတ်ခြင်းမရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း ရှာလို့မတွေ့နိုင်ပါဘူး။ ပြန်လည်သင့်မြတ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းဖို့ဆိုရင် သက်ဆိုင်သူတွေအကြားမှာ ရရှိထားကြတဲ့ အပြန်အလှန် ပေးအပ်ထားတဲ့ သံဠိဋ္ဌာန်၊ ကတိစကား၊ သဘောတူညီချက်တွေကို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရန် လိုအပ်ပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးပြီး လွတ်လပ်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအရသာကို ခံစားနိုင်ဖို့အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်တရပ်လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေထဲမှာ ရေးဆွဲထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တဘက်မှာလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဘို့ သဘောတူညီမှုတွေ၊ လုပ်ငန်းစဉ်တွေ အခိုင်အမာမရှိတဲ့ အခြေအနေအောက်မှာ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး မရှိနိုင်ပါဘူး။ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးမရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးလည်း မပေါ်ပေါက်နိုင်ပါဘူး။

NCA လက်မှတ်ရေးထိုးအပြီး ကျင်းပခဲ့တဲ့ ၂၀၁၆ ဇန်နဝါရီလက ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲ (UPC) ဟာ နိုင်ငံရေးမာရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲအတွက် ဖွင့်ပွဲဖဲကြိုးဖြတ်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပြီး ဒီနေ့ကျင်းပတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံဟာ တာထွက်ခရာသံပဲ ဖြစ်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ NCA ဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ စာချုပ်တခုမဟုတ်ပေမယ့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေကို ရောက်ရှိဖို့ ထိုးလိုက်တဲ့ တံတားတစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့လည်း ယုံကြည်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကတော့ ကျနော်တို့အားလုံးအတွက် ပန်းတိုင်ပါ။

ဒါကြောင့် ကျနော်တို့ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆိုတဲ့ ဒီမဏ္ဍိုင်သုံးခုကို တပြိုင်တည်းပါဝင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် ချမှတ်သွားဖို့ လိုပါတယ်။ တခုပြီးမှတခု လုပ်ရတဲ့လုပ်ငန်း မဟုတ်ဘဲ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအဆင့်ကို အခြေခံတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို မှတ်တိုင်အဖြစ် သဘောတူသတ်မှတ်ပြီး ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသွားနိုင်အောင် ကြိုးစားဖို့ လိုပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးရေးဆိုင်ရာ လမ်းပြမြေပုံကို သဘောတူရေးဆွဲထားတဲ့လုပ်ငန်းစဉ် ရှိပေမယ့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် လမ်းပြမြေပုံတခု ညှိနှိုင်းချမှတ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တခုဖန်တီးဖို့နဲ့ ‘မူ’ ချမှတ်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။ ဆွေးနွေးဘက်တွေ ကြားမှာ ရှိနေကြတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ပေါ်ရေးဆိုင်ရာ အမြင်ကွာဟမှု ကြီးမားနေတယ်ဆိုတာကို သတိမူကြဖို့ လိုပါတယ်။

ဒီညီလာခံပြီးရင် ကျနော်တို့ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေကို ပြည်ထောင်စု အဆင့်၊ အမျိုးသား အဆင့် ဆွေးနွေးပွဲများ စတင်ပြုလုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေဖြစ်ပေါ်ဖို့ မူဘောင်ရေးဆွဲပြီး လုပ်ငန်းလမ်းညွှန် ချမှတ်ရာမှာလည်း ပြည်နယ်နဲ့ တိုင်းဒေသကြီးတွေရဲ့ ပကတိအခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီရေးကို သတိထားရေးဆွဲဖို့ အကြံပြုလိုပါတယ်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဟာ ဖက်ဒရယ်အသွင်သဏ္ဍာန်ဆောင်ပေမယ့် အနှစ်သာအရ ချိနဲ့အားနည်းမှု ရှိနေတာကိုတော့ ဝန်ခံရမှာပါ။ ဒီ ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံအပြီး စတင်ဆွေးနွေးကြမယ့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ မတူညီကြတဲ့အစွန်းနှစ်ဖက်မှာရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပန်းတိုင်တွေကို ကဏ္ဍကြီး ငါးခုကနေ ဘယ်အခြေခံကို စတင်သဘောတူရယူပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမယ်ဆိုတဲ့ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ကြရမယ့်အချိန် ရောက်ရှိလာပြီးဖြစ်ပါတယ်။

တိုင်းရင်းသားဒေသအချို့တွေမှာ ရှိနေတဲ့ ချိနဲ့အားနည်းတဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအသစ်ကို ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုတွေကို လျှော့ချခြင်း၊ စစ်ဘေးရှောင် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းနေရာချမှုတွေအပေါ်ကို စိတ်ရင်း စေတနာထားပြီး ဖြေရှင်းခြင်း၊ အရေးပေါ် လူသားခြင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီပေးတဲ့ အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းတွေဟာ သက်ဆိုင်သူအားလုံးအတွက် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တခုဖြစ်ပြီး အားလုံးအတွက် အကျိုးရှိပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို အထောက်အကူပြုစေပါတယ်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုတွေ ရပ်စဲပြီး သက်ဆိုင်သူတွေ ကြားမှာ နိုင်ငံရေး ယဉ်ကျေးမှုအသစ်ကို လက်ခံပြီး ရဲရဲရင့်ရင့်နဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အကြံပြု

တိုက်တွန်းပါတယ်။

နောက်တခုက Stakeholders တွေရဲ့ ပါဝင်မှုအခန်းကဏ္ဍကို အကြံပြုချင်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတခုက Bottom up approach ဖြစ်ပြီး ပါဝင်သင့် ပါဝင်ထိုက်သူများရဲ့ကဏ္ဍကို ထိုသူများထံမှ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ အကြံပြုချက်ကို အခြေခံပြီး နည်းလမ်းရှာဖို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။ မကြာခင် စတင်မဲ့ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်မရခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ၊ CSOs တွေနဲ့ အခြားသော Stakeholders တွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍတွေကို စဉ်းစားရာမှာ သက်ဆိုင်သူတွေရဲ့ ရပ်တည်မှု၊ ကျွမ်းကျင်မှုကဏ္ဍကို အခြေခံပြီး သူတို့ရဲ့အသံတွေကိုလည်း နားထောင်ပေးပြီး သဟဇာတရှိတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကနေ ပါဝင်စေဖို့ အကြံပြုလိုပါတယ်။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကြာ ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရတဲ့ ခေတ်တွေ စနစ်တွေရဲ့ ပုံသွင်းမှုကြောင့် ကျနော်တို့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ အသင်းအဖွဲ့တွေအကြားမှာ ခံယူချက်၊ အယူအဆဆိုတဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကွာဟချက် ကြီးကြီးမားမားရှိနေတယ်ဆိုတာကို သတိပြုကြပါ။

ချိနဲ့ချို့တဲ့တဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွေနဲ့ ထိုအခြေအနေကို ဖန်တီး ဖြစ်ပေါ်နိုင်တဲ့ အခြေခံတွေ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှု ပြဿနာတွေ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ရှိနေတယ်ဆိုတာကိုလည်း လက်ခံကြပါ။

ကျနော်တို့နိုင်ငံဟာလည်း အိမ်နီးခြင်းနိုင်ငံတွေရဲ့နောက်မှာ နောက်ကျကျန်နေတယ်ဆိုတာကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုကြပါ။

ဒါပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကျားခုတ်ကျားခဲလုပ်မယ့် အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အသင်းအဖွဲ့တွေလည်း ရှိနေပြီး သူတို့ကို အားပေးထောက်ခံတဲ့ ပြည်သူလူထုနဲ့ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းလည်း ရှိနေပါတယ်ဆိုတာကို သတိမူရင်း တည်ငြိမ်အေးချမ်းပြီး သဟဇာတရှိကာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းသစ်တခုကို တည်ဆောက်ကြပါစို့လို့ သံဓိဋ္ဌာန်ပြုရင်း နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။

အားလုံးကိုကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံသို့ တင်သွင်းသော

ကရင်အမျိုးသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏

နိုင်ငံတော်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အမြင်သဘောထားစာတမ်း

နေပြည်တော်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၃၁)ရက် - စက်တင်ဘာလ (၄)ရက်

နိဒါန်း

KNU ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် မူလကတည်းက သဘောထားရှိခဲ့ပြီး ယခုကဲ့ သို့ တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (Nationwide Ceasefire Agreement – NCA) အကောင်အထည်ဖော်မှုအရ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် မိမိတို့လိုလားသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် တဆင့်စီ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုအခြေခံ (Progressive Realization) အရ ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများ၊ အာမခံချက်များ အပြည့်အဝရှိသော ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်တို့ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုကြီးကို နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များနှင့်အညီ တည်ဆောက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ဤငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် စိန်ခေါ်မှုများ မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ နောက်မဆုတ်တမ်း မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲ၊ လုံ့လ ဝီရိယတို့ဖြင့် အစိုးရ၊ တပ်မတော်၊ နိုင်ငံရေးပါတီ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အင်အားစု၊ လူထုလူတန်းစား အသီးသီးတို့နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံကာ ညှိနှိုင်းအဖြေရှာခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်ရေးအတွက် ပါဝင်ရန် သံနိဋ္ဌာန်ချ၍ အကောင်အထည်ဖော်နေပါသည်။

လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းမှ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းရာတွင် အခြေခံရမည့် အမြင်သဘောထားများကို နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လုံခြုံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် မြေယာ-သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များမှ တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ

KNU - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက်များမှာ (၁) ကရင်အမျိုးသားများ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးကို ရယူခံစားနိုင်ရန်၊ (၂) ကရင်အမျိုးသားများအတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိ၍ တရားမျှတသော အကျယ်အဝန်းရှိသည့် ကော်သူးလေ ခေါ် ကရင်ပြည် (ဝါ) ကရင်ပြည်နယ်ကို ထူထောင်ရန်၊ (၃) ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေး နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိသည့် ပြည်နယ်ပေါင်းစု ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန်နှင့် (၄) ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ ကရင်အမျိုးသားများ အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး ဒီမိုကရေစီ

အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ရယူခံစားနိုင်ရန်ဟူ၍ ချမှတ်ထားပါသည်။

အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အချုပ်အခြာအာဏာသည် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးထံမှ ဆင်းသက်လာစေရမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် လူမျိုးရေးအရနှင့် နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူခြင်းရှိရုံသာမက ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ရိုးရာအစဉ်အလာအရ ရှိသင့်သော အခွင့်အရေးအားလုံးကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ရေး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရန်လိုသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု စသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-Determination) အပြည့်အဝ ရှိစေရမည်ဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများ ပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းမည်ဖြစ်သော်လည်း လက်ရှိ နိုင်ငံတော်ကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခုဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် အရှိတရားကို လက်ခံကာ စတင်ညှိနှိုင်း အဖြေရှာသွားမည်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများတွင် သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်၊ အစိုးရနှင့် တရားရုံးချုပ်တို့ကို လွတ်လပ်စွာထူထောင်ခွင့်ရှိစေပြီး ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ပြည်နယ်များမှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လွတ်လပ်စွာ ရေးသားပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (Self Rule) နှင့် ပြည်ထောင်စုနှင့်အတူ စုပေါင်းအုပ်ချုပ်ခွင့် (Shared Rule) တို့ကို ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြင့် အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်း (Division of Powers)

စနစ်ဖြစ်ကာ ကြွင်းကျန်အာဏာ (RESidual Power) များကို ပြည်ထောင်စုအာဏာသက်ဆင်းရာ ပြည်နယ်များတွင် အပ်နှင်းထားရှိပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ (Ethnic Minority Rights) ကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်ပြဋ္ဌာန်းပေးပြီး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသများ (Autonomous Regions) နှင့် အမျိုးသားနယ်မြေများ (National Areas) ကို ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့်အညီ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းစေပါမည်။ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများက မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစကား နှင့် အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် မြှင့်တင်ခွင့်ရှိစေပြီး နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကဏ္ဍ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆောင်ရွက်ခွင့် အာဏာများကိုလည်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းအပ်နှင်းထားရပါမည်။

ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး၊ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကျား/မ ဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုရှိရေး ပြဋ္ဌာန်းထားကာ ဘာသာရေးကို အခြေမခံသောနိုင်ငံ (Secular State) အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး နိုင်ငံသားတိုင်း မိမိနှစ်သက်ရာ ဘာသာအယူဝါဒကို ကိုးကွယ်ပိုင်ခွင့်အား ဥပဒေနှင့် အကာအကွယ် ပေးထားမည် ဖြစ်သည်။ ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီစနစ် (Multiparty Democracy System) ကိုလည်း ကျင့်သုံးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို အာဏာတူ လွှတ်တော်(၂)ရပ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်ကို ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ဦးရေတူညီစွာဖြင့် ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲများမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များ စေလွှတ်ဖွဲ့စည်းပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမှ အနိုင်ရ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသွားမည်။ ပါလီမန်စနစ်ကို ကျင့်သုံးကာ ပြည်နယ်အသီးသီးမှ သမ္မတလောင်းတဦးစီ စေလွှတ်ကာ အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ သမ္မတတဦးကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်မည် ဖြစ်သည်။ လွှတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေးစနစ် ကျင့်သုံးပြီး ဝန်ကြီးချုပ်မှ တရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားသူကြီးများကို အမည်စာရင်းတင်သွင်းကာ အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် သမ္မတမှ ခန့်အပ်မည်။

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲကာ ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းသွားရမည်။ ပြည်နယ်အကြီးအကဲ(ဝန်ကြီးချုပ်)ကို ပြည်နယ်ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်သူပြည်နယ် သားများမှ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပြီး ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် တရားသူကြီးချုပ် နှင့် တရားသူကြီးများကို ပြည်နယ်အကြီးအကဲမှ ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ရမည်။

ပြည်နယ်

အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ စသည့် လုပ်ငန်းအား လုံးသည် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိကာ ပြည်နယ်အဆင့်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ၊ ရပ်/ကျေး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ အဆင့်ဆင့်သော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများကို ပြည်သူ့လူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့်စနစ်ဖြင့် ဥပဒေပြု ပြဋ္ဌာန်းခန့်အပ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်၏

စံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီ ပြင်ဆင်သွားပြီး ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအတွက် သီးခြားရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပကာ ကျင့်သုံးသွားမည်။ ဥပဒေစိုးမိုးရေးတွင် အဂတိတရား (၄)ပါးနှင့် ကင်းရှင်းရမည် ဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှုရှိကာ ဥပဒေကို တာဝန်ခံမှုရှိရမည်။

စီးပွားရေးကဏ္ဍ

မိမိတို့ရည်မှန်းသော ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသစ်၏ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း နှင့် အကျိုးရလဒ်များကို တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထုတရပ်လုံးနှင့် ပြည်နယ်များမှ တရားမျှတမှု အခြေခံနှင့် တပြေးညီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိရန် မူဝါဒ၊ အစီအမံနှင့် ယန္တရားများ ရေးဆွဲအကောင်အထည် ဖော်ပြီး စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းများတွင် ပြည်နယ်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်သူများမှ ပါဝင်ခွင့်ရှိစေမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုအဆင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပြည်နယ်များကို ကိုယ်စားပြုသည့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် ကျွမ်းကျင်သည့် တိုင်းရင်းသား ပညာရှင်များ ပါဝင်စေပြီး ပြည်နယ်များအကြား၊ မတူညီသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား လူမှုစီးပွား ကွာဟမှုလျော့ချရေးကို ဦးစားပေးပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ရေရှည်တည်တံ့သော အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ရရှိရေးအတွက် ချိန်အားနည်းသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ (Vulnerable Communities)

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် လူမှုဘဝလုံခြုံမှု အာမခံချက်များ ဖော်ထုတ်ပြီး ပြည်သူတရပ်လုံး၏ ဘဝဖူလုံမှုရှိစေမည့် စီးပွားရေးစနစ်ကို ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သဘာဝ သယံဇာတနှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၌ မျှတသောခွဲဝေမှုစနစ် ထူထောင်ပြီး Horizontal Equalization နှင့် Vertical Equalization စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုကွာဟမှု နည်းပါးရေးကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာငွေစနစ် တည်ဆောက်အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်၌ရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကင်းပြီး လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲခွင့် ရှိရမည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် ဘဏ္ဍာအခွန်ငွေ ကောက်ခံပိုင်ခွင့် (Taxation Power) ၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် (Management Power) ၊ သုံးစွဲခွင့် (Expenditure Power) နှင့် ရသုံးငွေ ခန့်မှန်းခြေ (Budgeting Power) ရေးဆွဲခွင့်တို့ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပ အရင်းအမြစ်များမှ ချေးငွေ (Loan) နှင့် အထောက်အပံ့များ (Aids) ရယူပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။ သဘာဝအရင်းမြစ်များ ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲရန်အတွက် ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့တွင် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မူဝါဒပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။

သဘာဝအရင်းအမြစ်အခြေပြု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ၌ လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းဖန်တီးရေး၊ နည်းပညာ ရရှိရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်ပြီး အသေးစား၊ အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။ လူသားဘဝလုံခြုံရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို အခြေခံပြီး လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့များ အားကောင်းရေးကို မြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဒေသခံ တနိုင်တပိုင် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးပြီး အားပေးပါဝင်စေခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် လိုအပ်မည့် လူသားအရင်းအမြစ်ဖော်ထုတ်ရေး အစီအစဉ်များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ်များ နှင့်အပြိုင် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လွတ်လပ်သော အင်စတီကျူးရှင်းများ (Institutions) ပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း အစီအစဉ် ဖော်ထုတ်ခြင်းအပါအဝင် အင်စတီကျူးရှင်းများ အားကောင်းလာစေခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာ အထောက်အကူပြုပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ကုန်သွယ်ရေး (Border Trade)၊ အထူးစီးပွားရေးဇုန် (Special Economic Zone – SEZ)၊ အထူးစက်မှုဇုန် (Special Industrial Zone – SIZ)၊ မဟာဓာတ်အားလိုင်း (National Grid) နှင့် အဝေးပြေးလမ်းမကြီး (Highway) စသည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပူးတွဲအာဏာများ (Concurrent Powers) ရှိရမည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အခြေခံမူများကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Transparency) နှင့်/သို့မဟုတ် မှန်ကန်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (Tendering

Procedure) များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဒေသတွင်း ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများတွင် ဒေသခံများ၏ အခွင့်အလမ်းများ (Opportunities)၊ ရပိုင်ခွင့်များ (Rights) ကို အပြည့်အဝ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုလုပ်ငန်းများ (Professional and Skilled Labors) တွင် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးသည့် အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုဘဝကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကို အထောက်အကူပြုခြင်း ရှိရမည်။

လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ

KNU - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ကရင်အမျိုးသားလုံး၏ လုံခြုံရေး အပါအဝင် အနာဂတ် ကံကြမ္မာ တစ်ခုလုံးကို ဦးဆောင်ရန် တာဝန်အပ်နှင်းခဲ့ကြပါသည်။ ခေတ်ကာလ တောင်းဆိုမှုအပေါ် ကရင်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (Karen National Defence Organization - KNDO) ကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ တဖန် ၁၉၇၀ ခုနှစ် (၈)ကြိမ်မြောက် KNU ကွန်ဂရက်တွင် Karen People Liberation Army-KPLA, Kawthoolei People Guerrillas Force-KPGF နှင့် Karen National Defence Organization-KNDO ဟူသော ကရင်လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များကို ပေါင်းစည်း၍ ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (Karen National Liberation Army - KNLA) အဖြစ် ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည်။ KNU - ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ ၁၉၉၁ ခုနှစ် (၁၀) ကြိမ်မြောက် ကွန်ဂရက်တွင် ကရင်အမျိုးသား ရဲတပ်ဖွဲ့ (Karen National Police Force - KNPF) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်သည် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းရေး၏ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း အခန်းကဏ္ဍများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်သွားမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းတစ်ခုဖြစ်သော Civilian Supremacy အခြေခံဖြစ်သည့် စစ်တပ်သည် ရွေးချယ်တင်မြောက်ခံ အရပ်သားအစိုးရ၏ ကွက်ကဲမှုအောက်တွင် ရှိရမည်ဟူသော ကျင့်ဝတ်ကို လက်ခံပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာမည့် ဒီမိုကရက်တစ် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသော ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲများမှ ရွေးချယ်တင်မြောက်သည့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်၏ ကွက်ကဲမှုအောက်တွင် ကရင်အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့အဖြစ် ရပ်တည်သွားမည်ဖြစ်သည်။

လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရာ၌ နိုင်ငံရေး သဘောတူညီချက်များ အပေါ် အခြေခံကာ တဆင့်ခြင်းတိုးတက်မှုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သွားပြီး တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးတို့ကို အကာအကွယ်ပေးသောပြုသော ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ရမည်။ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးတို့ အပါအဝင် လုံခြုံရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကဏ္ဍများအားလုံးကို ပါဝင်စေမည်ဖြစ်သည်။ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်ပြီး ခေတ်မီသည့် တပ်မတော်တစ်ရပ်ဖြစ်ရေးအတွက် စစ်တက္ကသိုလ်များ၊ စစ်သင်တန်းကျောင်းများတွင် Civilian Supremacy ဆိုင်ရာ အခြေခံများအပါအဝင်

ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံများတွင် လိုက်နာရမည့် လုံခြုံရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော စံနှုန်းများ၊ ဥပဒေများကို သင်ကြားစေမည် ဖြစ်သည်။

တပ်မတော်၏ တာဝန်မှာ ပြည်ပရန်ကာကွယ်ရေးသာဖြစ်ပြီး မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို အရပ်သားအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိစေရမည် ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာပြီး မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သြဇာခံ မဖြစ်စေဘဲ စည်းကမ်းပြည့်ဝသည့် တပ်မတော်ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည် တပ်မတော်နှင့် သီးခြားကင်းလွတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဥပဒေထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ (Law Enforcement) နှင့်ပတ်သက်သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဖြစ်ကာ ပြည်ထောင်စုရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကာ ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့ကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သော ဒေသခံ ပြည်သူလူထုထံမှ ဝင်ရောက်ပါဝင်သောစနစ် ဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ကို အရပ်ဘက်အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိပြီး လူတိုင်းချင်းစီ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာပြီး ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။ နိုင်ငံတကာမူဝါဒများ ဖြေရှင်းရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်သွားရမည်။

မြေယာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ

မြေယာဆိုသည်မှာ လူသားများနှင့် ဇီဝမျိုးစိတ်များ ပေါက်ဖွားရာနှင့် မှီခိုနေထိုင်ရာ လုံခြုံမှု အတွက် ခိုလှုံမှုပြုခြင်း၊ လူ့ယဉ်ကျေးမှုများ ရှင်သန်ဖြစ်ထွန်းခြင်းဖြစ်ပြီး အများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အရာဖြစ်သည်။ လူနှင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းတို့၏ သမိုင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာတို့ဖြစ်ပြီး ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့သောအမွေဖြစ်ပြီး မျိုးဆက်များအတွက် အဓိပ္ပါယ်များစွာကို သယ်ဆောင်သည့် အရင်းအနှီးဖြစ်ပြီး ငွေကြေး၊ ဓနစီးပွားအားဖြင့် တန်ဖိုးမဖြတ်အပ်သော အများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကဏ္ဍဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုကို အခြေပြု၍ လက်ရှိ ပြည်သူ့လူထု ရင်ဆိုင်နေရသော မြေသိမ်းမှုများ၊ မြေယာလက်လွှတ် ဆုံးရှုံးမှုများ ရင်ဆိုင်ရသည်ကို တွေ့ရှိရပါ သည်။ ပင်လုံစာချုပ်မှ မြစ်ဖျားခံလာပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းချမှတ်ခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှ အခြေခံသော ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၌ ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသည့် စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခုတည်းကို မရည်ညွှန်းဘဲ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များကိုပါ ရည်ညွှန်းထားသော်လည်း ၁၉၇၄ ခုနှစ်နှင့် လက်ရှိ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေများတွင် ‘နိုင်ငံတော်’ဟူသည့်ဝေါဟာရမှာ ဗဟိုအစိုးရကိုသာ ရည်ညွှန်းထားပြီး ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍများ မပါရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မြေယာနှင့် သဘာဝသယံဇာတဆိုင်ရာအားလုံးသည် အစိုးရကသာ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲ ပိုင်ခွင့်ရှိအောင် အခွင့်အာဏာ ပေးအပ်ထားသောကြောင့် ဤအချက်သည် ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု စုဖွဲ့မှုအတွက် စိန်ခေါ်မှုတခု ဖြစ်နေပါသည်။ တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထု တရပ်လုံးနှင့် ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သော ပြည်နယ်များ၏ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်များကို

လစ်လျူရှုထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

KNU - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ 'ပြည်သူ့လူထုသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြေယာ၏ မူရင်းပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်' ဟူသည့် အခြေခံအပေါ် ရပ်တည်ပြီး မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် တရားမျှတမှုရှိရေး၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား အာဏာမျှဝေခြင်းနှင့် ပူးတွဲကျင့်သုံးခြင်းဆိုင်ရာ မူဖြင့် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ထောက်ပံ့ပြီး လူမှုဘဝတည်ငြိမ်ရေးကို ထောက်ပံ့သောကြောင့် ဤရပ်တည်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများ တွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာအခြေပြု ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအသစ်များအား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးကို အာမခံသည့် ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ပြီးမှသာ အကောင်အထည်ဖော်သင့်သကဲ့သို့ ဒေသခံများ၏ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ သဘောတူညီမှု၊ အကြံဉာဏ်ရယူမှုကို အခြေပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက်များကို အခြေခံသည့် ဥပဒေအသစ်များအရ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်သောအချိန်ကို ချင့်ချိန်ပြီး ပဋိပက္ခကင်းသော ဒေသများတွင်သာ ဦးစားပေးရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများပြုလုပ်ကာ လက်ရှိအငြင်းပွားနေသော နေရာဒေသများတွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများကို ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူ့လူထုမှ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိခြင်းကို ဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ်ပြုခြင်း၊ မိရိုးဖလာလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ကျင့်သုံးခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်မြှင့်တင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်ဒေသများအတွင်းရှိ ရေ၊ မြေ၊ သစ်တော၊ သားငါးနှင့် ဆက်စပ် သဘာဝသယံဇာတများနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် တရားမျှတမှုရှိခြင်းနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူ့လူထုမှ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး အနာဂတ်အတွက် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ရှေ့ရှုရန် လိုအပ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်သူ့လူထုတိုင်း (နိုင်ငံသားတိုင်း) သည် အကန့်အသတ်ဖြင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုရှိကာ ဓားမဦးချ၊ လယ်ဦးလယ်ထိပ် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သူသည် အဆိုပါ လယ်ယာမြေနှင့်ခြံမြေကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားပြည်သူ့လူထုသည် ၎င်းတို့အသက်ရှင်နေထိုင်သည့် နယ်မြေ၊ ကျေးရွာတဝိုက်ရှိ သဘာဝမြေ၊ တောရိုင်းမြေ၊ သစ်တောမြေ၊ စားကျက်မြေနှင့် အင်းအိုင်တို့ကို မိရိုးဖလာထုံးတမ်း အစဉ်အလာအရ စုပေါင်းပိုင်ဆိုင် အသုံးချခွင့် ရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအာဏာပိုင် အဖွဲ့စည်းများ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာ မြေယာသိမ်းယူရန်လိုအပ်ပါက ဒေသခံပြည်သူ့လူထုများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး သင့်တင့်မျှတသည့်မြေနေရာ အစားထိုးပေးခြင်း၊ အသုံးဝင်တန်ဖိုး ကာလပေါက်ဈေးနှင့်အညီ လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် နစ်နာဆုံးရှုံးသူတို့အား ဘဝပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ မိမိနေရင်းအရပ်ကို စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူများသည် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေယာများကို ပြန်လည်ရယူပိုင်ခွင့်နှင့် လျော်ကြေးရရှိပိုင်ခွင့် ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့လူထုက ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်

ထားသည့် မြေယာကို ရောင်းချခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း၊ လှဲလှယ်ခြင်း၊ ပေးကမ်းခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းများ ပါဝင်သည့် လွှဲပြောင်းပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းအကာအကွယ်ပြုထားမည် ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်ဒေသများမှ ပြုလုပ်သော မြေယာမှတ်ပုံတင်များအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်၊ ဒေသအလိုက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို အသိအမှတ်ပြု မှတ်တမ်းတင် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် မြေယာမှတ်ပုံတင်စနစ်၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်နှင့် မြေယာဖြေရှင်းမှုစနစ်တို့ကို ဖော်ဆောင်သည့် ယန္တရားများတည်ဆောက်ကာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများသာမက ပြည်သူလူထုကို ပါဝင်ခွင့်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ

နိုင်ငံအတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတများ၏ မူလပိုင်ရှင်သည် တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထု ဖြစ်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုကာ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ပေးပြီး သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုများဖြစ်ရန် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု အပြည့်အဝရှိပြီး လက်ရှိမျိုးဆက်များအကြားသာမက နောင်မျိုးဆက်များအထိ မျှတမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဒေသခံလူထုကို ထိခိုက်နစ်နာစေနိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ဆဲ၊ လုပ်ဆောင်မည့်စီမံကိန်းကြီးများ၊ အထူးစီးပွားရေးဇုန်နှင့် တန်ဖိုးကြီးသော သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ် သုံးစွဲခြင်း လုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်းထားရန်လိုပြီး ခိုင်မာ၍ စနစ်ကျသော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုအခြေခံဥပဒေနှင့် အထောက်အကူပြုယန္တရားများ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို အကာကွယ်ပေးသည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ ရရှိပြီးမှသာ လျှင် စတင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့အစဉ်အလာအရ ကျင့်သုံးလာသော သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို အသိအမှတ်ပြု အာမခံသည့် ဥပဒေတရပ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ ပြည်နယ်များအတွက် မြေယာ၊ သဘာဝသယံဇာ တနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်၊ တိုက်ရိုက် အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေခံစားခွင့်၊ ထိန်းချုပ်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ စသည့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြု ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရမည်။

ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းအပေါ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရအကြား အကောက်အခွန်များ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုအချိုးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီမံကိန်းကြီးများအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိ/မရှိ ဆန်းစစ်သည့် EIA/SIA နှင့် အခြားလိုအပ်သော ဆန်းစစ်ခြင်းတို့ကို စနစ်တကျပြုလုပ်ပြီး FPIC (Free Prior Informed Consent) ကို အခြေခံရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းတစ်ခုခု ပြုလုပ်ပါက ယင်းစီမံကိန်းနှင့်သက်ဆိုင်သော သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူရောင်းချရာတွင် ပညာရှင်၊ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူများမှ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော လွတ်လပ်သည့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး ကော်မရှင်နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်များကို အသိအမှတ်ပြု၍ လေ့လာစစ်ဆေးခွင့်ပေးရမည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်စေသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါက ဒေသခံ ပြည်သူလူထု၏ နေထိုင်မှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း၊ ရိုးရာဓလေ့နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ထိခိုက်နစ်နာစေမှုများ မရှိစေဘဲ ဒေသခံများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပြီး လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူလူထု၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိရန် လိုအပ်သည်။

လူမှုရေးကဏ္ဍ

KNU ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတခု ဖြစ်သော်လည်း မိမိနယ်မြေနှင့် လူထုလိုအပ်ချက်အရ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကြာ မိမိထိန်းချုပ်ရာ ဒေသ၊ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ထိစပ်သောဒေသများတွင် ပညာရေး၊ လူမှုရေးနဲ့ ကယ်ဆယ်ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စသည့်ဌာန (၁၄) ခုဖြင့် ချမှတ်ထားသော မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းလမ်းစဉ်များနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နေရပါသည်။ နိုင်ငံရေးဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအပေါ် မိမိတို့၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးတို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သော်လည်း ကြားကာလအတွင်း ကဏ္ဍတခုစီအလိုက် မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်လျက် ရှိပါသည်။ အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားနှင့် ထိစပ်သောနယ်မြေများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးတွဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပေါင်းစပ်၍ သော်လည်းကောင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်သည်။ လူသားခြင်း စာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာကိစ္စများတွင်လည်း မိမိတို့ KNU ၏ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့ရေးမူဝါဒများကို အသိအမှတ်ပြုကာ ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ရန် လိုပါသည်။ ဤကြားကာလအတွင်း တိုင်းရင်းသားနယ်မြေများရှိ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အစိုးရအသိအမှတ်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ အကူအညီများနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတို့ KNU၊ လူထုအခြေပြု လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအသင်းအဖွဲ့များ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

ပြည်နယ်များမှ ပညာရေးကဏ္ဍအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိပြီး အမျိုးသားကျောင်းများကို ပြည်နယ်တွင်းသာမက မိမိတိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်ရာ အခြားပြည်နယ်များ၌လည်း ဖွင့်လှစ်သင်ကြားခွင့် ရှိစေရမည်။ ပြည်နယ်များ၌ တိုင်းရင်းသားဆိုင်ရာ အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးပြီး မူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်နှင့် အမျိုးသားဆိုင်ရာ အခြေခံမူဝါဒများ ထည့်သွင်းပါဝင်ရမည်။ မိခင်ဘာသာစကား အခြေပြုပညာရေးစနစ် (Mother Tongue Based Multilingual Educaiton) ကို မူလတန်းအဆင့်မှစ၍ အဆင့်ဆင့် သင်ကြားပေးနိုင်ရန် ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။ အမျိုးသားပညာရေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်း စံချိန်စံညွှန်းမူဘောင် ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသတွင်း ပညာရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိစေရမည်။ ကျောင်းသားနှင့်ကျောင်းဆရာ သမဂ္ဂများကို လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးပြီး ပညာရေးနယ်ပယ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးကင်းစင်ရေးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေးအဆင့် နိမ့်ကျရသည့် အခြေခံအချက်များတွင် ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်သည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းသည် အဓိကဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသတွင်းဝန်ထမ်းများ၊ ပြည်သူများကို ပါဝင်ခွင့်ပြုပြီး ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများကို ပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့မှ ပေးအပ်နေသော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ မူဝါဒများ နှင့်လည်း ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုပါသည်။ လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းဆောင် ရွက်နေစဉ် ကြားကာလတွင် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်း မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဒေသများသို့ ဝင်ရောက်လာသော နိုင်ငံတကာအကူအညီနှင့်ပတ်သက်၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်ကို တိုးမြှင့်ကာ ဆင်းရဲနိမ့်ကျပြီး ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ဆိုးဝါးသောဒေသများအတွက် ဦးစားပေး ခွဲဝေသုံးစွဲသွားရန် လိုပါသည်။ ကျန်းမာရေးသုတေသန လုပ်ငန်းများကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး တိုင်းရင်းသားဒေသများမှ မွေးစာရင်းပြုစုထားမှုများကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ် သည်။

ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ

၁၉၇၈ မှ စတင်သည့် အစိုးရ၏ ဖြတ်လေးဖြတ်အခြေပြု သောင်းကျန်းသူဆန့်ကျင်ရေး စီမံချက်များကြောင့် မိမိတို့ဒေသများတွင် ပြည်သူလူထုများ အတိဒုက္ခရောက်ကြရပြီး ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာသူ (IDPs) များ၊ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ပြီး ဒုက္ခသည်အဖြစ်ခံယူနေရသူများ (Refugees) နှင့် တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ (Illegal Migrent Workers) ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ မိမိတို့မှ တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်သူလူထုမှ ခရီးသွားလာခွင့် ပိုမိုလွတ်လပ်လာပြီး ကရင်ပြည် နယ်တွင် တိုက်ပွဲများ မရှိတော့ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း တပ်မတော်၏ ရှေ့တန်းစခန်းများကို ရုပ်သိမ်းခြင်းမရှိရုံသာမက ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် မွမ်းမံခြင်းများကြောင့် ဒုက္ခသည်များအတွက် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေးတွင် အခက်အခဲသဖွယ် ဖြစ်နေခြင်း၊ အချို့ဒေသတွင် စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ဝင်ရောက်လာပြီး ဌာနေပြည်သူလူထု၏ ဘဝရပ်တည်မှု အခက်အခဲများ ပိုမိုကြုံတွေ့ရခြင်းတို့ကြောင့် အဆိုပါဒုက္ခသည်များနှင့် တရားမဝင်နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများသည် မိမိတို့နေရပ်သို့ ပြန်ဝင်ရောက်နိုင်ရေး သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော နိုင်ငံရေး အရ အဖြေရှာမှု လိုအပ်နေပါသည်။

IDPs နှင့် Refugees များ နေရပ်ပြန်လည်အခြေချမှုတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေဘဲ နိုင်ငံ

တကာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားလိုက်နာကာ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို ဦးတည်၍ အစီအစဉ် ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှု အခြေခံသော အစီအစဉ်များ ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ မိမိဆန္ဒအလျောက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့်၊ လုံခြုံစိတ်ချမှုအတွက် အာမခံချက်၊ ဘဝပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေး အာမခံချက်အပြည့်အဝနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစေရေးတို့အတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒုက္ခသည်များ ယုံကြည်အားထားသော ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မူရင်းဌာနေ လူထု၏ ကိုယ်စားလှယ်များအကြား အဆင့်တိုင်းတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် အတူတကွချမှတ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုများရှိရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းခံရသူများအတွက် စိတ်ပိုင်းနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှု၊ ရေရှည် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်း ဖော်ထုတ်မှုအပြင် နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကဒ် ရရှိရေးအတွက် အာမခံချက် ရရှိစေရမည်ဖြစ်ပြီး လက်ခံမည့် မူရင်းဌာနေပြည်သူလူထုအတွက် ထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိစေရန်လည်း လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဒုက္ခသည် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအစဉ်များကို စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ် (Monitoring and Evaluation) ကို ထားရှိပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ဒုက္ခသည်များ မူရင်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော လယ်ယာ၊ ခြံမြေများကို ပြန်လည်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခဲ့သော အိုးအိမ်၊ မြေယာ၊ လယ်ယာ၊ ခြံမြေများအတွက် ပြန်လည်အစားထိုးပေးရန် (သို့မဟုတ်) နစ်နာကြေး ပေးအပ်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဒုက္ခသည်များ၏ ရေတို/ရေရှည် ဘဝရပ်တည်ရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများအတွက် မူဝါဒချမှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ အကူအညီပေးသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့်တို့ကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

နိဂုံး

အထက်ဖော်ပြပါ တင်ပြမှုများသည် ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ထူထောင်မှုဆိုင်ရာ အတွက် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးသွားမည့် အခြေခံအချက်အလက်များဖြစ်ပြီး ဤအခြေခံများအရ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ 'မြန်မာနိုင်ငံသစ်' တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံး အေးအတူပူအမျှ အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင် နိုင်ကြမည်ဖြစ်ပြီး စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖြစ်ထွန်းစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံသို့ တင်သွင်းသော

ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ၏

နိုင်ငံရေးမူဝါဒစာတမ်း

နေပြည်တော်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၂) ရက်

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖဆပလ ပဏာမညီလာခံ၌ တင်သွင်းသော ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၏ လမ်းညွှန်မူ (၇) ချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအား ဖက်ဒရယ်စနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သွားရန် တင်ပြအတည်ပြုခဲ့သော်လည်း ဖဆပလအစိုးရမှ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် တပြည်ထောင်စံနစ်ကိုအခြေခံ၍သာ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကရင်တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများမှ ဖက်ဒရယ် အနှစ်သာရဆန်သော ဆန္ဒဖော်ထုတ်ပွဲအား လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၄၅၄၁၀၀ (လေးသိန်းငါးသောင်း လေးထောင်တရာ) ပါဝင်၍ တပြည်လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခဲ့ပါသည်။

၎င်းတို့မှာ

- (၁) ကရင်ပြည်ချက်ချင်းပေး၊
- (၂) ကရင်တကျပ်ဗမာတကျပ် ချက်ချင်းပြ၊
- (၃) လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းအလိုမရှိ၊
- (၄) ပြည်တွင်းစစ်အလိုမရှိ ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ယခုအချိန်၌ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အခြေအနေမှာ ကွာဟနိမ့်ကျနေပြီ ဖြစ်သဖြင့် ပိုမိုအကျော (Handicap) ပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြုံတွေ့နေရသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများပြဿနာသည် နိုင်ငံရေးကို နိုင်ငံရေးအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးလမ်းကြောင်းဖြင့် မဖြေရှင်းဘဲ စစ်အင်အားဖြင့်အကြမ်းဖက်၍ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရပိုင်ခွင့်ကို ဆိတ်သုန်းစေခဲ့ခြင်း အကြောင်းတရားပေါ်တွင် အခြေခံသည်ဟု ယူဆပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေး ရရှိခဲ့ချိန်မှစ၍

- (၁) ပြည်တွင်းစစ်များ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားခြင်း၊
- (၂) တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရခြင်းနှင့်
- (၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအနေဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော လူမျိုးတရားခြင်းစီအနေဖြင့် ရပ်တည်နေနိုင်မှုကို ပိတ်ပင်ခံထားရခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ကရင်ပြည်သူ့ပါတီမှ အကြံပြုချက်များ

- (၁) ကရင်အမျိုးသားများ အမျိုးသားတန်းတူ အခွင့်အရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ရရှိရေး၊
- (၂) ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၊
- (၃) ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ ကရင်လူမျိုးများ အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံး တန်းတူအခွင့်အရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝရရှိရေး တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအား ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံအဖြစ် တည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

- (၁) ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သူ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အား ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူ့လူထုများမှ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြောက်နိုင်ရန်၊
- (၂) သီးခြားရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းခံရသော ပြည်နယ်အစိုးရအနေဖြင့် ဥပဒေပြု အာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာကို အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဌာန်း၍ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ခွဲဝေပေးရန်၊
- (၃) ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များသည် မိမိပြည်နယ်၏ လူမျိုးရေးကိစ္စရပ်များအား ပြည်နယ်အစိုးရ လက်အောက်တွင် ထားရှိပြီး တနိုင်ငံလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကိုသာ ဗဟိုအစိုးရသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရန်။

- (၄) သယံဇာတတူးဖော် ထုတ်လုပ်ခြင်းမှရရှိသော အကျိုးအမြတ်များကို ခွဲဝေသုံးစွဲရာ တွင် ပြည်နယ်အကျိုးအတွက် အခြေခံဥပဒေဖြင့် ရာခိုင်နှုန်း သီးသန့် သတ်မှတ် ရန်၊
- (၅) အမျိုးသားလွတ်တော်၌ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုအခွင့်အရေးများ ဥပဒေဖြင့် ပြဌာန်း ကာကွယ်ရန်၊
- (၆) သတ်မှတ်ထားသော တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များ၏ပြင်ပတွင် အခြေချနေထိုင် သော တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများကို အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဌာန်း ကာကွယ်ရန်၊
- (၇) မိမိလူမျိုးနှင့် ပြည်နယ်၏ အဖက်ဖက်မှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဖန်တီးနိုင်မည့် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး စသည့်မူဝါဒများ ချမှတ်နိုင်ရန်။

ကရင်ပြည်သူ့ပါတီအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားများကိုအခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်မှုပုံစံကို နှစ်သက်လိုလားပါသည်။ နိုင်ငံတော်သည် ဒီမိုကရေစီ အလေ့အထ အပြည့်အဝ ရရှိလာရေးအတွက် အချိန်ကာလတခုပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသို့ ကူးပြောင်း ရာတွင် အဆင့်ဆင့် (Phase by Phase) စိတ်ရှည်သည်းခံစွာဖြင့် ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါသည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေး မရခြင်းနှင့် ရင့်ကျက်ပြည့်စုံသည့် ဒီမိုကရေစီ အလေ့အထမရှိဘဲ တဆစ်ချိုးနိုင်ငံရေးစနစ်ကို ပြောင်းလဲရန်မသင့်ပါ။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၌ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ထူထောင်ရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ထိုဖွဲ့စည်းအုပ် ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအား ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဥပဒေအရ ကရင်ပြည်နယ်တွင် ပြည်နယ်၏ သီးခြားဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခွင့်အရေးကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအရာများသည် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်ရာတွင် ကရင်ပြည်သူ့ပါတီအနေဖြင့် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်ဟု ခံယူထားသည့် အချက် အလက်များဖြစ်ပါကြောင်း အလေးအနက်ထား တင်ပြအပ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံ သဘာပတိကြီးအဖြစ်ဆောင်ရွက်သော

ကေအိန်ယူ- ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး

ပဒိုကွယ်ထူးဝင်း၏ ဒုတိယနေ့အပိတ်မိန့်ခွင့်

နေပြည်တော်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁) ရက်

ဒီကနေ့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁) ရာစု-ပင်လုံ အစည်းအဝေးကျင်းပရာမှာ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပေးခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါတယ်။ တဆက်တည်းမှာပဲ ဒီကနေ့ အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်လာကြတဲ့ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ဤဆွေးနွေးပွဲမှာ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးရဲ့ သဘောထားတင်ပြချက်တွေကို စိတ်ဝင်တစားနားထောင်ပေးနိုင်တဲ့အတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဒီကနေ့ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့ရဲ့ကိုယ်စား မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ သဘောထားတင်ပြချက်တွေကို တင်ပြသွားတဲ့ ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်အပ်ပါတယ်။ ဒီကနေ့ အဖွဲ့အစည်း ၃၂ ဖွဲ့ကနေ

ပြီးတော့ မိမိအဖွဲ့အစည်းများမှ အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုရဲ့ ကောင်းကျိုးအတွက်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် စီးပွားရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၊ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ အစရှိသော ကဏ္ဍအသီးသီးကနေပြီးတော့ တင်ပြချက်တွေဟာ ရှိသင့်ပါတယ်။

ဤသဘောထား တင်ပြချက်တွေဟာလည်း တချို့ကဏ္ဍမှာ တူညီတဲ့ သဘောထားတွေ ရှိသလို တချို့ကဏ္ဍမှာ ကွဲပြားတဲ့အမြင်တွေရှိကြပါတယ်။ ဤသဘောထားအမြင် မတူညီမှုတွေဟာ သဘောထား ကွဲလွဲခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောလို့ရပါတယ်။ ရည်မှန်းချက်ခြင်းတူပေမယ့်လည်း အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ အမြင်မတူတဲ့အပေါ် သဘောထားတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဤမတူညီမှုတွေကို အခြေပြုပြီးတော့ အနာဂတ်မှာ ကျနော်တို့ ဘယ်လိုညှိနှိုင်းအဖြေရှာပြီး ဆောင်ရွက်သွားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျနော်တို့ ဒီပြည်ထောင်စုညီလာခံ (၂၁ရာစု ပင်လုံ) ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း အကြောင်းအရာက ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပင်လုံသဘောတူညီချက်အရ ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စုဟာ လွတ်လပ်ရေးရပြီး အတူအကွ ထူထောင်ခဲ့ကြပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ကျနော်တို့ နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ သဘောတူညီချက်အရ အကောင်အထည်ဖော်မှု အားနည်းချက်များကြောင့် ပျက်ကွက်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ကျနော်တို့နိုင်ငံအတွင်းမှာ မလိုလားအပ်တဲ့ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ (ပြည်တွင်းစစ်လို့ပဲပြောပြော) နှစ် ၆၀ ကျော် ဖြစ်လာခဲ့ရပါတယ်။ ဤလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွေရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေကြောင့် ကျနော်တို့အသက်တွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ကိုယ်အင်္ဂါတွေ စွန့်လွှတ်ခဲ့ရတယ်။ ဒါနပစ္စည်းတွေလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ထို့အတူပဲ နာကျည်း မုန်းတီးမှု များကလည်း နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးတွေ ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။

မူလက လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအချို့ကသာ လက်နက်ကိုင်ပြီး အမျိုးသားရေး၊ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက် တွေကို ရရှိဖို့အတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပေမယ့်လည်း အခုအချိန်မှာ ကျနော်တို့ နိုင်ငံအတွင်းမှာ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း ၂၁ ဖွဲ့ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါက ကျနော်တို့အတွင်းမှာ ရှိတဲ့ မလိုလားအပ်တဲ့ ဖြစ်ပေါ်မှုပဲဖြစ်တယ်။ ဤလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွေက အဖွဲ့အစည်းတွေ ပိုမိုများပြားလာခြင်းကြောင့်လည်းပဲ ကျနော်တို့ နိုင်ငံတော် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရာမှာ ပိုမိုခက်ခဲ ရှုပ်ထွေးလာခဲ့ရပါတယ်။

အဓိကအကြောင်းရင်းကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ အစိုးရအဆက်ဆက်က ကျနော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို နိုင်ငံရေးနည်းအရ မဖြေရှင်းခဲ့ပါဘူး။ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးကိုသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ထိုနည်းတူပဲ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကျနော်တို့ ရည်မှန်းပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ အဲဒီအချိန်က ကျနော်တို့ပြောခဲ့တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးတွေဟာ ‘လက်နက်ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လဲလှယ်ရေး၊ လက်နက်ဖြင့် ဒီမိုကရေစီလဲလှယ်ရေး’ ဆိုတဲ့ အခြေခံနိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို နိုင်ငံရေးနည်းအရ မဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ အကျိုးဆက်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ အစိုးရလက်ထက်တွင် ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သော သမ္မတအစိုးရလက်ထက်မှာ ကျနော်တို့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ ကျနော်တို့ အချိန်ကာလ တော်တော်ကြာကြာ ညှိနှိုင်းပြီး နောက်ဆုံးမှာတော့ ကျနော်တို့တွေ တပြည်လုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းမှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ နိုင်ငံတော် အစိုးရတို့ကြား ရရှိခဲ့တဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတွေထဲက ဒီအပစ် အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ဟာ အမြင့်ဆုံး သဘောတူညီချက် ဖြစ်ပါတယ်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကလည်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သက်သက်မဟုတ်ဘဲ အခြေခံနိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို ဆွေးနွေးဖြေရှင်းဖို့အတွက် သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် ရရှိဖို့အတွက် ညှိနှိုင်းတဲ့အချိန်မှာ ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ တပ်မတော်မှ ခေါင်းဆောင်တချို့၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းမှ ခေါင်းဆောင်တချို့၊ အခြားခေါင်းဆောင်တချို့လည်း ရှိပါတယ်။ ကျနော်တို့ ရည်မှန်းချက်တူတဲ့ အပေါ်မှာ နောက်ဆုံးကျတော့ ကျနော်တို့ တနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကိုလည်း နိုင်ငံတော်ရဲ့ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှာ အတည်ပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒါက တရားဝင်မှု၊ ချိတ်ဆက်မှု၊ အကောင်အထည်ဖော်ရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသစ် တက်လာပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဆိုင်ရာကိစ္စ လုပ်ဖို့၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စ ဆောင်ရွက်ဖို့အတွက် နိုင်ငံတော်သမ္မတရဲ့ နိုင်ငံတော် အခြေပြု မိန့်ခွန်းမှာလည်း ဒီတနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်နဲ့လည်း ဆက်စပ် မှု ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက နိုင်ငံတော်အခြေပြုရမည့် မူဝါဒထဲမှာ-

- ပထမအချက်- အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊
- ဒုတိယအချက်- ငြိမ်းချမ်းရေး၊
- တတိယအချက်- ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ဥပဒေဖွဲ့စည်းပုံကိစ္စ
- စတုတ္ထအချက် နိုင်ငံသားတို့ရဲ့ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြှင့်တင်ရေးအတွက် ဖြစ်ပါ တယ်။

ဒါတွေဟာ တခုနဲ့တခု ဆက်စပ်နေပါတယ်။ အကြောင်းရင်းကတော့ ကျနော်တို့ တနိုင်ငံ လုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ရဲ့ နိဒါန်းထဲမှာ တိတိကျကျ အခုအချိန်ထိ ရေးထား တာက ‘ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး၊ အချုပ်အခြာ အာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးတို့ကို ရှေ့ရှုပြီး ဆောင်ရွက်ရမယ့် တရားမျှတမှုကို အခြေခံ၍ ပြည်သူတို့ ၏ လိုအပ်ချက်၊ တရားမျှတမှုကိုအခြေခံကာ ပင်လုံစာချုပ်အရ ဒီမိုကရေစီနှင့် အမျိုးသားတန်းတူရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အာမခံချက်အပြည့်အဝရှိသော ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုကို နိုင်ငံရေးတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုရလဒ်နှင့်အညီ တည်ဆောက်ရမည်’ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဆိုလိုတာက ကျနော်တို့ရဲ့ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဆိုတာတွေဟာ တချက်နဲ့တချက် ဆက်စပ်မှုရှိပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဆိုတာက တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှုအပေါ်မှာလည်း အများကြီး မူတည်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံ အတွင်းမှာ လက်ရှိ ရှိနေတဲ့အထဲမှာ အထူးသဖြင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ရတဲ့ အကြောင်းအရင်းက အမျိုးသားရေးကို အခြေခံတဲ့ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသားရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီးတော့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများထဲမှာ တော်တော်များများ လက်နက် ကိုင်ပြီးတော့ အမျိုးသားရေး၊ နိုင်ငံရေးကို ကြိုးစားဆောင်ရွက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကျနော်တို့က ဘာအကြောင်းကြောင့် ဒီလိုဖြစ်နေရတာလဲ ဆိုတာကို ရှာဖွေပြီး ဖြေရှင်းရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် အခုလာမယ့် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲမှာ အဲဒီအချက်တွေကို တင်ပြဆွေးနွေး ရမှာဖြစ်တယ်။ ထိုနည်းအတူပဲ ဒီကနေ့ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့ရဲ့ တင်ပြချက်တွေမှာလည်း ဒါကို တင်ပြထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ အကြောင်းရင်းကို ပြန်ကြည့်လို့ရှိရင် ကျနော်တို့ နိုင်ငံတော် အခုအစိုးရသစ်ဖက်ကလည်း အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊ နောက်တခုက ငြိမ်းချမ်းရေး၊ နောက်တခုက ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြှင့်တင်ရေး အသီးသီးမှာ ဆက်စပ်နေပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိဖို့အတွက် ဒီလို မငြိမ်းချမ်းနိုင်တဲ့ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်လာရတဲ့ ဆိုးကျိုးတွေကြောင့် ကျနော်တို့ ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသား တမျိုးနဲ့တမျိုး ကြားတွေမှာ လည်း ပြန်လည်သင့်မြတ်မှုကို ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေကလည်း အမျိုးသားရေးကို အခြေခံပြီး ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ပါတီပေါင်း ၆၀ ကျော် ရှိပါတယ်။ ဒါကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့ရဲ့ အမျိုးသားရေး တန်းတူညီမျှရရှိဖို့ နိုင်ငံရေးနည်းအရ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေရှိသလို လက်နက်ကိုင်ပြီး အမျိုးသားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေကြတာလည်း ရှိပါတယ်။ ဒီကနေ့ ကျနော် တို့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ရာစုပင်လုံမှာ တွေ့ဆုံပြီး ဒီညီလာခံရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ပူးတွဲကော်မတီမှာ နိုင်ငံရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေးအတွက် အားလုံးပါဝင်လာနိုင်ရေးကို အခြေခံပြီးတော့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေ ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်။ လက်မှတ်ထိုးပြီးတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ လက်မှတ် မထိုးရသေးသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနဲ့လည်း တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်းပဲ ဒီကနေ့ ကျနော်တို့ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံမှာ လက်မှတ်ထိုးပြီးသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်မှတ်မထိုးရသေးသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ပူးပေါင်းတက်ရောက်လာကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တိုးတက်ဖို့ ကြိုးစားရာမှာ ကျနော်တို့ နိုင်ငံတော်ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်မှာ အားလုံးပါဝင်လာ ရေးအတွက် ဒီအချိန်မှာ မတိုးတက်သေးသော်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ ရည်မှန်းချက်၊ ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသားများရဲ့ လိုလားချက်ဖြစ်တဲ့ တနိုင်ငံလုံးပါဝင်သော အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုမှာ အားလုံးပါဝင်လာနိုင်ဖို့ ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရဖက်က တာဝန်ရှိသလို ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများမှာလည်း

တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒါကို ကျနော်တို့ ၂၁-ရာစုပင်လုံ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံမှာ သဘောထားများ တင်ပြခြင်းဖြစ်တယ်။

နိဂုံးအနေနဲ့ ဒီကနေ့ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁-ရာစု ပင်လုံ အခုခန်းမထဲမှာ ကျနော်တို့ နိုင်ငံ၊ နိုင်ငံရဲ့အရေး ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ အစုအဖွဲ့တွေ ပါဝင်ကြ ပါတယ်။ နိုင်တော်အစိုးရဘက်မှ တာဝန်ရှိသော ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၊ လွှတ်တော်မှ ခေါင်းဆောင် ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများ၊ နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေး စစ်ဦးစီးချုပ်နဲ့ တပ်မတော်မှ ခေါင်းဆောင် ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင် ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီး များ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ်တော် ကြီးများ ဒီမှာလာစုရုံးပြီးတော့ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်ကြီးအတွက် မတူညီတဲ့ အမြင်တွေကို ဖလှယ်ပြီး တူညီတဲ့အမြင်တွေကို ဆောင်ရွက်သွားကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံတော် မငြိမ်းချမ်းမှုတွေကြောင့် ပြည်သူ/သား၊ တိုင်းရင်းသားများက မဖော်ပြနိုင်လောက်သော ဆိုးကျိုးများ ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ လက်တွေ့မှာကော ကျနော်တို့ မျက်စိနဲ့ လည်း မြင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကိုယ်တိုင်လည်း ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ တကယ်ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုချင်နေကြ ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တနိုင်ငံလုံးက လိုချင်ပါတယ်။ တပ်မတော်လည်း လိုချင်ပါတယ်။ ကျနော်တို့လည်း လိုချင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ မတူညီတဲ့အမြင်ကို ညှိနှိုင်းအဖြေရှာ ဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နားလည်မှုရှိရှိနဲ့ ဆောင်ရွက် ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

တစ်အချက် သန်း ၆၀ ကျော်ပြည်သူတို့၏အရေး၊ ဒီပထဝီအကျယ်အဝန်းပေါ်တွင် နေထိုင် ကြသော ပြည်သူတွေ၏ အကျိုးကိုကြည့်ပြီး ဆောင် ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဆောင်ရွက်မှုတွေကိုလည်း အထူးသဖြင့် တကယ့် နိုင်ငံရေးကို ဦးဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ ကျနော်တို့၊ မိတ်ဆွေတို့အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ကျနော်တို့ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ဒီညီလာခံရည်ရွယ်ချက်အရ အားလုံးပါဝင်လာမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အားလုံး အတူတကွ ပူပေါင်းညှိနှိုင်းအဖြေရှာ ဆောင်ရွက် သွားကြဖို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

ကရင်အမျိုးသားနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ (လော်ဝီးလာ၊ ကော်သူးလေ) မှတ်တမ်းများ

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၆ - ၂၀) ရက်

နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ

နိဒါန်း

ကရင်အမျိုးသားများသည် လူမျိုးတမျိုး၏ အင်္ဂါလက္ခဏာရပ်များနှင့် ပြည့်စုံကာ မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသအနှံ့တွင် နေထိုင်၍ လူဦးရေအားဖြင့် ၇ သန်းမှ ၈ သန်းအထိ ရှိသည်။ ကရင်လူဦးရေအများစုသည် ကရင်ပြည်နယ် ပြင်ပ၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့တွင် နေထိုင်ကြသည်။ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်လည်း နေထိုင်ကြသည်။ ယခုအချိန်တွင် ကရင်အမျိုးသားအချို့တို့သည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များသို့လည်း ပြောင်းရွှေ့အခြေချ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် အခြားသော တိုင်းရင်းသားအမျိုးသားများနည်းတူ လူမျိုးတမျိုး အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လူသားတိုင်းအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ခေတ်နှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာရှင်သန်၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော လူမျိုးတမျိုးအနေဖြင့် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရန် ဆန္ဒရှိသည်။ သမိုင်းကြောင်းအရ ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် ကရင်လူမျိုးတို့သည် လူမျိုးရေးအရ၊ နိုင်ငံရေးအရ၊ စီးပွားရေးအရ၊ လူမှုရေးအရ မဟာလူမျိုးကြီးများ၊ စစ်အာဏာရှင်တို့၏ မတရားဖိနှိပ် အနိုင်ကျင့်မှုများကို ခံခဲ့ရသည်။ တရားသဖြင့် ရသင့်ရထိုက်သော အမျိုးသားအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နောက်ကျခဲ့သည်။

ထို့အတွက်ကြောင့် ကရင်အမျိုးသားများသည် ဖိနှိပ်ကျွန်ပြုမှုမှ လွတ်မြောက်ရန်နှင့် လူမျိုးတမျိုး၏ ဝိသေသလက္ခဏာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ ပြည့်ဝခြင်း၊ အေးချမ်းသာယာပြီး လွတ်လပ်သည့် အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရှိခြင်းနှင့် ခေတ်နှင့်အညီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းတို့ကို ရယူလိုကြသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (Objectives)

- (၁) ကရင်အမျိုးသားများ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးကို ရယူခံစားနိုင်ရန်၊
- (၂) ကရင်အမျိုးသားများအတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိ၍ တရားမျှတသော အကျယ်အဝန်းရှိသည့် ကော်သူးလေခေါ် ကရင်ပြည် (ဝါ) ကရင်ပြည်နယ်ကို ထူထောင်ရန်၊
- (၃) ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ပြည်နယ်ပေါင်းစုဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန် နှင့်
- (၄) ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ ကရင်အမျိုးသားများ အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ရယူခံစားနိုင်ရန် စသည်တို့ဖြစ်သည်။

(၁) ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုအခြေခံသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

**ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသည့်
ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ**

(က) အချုပ်အခြာအာဏာ (Sovereign Power)

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အချုပ်အခြာအာဏာသည် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူ့လူထုတရပ်လုံးထံမှ ဆင်းသက်လာစေရမည်။

အချုပ်အခြာအာဏာ၏ ရေသောက်မြစ်သုံးသွယ်ဖြစ်သော ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို သီးခြားစီကျင့်သုံးခြင်း (Separation of Power) ရှိစေရမည်။ ပြည်ထောင်စု အချုပ်အခြာအာဏာ၏ မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်သော ပြည်သူ့လူထုအနေဖြင့် (Initiative E Sifh Referendum Power) များကို မိမိတို့လက်ဝယ်တွင်ထားရှိ ကျင့်သုံးခွင့်ရှိစေရမည်။

(ခ) တန်းတူရေး (Equality)

ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးအရဖြစ်စေ၊ လူမျိုးရေးအရဖြစ်စေ တန်းတူရည်တူအခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။

ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများ ပြည်နယ်များကို နိုင်ငံရေး အာဏာများဖြစ်သော ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများ တန်းတူရည်တူ အပ်နှင်းထားစေရမည်။ ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ မည်သည့်လူမျိုးကိုမျှ အထူးအခွင့်အရေး မပေးရ။ မည်သည့်လူမျိုးကိုမျှ အခွင့်အရေးချုပ်ချယ်ကန့်သတ်ခြင်း မရှိစေရ။

လူမျိုးရေးအရ တန်းတူခြင်း၊ နိုင်ငံရေးအရတန်းတူခြင်း၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ရိုးရာထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ရှိသင့်သော အခွင့်အရေးအားလုံးကို ကာကွယ်ပေးရ

မည်။ နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူရေးသည် လူမျိုးတိုင်းက ခံစားခွင့်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးအာဏာ သုံးခုလုံးကို လူမျိုးတိုင်းက ခံစားခွင့် ရှိရမည်။ တိုင်းရင်းသားတိုင်း အုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာ အတူတူ ရှိသင့်သည်။

(ဂ) ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self Determination)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု စသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိစေရမည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ်များတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသောကြောင့် မိမိတို့၏နိုင်ငံရေးကံကြမ္မာကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများ ပြည်နယ်များသည် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံရေးအာဏာ (၃)ရပ်ဖြစ်သော ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို အပြည့်အဝ ကျင့်သုံးခွင့် ရှိစေရမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်ထားသော ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို မည်သည့်အခြေအနေတွင်မှ ရုပ်သိမ်းဟန့်တားခြင်း မရှိစေရ။

(ဃ) စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမှု

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အာဏာတူ လွှတ်တော် (၂)ရပ် ထားရှိစေရမည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိ၍ တန်းတူသော နိုင်ငံရေးအာဏာများကို အပ်နှင်းခြင်းခံရသည့် အမျိုးသား ပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များကို အခြေခံ၍ ဖွဲ့စည်းရမည်။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များကို ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာ တည်းဟူသော နိုင်ငံရေးအာဏာ (၃)ရပ်စလုံးကို အပြည့်အဝ အပ်နှင်းစေရမည့်အပြင် ထိုနိုင်ငံရေးအာဏာ (၃)ရပ်စလုံးဖြစ်သည့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်တရားရုံးချုပ်တို့ကို လွတ်လပ်စွာ ထူထောင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိစေရမည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်သည် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (Self Rule) နှင့် ထိုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များ ပူးပေါင်း၍ ဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်ထောင်စုကို စုပေါင်းအုပ်ချုပ်ခွင့် (Shared Rule) တို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် စနစ်ဖြစ်သောကြောင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုး

သားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များအကြားတွင် နိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ အာဏာများကို ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်း (Division of Powers) ရှိစေရမည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို တန်းတူသောပြည်နယ်များ ပူးပေါင်း၍ ဖွဲ့စည်းသောအခါ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော် (အထက်လွှတ်တော်)နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်)ဟူ၍ လွှတ်တော် (၂) ရပ်ကို ထားရှိရမည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော် (အထက် လွှတ်တော်)တွင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များမှ ဦးရေတူညီသော ကိုယ်စားလှယ်များကို စေလွှတ်စေရမည်။

အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များက စုပေါင်းကျင့်သုံးရန် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ အပ်နှင်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေး၊ ငွေစက္ကူနှင့် ငွေဒင်္ဂါး ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ပြည်ထောင်စု လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသောအာဏာများ မှအပ ကြွင်းကျန်သောအာဏာ (Residual Power) များကို အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသား များပြည်နယ်များတွင် အပ်နှင်းထားစေရမည်။

ပြည်နယ်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ကောက်ခံရရှိထားသော အခွန်ငွေများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများနှင့် အခြားအရင်းအမြစ်များကို မျှဝေခံစားခွင့် ရှိစေရမည်။ ထိုနည်းတူ ပြည်နယ် အချင်းချင်းကြား ခွဲဝေသုံးစွဲခွင့်ကိုလည်း ဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများကြားတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်အစိုးရ အချင်းချင်းကြားတွင်သော်လည်းကောင်း ပေါ်ပေါက်လာသော အငြင်းပွားမှုများကို သီးခြားလွတ်လပ် သော ပြည်ထောင်စု အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးမှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

(c) တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ခြင်း (Ethnic Minority Rights)

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များ အတွင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ ကာကွယ် ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေး များကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသများ (Autonomous Regions) နှင့် အမျိုးသားနယ်မြေများ (National Areas) ကို ဥပဒေနှင့်အညီ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းစေရ မည်။

ထိုတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများက မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဘာသာ စကားနှင့် အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် မြှင့်တင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး စသည့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆောင်ရွက်ခွင့်အာဏာများကိုလည်း အပြည့်အဝ အပ်နှင်းထားရမည်။

(စ) ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး၊ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကျား / မဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှု (Democracy, Human Rights and Gender Equality)

ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံးသည် လူပုဂ္ဂိုလ် တဦးချင်းအလိုက် ခံစားခွင့်ရှိသည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေးများ (Individual Rights) နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ လူမျိုးအလိုက် ခံစားခွင့်ရှိသည့် စုပေါင်းအခွင့်အရေးများ (Collective Rights) များကို အပြည့်အဝ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ မဟုတ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံသားကို ခံယူထားသော နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေး (Citizen Rights) များကို အပြည့်အဝ ခံစားခွင့် ရှိစေရမည်။ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ မွေးရာပါရပိုင်ခွင့်ဖြစ်သော အခြေခံလူ့အခွင့် အရေးများကို မည်သည့်အခြေအနေအောက်တွင်မှ ရုပ်သိမ်းခွင့် မရှိစေရ။ ကျား/မဆိုင်ရာ လိင်ကွဲပြားမှုကို အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို လုံးဝ ပိတ်ပင် ဟန့်တားထားရမည်။

(ဆ) ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံ (Secular State)

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသည် ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံ ဖြစ်စေရမည်။

နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေး ရောစပ်ခြင်းမရှိစေဘဲ ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံ ဖြစ်စေ ရမည်။ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်မူအရ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိနှစ်သက်ရာ ဘာသာ အယူဝါဒကို ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ဘာသာရေးကို အသုံးပြု၍ နိုင်ငံရေးရာကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ခွင့်မပြု။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် မည်သည့်ဘာသာတရားကိုမျှ နိုင်ငံတော်ဘာ သာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုရ။

(ဇ) ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ (Multi Party Democracy System)

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးစေရမည်။

လူမျိုးပေါင်းစုံ စုပေါင်းနေထိုင်၍ လူမျိုးပေါင်းစုံက စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်ထားသော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုတွင် ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးစေရမည်။

ပြည်ထောင်စုတွင် တပါတီအာဏာရှင်စနစ် လုံးဝမပေါ်ပေါက်စေရန် ဥပဒေဖြင့် ဟန့်တား ကာကွယ်ရမည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က သီးခြားပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

အထက်ပါ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အခြေခံမူများသည် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်း ချက်များဖြစ်သည့် ကရင်အမျိုးသားများ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့် အရေး ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိသည်။ ကော်သူးလေ ခေါ် ကရင်ပြည် (ဝါ) ကရင်ပြည်နယ်၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ပြည်နယ်ပေါင်းစု ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအားလုံး ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ

ရယူခံစားနိုင်ရန် စသည့် အခြေခံမူများ ပါရှိသည်။

- (၂) တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအလိုက် ခံစားသင့်ခံစားထိုက်သော လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ စုပေါင်းအခွင့်အရေး ကိစ္စရပ်များ၊
- (က) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ဖော်ထုတ်၊ ထိန်းသိမ်း၊ ကာကွယ်၊ ကျင့်သုံး မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်။
- (ခ) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအရေးအရာတို့ကို ၎င်းတို့သာလျှင် ဥပဒေနှင့်အညီ ကိုယ်တိုင် ပြဌာန်းစီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး အပြည့်အဝ ပါရှိရမည်။
- (၃) နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာ၏ ခက်မသုံးဖြာဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ကို တတ်နိုင်သမျှပိုင်းခြားသုံးစွဲခြင်း၊ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းမှု ရှိစေခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊

ဥပဒေပြုရေးအာဏာ

- (က) ဥပဒေပြုရေးအာဏာ (ပါလီမန်)ကို လွှတ်တော် (၂) ရပ်စနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းမည်။
- (ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကို ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ဦးရေတူညီစွာဖြင့် ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ရမည်။
- (ဂ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဖြင့် ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ဃ) လွှတ်တော်၌ ဥပဒေပြုရာတွင် သီးခြားလွှတ်တော်တရပ်ခြင်းစီ၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် ရေးဆွဲပြဌာန်းရမည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ

- (က) အစိုးရအား ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရာတွင် ပါလီမန်စနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းသွားမည်။
- (ခ) သမ္မတရွေးချယ်ရာတွင် ပြည်နယ်အသီးသီးမှ သမ္မတလောင်းတဦးစီ စေလွှတ်ပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ သမ္မတတဦးကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။
- (ဂ) အစိုးရဖွဲ့စည်းရာတွင် လွှတ်တော်၌ အနိုင်ရပါတီမှ အစိုးရဖွဲ့စည်းသွားမည်။
- (ဃ) ဝန်ကြီးချုပ်ကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ မဲပေးရွေးချယ်စနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။
- (ဇ) ဝန်ကြီးချုပ်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပြဌာန်းထားရမည်။
- (ဈ) သမ္မတ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပြဌာန်းထားရမည်။

တရားစီရင်ရေးအာဏာ

- (က) တရားစီရင်ရေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်မှ တရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားသူကြီးများကို အမည်စာရင်း တင်သွင်းပြီး ဥပဒေအရ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ရွေးချယ်ပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော် အတည်ပြုချက်ဖြင့် သမ္မတမှ ခန့်အပ်ရမည်။
- (ခ) တရားစီရင်ရေးသည် လွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေး ဖြစ်ရမည်။

ပြည်ထောင်စုနှင့်ပြည်နယ်ဆိုင်ရာကိစ္စ

- (က) ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်ဖြင့် ပြည်နယ်ရေးရာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲခွင့်ရှိရမည်။
- (ခ) ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်အား ဖွဲ့စည်းသွားရမည်။
- (ဂ) ပြည်နယ်အကြီးအကဲကို ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဖြင့် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများမှ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ် တင်မြှောက်ရမည်။
- (ဃ) ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဖြင့် တရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားသူကြီးများကို ပြည်နယ် အကြီးအကဲမှ ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ရမည်။

(၄) ပြည်ထောင်စုအထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

ပြည်ထောင်စု

- (က) ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်မှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသော အစိုးရအဖွဲ့၏ အမည် စာရင်းကို လွှတ်တော်တရပ်ခြင်းစီ၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် သမ္မတမှ ခန့်အပ်ရမည်။
- (ခ) ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် မည်သည့်အရာထမ်း အမှုထမ်းမဆို တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရပါက မူလဌာနတာဝန်မှ အငြိမ်းစားယူပြီးသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
- (ဂ) လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏အောက်တွင် ရှိရမည်။

ပြည်နယ်

- (က) အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဌာနအားလုံးသည် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိရမည်။ (၀၁) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်း အားလုံးသည် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အောက်၌ ရှိရမည်။
- (ခ) လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးသည် ပြည်နယ်အစိုးရ၏အောက်တွင် ရှိရမည်။
- (ဂ) ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ခန့်အပ်ရာ၌ ပြည်နယ်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြု ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။ ပြည်နယ် အဆင့်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် ပြည်သူလူထုက ရွေးချယ်တင်မြှောက်သော အကြီးအကဲများဖြင့် အုပ်ချုပ်နိုင်ရန် လွှတ်တော်က ဥပဒေဖြင့်

ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
(ဃ) ပြည်နယ်တွင် ခရိုင်မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် ပြည်သူလူထုမှ ရွေးချယ်တင်မြောက်သော အကြီးအကဲများဖြင့် အုပ်ချုပ်သွားနိုင်ရန် လွှတ်တော်မှ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

(၅) ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခွင့်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ

(က) ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ် ၏ စံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီ ပြင်ဆင်ရမည်။

-

(၆) တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

- (က) တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် အဂတိတရား (၄) ပါးနှင့် ကင်းရှင်းရမည်။
- (ခ) တရားစီရင်ရေးသည် လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှုရှိပြီး ဥပဒေကို တာဝန်ခံရမည်။
- (ဂ) မူးယစ်ဆေးဝါး တားဆီးကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးကိစ္စတွင် ထိရောက်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက် ရမည်။
- (ဃ) တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (င) တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် ပညာပေးအစီအစဉ်ကို မဖြစ်မနေ ဖော်ဆောင်ရမည်။
- (စ) ရာဇသတ်ကြီးနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၏ အခန်းကဏ္ဍများတွင် ပြင်ဆင်သင့် သည်များကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရမည်။

နိဂုံး

အထက်ပါ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များသည် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ပေါ်ပေါက်လာစေရန် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ တည်ဆောက်ရေးအတွက် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း နိုင်မည်ဆိုလျှင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု 'မြန်မာ'နိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံး အေးအတူပူအမျှ အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

စီးပွားရေးကဏ္ဍ

နိဒါန်း

ပင်လုံစာချုပ်အားဖြင့် ပြည်မနှင့်ပြည်နယ်များ အတူတကွ မြန်မာပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးကို ရယူနိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်များကို ငြင်းပယ်ခြင်းခံရသောကြောင့် ထိုအခွင့်အရေးများကို ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် ပြည်နယ်များမှ ကိုယ်ပိုင်စီမံအုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် ရရှိရေး ပြည်ထောင်စုနှင့် အာဏာခွဲဝေပိုင်းခြားရေး အခြေခံဖြင့် နိုင်ငံစီးပွားရေးအား မြှင့်တင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အာဏာသည် ပြည်သူများမှ ဆင်းသက်လာရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များသည် ပြည်သူများပိုင်ဆိုင်သောကြောင့် ပြည်သူ့ဗဟိုပြုစီးပွားရေးဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော လူမှုစီးပွားတိုးတက်ရေးကို တည်ဆောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသည် အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ယူခွင့်၊ သုံးစွဲခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် (Ex-penditure) တို့ကို ရရှိရန်။
- ၂။ လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိရန်။
- ၃။ သဘာဝသယံဇာတကဏ္ဍများတွင် စီမံခန့်ခွဲ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရရှိရန်။
- ၄။ ပြည်သူ့ဗဟိုပြုသော စီးပွားရေးစနစ်ဖြင့် ပြည်သူများ၏ဘဝ ဖူလုံမှု ရရှိရန်။

အခြေခံမူ

- (၁) ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်၌ ရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကင်းပြီး လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိရမည်။
- (၂) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို နည်းစနစ် မှန်ကန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (၃) သဘာဝအရင်းမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရန်အတွက် ယင်းတို့အား ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် စနစ်ကျသော ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုစနစ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။
- (၄) သဘာဝအရင်းအမြစ်အခြေပြု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများသည် လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးရေး၊ နည်းပညာရရှိရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်ရမည်။
- (၅) ရင်းနှီးမြုပ်နှံခွင့်မူများနှင့် စီမံကိန်းများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ပြည်သူများမှ သတင်းအချက်အလက် ရယူခွင့် (FPIC – Free Prior Information Consent)၊ ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့်

- အကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့် ရှိရမည်။
- (၆) ဒေသအကျိုးစီးပွားနှင့် ကိုက်ညီသော အသေးစား၊ အလတ်စား၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။
 - (၇) ပုဂ္ဂလိက အကျိုးအမြတ်ရရှိရေးသည် အများပြည်သူ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိခိုက်မှုမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (၈) လူသားဘဝလုံခြုံရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို အခြေခံရမည်။
 - (၉) လူမှုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံ တနိုင်တပိုင်ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများအား ပါဝင်စေရမည်။
 - (၁၀) ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့် လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများမှ သဟဇာတဖြစ်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားတခု တည်ဆောက်ရမည်။
 - (၁၁) နိုင်ငံတကာမှ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ချေးငွေ အထောက်အပံ့ အကူအညီများကို ရယူနိုင်ရမည်။
 - (၁၂) လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုမည့် လွတ်လပ်သော institute များကို တည်ထောင်ပြီး ၎င်းတို့ကို အားကောင်းလာစေရန်အတွက်လည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (၁၃) နယ်စပ်ထိတွေ့မှုရှိသော (Trade, SEZ, SIE, High Way, Crime and Security) ပြည်နယ်များအတွက် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပူးတွဲအာဏာ (Concurrent Power) ဆိုင်ရာ အခြေခံများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်

၁။ အမျိုးသားစီးပွားရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ အစိုးရသည် အမျိုးသားစီးပွားရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

- (၁) လယ်ယာသားငါးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး အခြေခံထုတ်ကုန်များ အဆင့်ဆင့် ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၂) နိုင်ငံတော် သဘာဝအရင်းအမြစ် မူလပိုင်ရှင်သည် ပြည်သူများဖြစ်ပြီး ဒေသခံများ၏ လူမှုဘဝလုံခြုံမှုနှင့် အကျိုးအမြတ် မျှဝေခံစားခွင့်ကို အာမခံသည့် သဘာဝသယံဇာတအခြေပြု စက်မှုလုပ်ငန်းများအား သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုအနိမ့်ဆုံး စံထား၍ စီမံခန့်ခွဲရန်။

- (၃) ဂေဟစနစ် (Ecological service, Environmental Protection, Social Impact and Economics Interest) ယိုယွင်းပျက်စီးမှု လျော့နည်းနိုင်သမျှ လျော့နည်းစေရန် EITI နှင့် ESIA တို့၏ အခြေခံမူများဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၄) ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် လှုံ့ဆော်မှုပေးခြင်းနှင့် မြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- (၅) လူသားအရင်းအမြစ် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။

၂။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသအစိုးရသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်-

- (၁) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၂) နေစွမ်းအင်၊ လေစွမ်းအင် အစရှိသည့် သဘာဝစွမ်းအင်များမှ ရရှိသည့်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၃) ပြည်နယ်များ၏ ပင်မ မဟာဓာတ်အားလိုင်း ပြင်ပစွမ်းအင်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၄) ဘဏ်၊ ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၅) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လုပ်ဆောင်ရန်။

၃။ အခွန်ကောက်ယူခြင်းနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်း (Tax and Revenues Saring) ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသအစိုးရသည် အခွန်ကောက်ယူခြင်းနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

- (၁) အခွန်ဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်း (Tax Institutions) များ ရှိလာရန်နှင့် ထိရောက်သော လုပ်ဆောင်မှုများ ရှိရန်။
- (၂) ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများမှ အခွန်ကောက်ယူခွင့်၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲခွင့်များ ရရှိရန်။
- (၃) ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများမှ အမြတ်တော်ခွန်၊ အရောင်းခွန်၊ VAT များကိုလည်း ကောက်ခံခွင့် ရှိရန်။
- (၄) အခွန်ကောက်ခံမှု၊ ဘဏ္ဍငွေခွဲဝေမှုနှင့်ဆိုင်သော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အားလုံးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းရန်။
- (၅) Progressive Tax, VAT စနစ်အား အများပြည်သူအကျိုးစီးပွား မထိခိုက်ရန်အတွက် ပြန်လည် စိစစ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။

- (၆) ပြည်နယ်များမှ အခွန်ကောက်ခံရာတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပူးတွဲအာဏာ (concurrent power) ကို ရရှိရန်။
- (၇) Tax bases ကို တိုးချဲ့သော်လည်း ဝန်ဆောင်မှု (service) ပေးအပ်ရေးနှင့် အခွန်ကောက်ခံခွဲဝေရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဖော်ထုတ်ပေးရန်။
- (၈) လူဦးရေ၊ ပထဝီအနေအထား ဝင်ငွေ၊ စွမ်းဆောင်ရည်၊ ပညာတတ်နှုန်းနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းတို့ကို အခြေခံသည့် equalization payment များကို တည်ဆောက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- (၉) ငွေကြေးခဝါချသည့် လုပ်ငန်းများအား စိစစ်အရေးယူပြီး တရားမျှတမှုရှိသည့် ဝင်ငွေခွန်ကောက်ခံမှုများ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန်။
- (၁၀) အခွန်ကောက်ခံမှုသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အပိုဆောင်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ ယန္တရား အမြင့်ဆုံးအခွန်ထမ်းဆောင်သူ (top taxpayer lists) ကို ဖန်တီးရန်။

၄။ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ အစိုးရသည် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်-

- (၁) လမ်းတံတားနှင့် လျှပ်စစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- (၂) လူ့အခွင့်အရေး မြှင့်တင်အားပေးခြင်းနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့များ အားကောင်းစေခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် စွမ်းအင်အရင်းအမြစ် ပေးအပ်ခြင်းနှင့် ဒေသအတွင်း ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးခြင်း။
- (၃) ရိုးရာဓလေ့နှင့်ကိုက်ညီသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ပေးခြင်း။
- (၄) ဒေသအခြေပြု ခရီးသွားလုပ်ငန်း (Eco Tourism) များ ဖော်ဆောင်ရန်။
- (၅) အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ တနိုင်တပိုင်လုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဖော်ဆောင်ရန်။
- (၆) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း သင်တန်း (vocational training) များ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- (၇) ကျေးရွာ အသေးစားငွေစုငွေချေးလုပ်ငန်းမှ အမျိုးသားဘဏ် ထူထောင်ရန်။
- (၈) ဒေသထွက်ကုန်ကို တန်ဖိုးမြှင့်ပစ္စည်းအဖြစ် ထုတ်လုပ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ လူသားအရင်းအမြစ်နှင့် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးများ လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၉) ပြည်နယ်အစိုးရမှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပြီး လိုအပ်သည့် ဘဏ္ဍာငွေများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ အချိုးကျပေးရန်။

၅။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်ငွေကြေးမူဝါဒ ကိစ္စရပ်များ

- (၁) တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များမှ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများတွင် သီးသန့် စီမံခန့်ခွဲနိုင်မှု ရှိရမည်။
- (၂) Equalization payment များအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိရမည်။
- (၃) ပြည်နယ်၏ဘဏ္ဍာငွေအတွက် ရရှိသောဝင်ငွေနှင့် အခွန်အရပ်ရပ်မှ အချိုးကျရာခိုင်နှုန်း (Resource Fund) မှ ခံစားခွင့် ရှိရမည်။
- (၄) ပြည်နယ်များမှရရှိသော အခွန်များ၏ နှစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းအား ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများ၌ အသုံးပြုရမည်။
- (၅) ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေ ရရှိရမည်။
- (၆) ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပုံသေနည်းကို အခြေခံသော ဝန်ဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍများကို လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်သောနည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်သွားရမည်။
- (၇) E-Government and E-Financial System များ မြှင့်တင်ရန်။

၆။ အထွေထွေလုပ်ငန်းများ

- (၁) သုတေသနနှင့် သတင်းအချက်အလက် (Research and Document)
- (၂) လွတ်လပ်သော ဆန်းစစ်မှု Survey (ie: Alternative Energy)
- (၃) အမှီအခိုကင်းသော စာရင်းစစ်လုပ်ငန်း (Independent Auditing system)
- (၄) အမှီအခိုကင်းသော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း ယန္တရား (Independent monitoring and Evaluation Mechanisms)
- (၅) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု (Financial Analysis)
- (၆) အမှီခိုအခိုကင်းသော အတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းများ (Independent Consultancy Service)
- (၇) နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုများမှ လူငယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍများ (Youth Role in Politics and Economic Development)

အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်လူမှုရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတရပ် ဖြစ်သကဲ့သို့ တည်ဆောက်ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း အစိုးရသဖွယ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနယ်မြေအတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုများအား ချမှတ်ထားသော မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်မှုများဆောင်ရွက်သည်။

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေကို ခရိုင် (၇)ခု သတ်မှတ်ပြီး ဌာနဆိုင်ရာ (၁၄)ခုရှိသည်။ ခရိုင် (၇)ခုခရိုင်အတွင်း မြို့နယ်ပေါင်း (၂၅)မြို့နယ်ရှိသည်။ အချို့နယ်မြေဒေသများ၌ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို မတည်ဆောက်နိုင်သော်လည်း အစည်းအရုံး၏ ဖွဲ့စည်းမှုကို တည်ဆောက်ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အထူးသဖြင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်နယ်မြေနှင့် ရောနှောအုပ်ချုပ်နယ်မြေများတွင် ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲလာသည့် နိုင်ငံရေး ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအပေါ် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးတို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လက်ရှိအခြေအနေ ကြားကာလအတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မူဝါဒများကို ဖော်ပြပါအတိုင်း ဆက်လက်ကိုင်စွဲ ရပ်တည်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကြားကာလ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- ၁။ ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ထိန်းချုပ်နယ်မြေအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍများကို နဂိုရှိရင်းစွဲအနေအထားအတိုင်း ထားရှိမည်။
- ၂။ မိမိတို့အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေအတွင်း ဌာနဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်တာဝန်ယူ စီမံဆောင်ရွက်သွားမည်။
- ၃။ အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားနှင့် ထိစပ်နယ်မြေများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးတွဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပေါင်းစပ်၍သော်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို စီမံခန့်ခွဲသွားမည်။
- ၄။ ထိစပ်မြေများတွင် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ ချမှတ်ထားသည့် ဌာနဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်ဆိုင်ရာမူဝါဒများကို အခြေခံပြီး နယ်မြေအလိုက်၊ ဒေသအလိုက်၊ အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
- ၅။ ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ သတ်မှတ်ထားသည့် အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေဒေသအတွင်း တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်၍ လိုအပ်ပါက အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
- ၆။ နှစ်ဘက်ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေတို့ကို အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြုပြီး လိုအပ်သလို ညှိနှိုင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

၇။ KNU အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေတွင် အစိုးရ၏ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းတို့သည်လည်းကောင်း KNU ၏ လူသားစာချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့ရေးမူဝါဒများကို အသိအမှတ်ပြုလက်ခံကျင့်သုံးရမည်။

အကြံပြုအဆိုတင်သွင်းချက်များ

ကြားကာလအတွင်း တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုဖြစ်နေသော ထိစပ်နယ်မြေများတွင် ထပ်မံ၍ အငြင်းပွားမှု မဖြစ်စေရန်အတွက် ကြားခံနယ်မြေ (Buffer Zone) သတ်မှတ်ထားရှိရန်။

ပညာရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူများ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ စုပေါင်းနေထိုင်သည့် နိုင်ငံဖြစ်သည့်အလျောက် မတူကွဲပြားသည့် ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ရိုးရာဓလေ့များရှိကြပြီး တိုင်းရင်းသား လူမျိုးတိုင်းသည် မိမိတို့၏စာပေယဉ်ကျေးမှု၊ သမိုင်း၊ ရိုးရာဓလေ့တို့ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက် မြှင့်တင်သွားရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားပညာရေးစနစ်နှင့် မူဝါဒများ ချမှတ်ရာတွင် လူမျိုးတမျိုးနှင့်တမျိုး အပြန်အလှန် ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို လေးစားအသိအမှတ်ပြုပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံကို အခြေခံသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။

- ၁။ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ သမိုင်းနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာတို့ကို ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ရန်နှင့် အပြန်အလှန် လေးစားအသိအမှတ်ပြုရမည်။
- ၂။ ပြည်နယ်အလိုက်၊ ဒေသအလိုက်၊ ကျောင်းအလိုက် ပညာရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပညာရေးကဏ္ဍအတွက် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိရမည်။
- ၃။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ “အမျိုးသားပညာရေးကျောင်း (National School)” များကို မိမိတို့၏ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်အတွင်းတွင်သာမက မိမိတို့နေထိုင်သည့် အခြားပြည်နယ်ဒေသများတွင် ဖွင့်လှစ် သင်ကြားခွင့် ရှိရမည်။
- ၄။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့်သော်လည်းကောင်း တိုင်းရင်းသားဆိုင်ရာ အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
- ၅။ အမျိုးသားပညာရေးမူဝါဒ ရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်နှင့် အမျိုးသားဆိုင်ရာ အခြေခံမူဝါဒကို ထည့်သွင်းပါဝင်ရမည်။
- ၆။ မိခင်ဘာသာစကားအခြေပြု ပညာရေးစနစ် (Mother Tongue Based Multilingual Education) ကို မူလတန်းအဆင့်မှစ၍ အဆင့်ဆင့် သင်ကြားပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/ တိုင်း

- ဒေသကြီး/ ဒေသန္တရအစိုးရမှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
- ၇။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ပညာရေးစနစ်နှင့် ပညာရေးကျောင်းတို့ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ပညာရေးရုံပုံငွေများ ချပေးခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
 - ၈။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပညာရေးအသုံးစရိတ်များကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးရမည်။
 - ၉။ အမျိုးသားပညာရေးသင်ရိုးညွှန်းတမ်း စံချိန်စံနှုန်း အညွှန်းမူဘောင်များ ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသတွင်း ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းတို့ ပူးပေါင်း ပါဝင်ရမည်။
 - ၁၀။ ပြည်နယ်တခုနှင့်တခုအကြား ကျောင်းပြောင်းသင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်များ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းပြီး ‘စံနှုန်းတူ’ ပညာရေးစနစ်ကို အသိအမှတ်ပြု ကျင့်သုံး ရမည်။
 - ၁၁။ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ တမျိုးသားလုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဦးတည်၍ သိပ္ပံအတတ်ပညာ၊ နည်းပညာ၊ လူမှုရေးနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းတို့ကို မြှင့်တင်ရမည်။
 - ၁၂။ မူလတန်းပညာကို လူတိုင်းမသင်မနေရဖြစ်ပြီး အခြေခံပညာအဆင့်တွင် လူတိုင်းလက်လှမ်းမီ၍ အခမဲ့ သင်ကြားစေရမည်။
 - ၁၃။ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ဆွေးနွေးနိုင်ပြီး ကိုယ်တိုင်လေ့လာ စူးစမ်းသင်ယူနိုင်သည့် သင်ကြားရေးနည်းစနစ် ဖြစ်ရမည်။
 - ၁၄။ ပညာရေးဝန်ထမ်းများဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အရည်အချင်းနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အသိအမှတ် ပြု၍ ရပိုင်ခွင့်စံနှုန်းစံထားများကို မြှင့်တင်ပေးရမည်။
 - ၁၅။ ပညာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်သွားပြီး နိုင်ငံတွင်း ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
 - ၁၆။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ “အမျိုးသားပညာရေးကျောင်း (National School)” ကို မူကြိုမှစ၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာအပါအဝင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းများအထိ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားခွင့် ရှိရမည်။
 - ၁၇။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းသည် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးမှ ကျောင်းတွင်းပညာရေးစနစ်သို့ တရားဝင်ကူးပြောင်း သင်ယူခွင့် ရှိရမည်။
 - ၁၈။ လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးစွမ်းရည်၊ ပဋိပက္ခဖြေရှင်းခြင်းစွမ်းရည်၊ ဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုစွမ်းရည်နှင့် ပင်ကိုယ်စွမ်းရည်တို့ကို အားပေးသည့် ပညာရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံး သွားရမည်။
 - ၁၉။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာ (Vocational Education) သင်ကြားပေးသည့် ပညာသင်ဌာနများ ဖွင့်လှစ်ထားရှိရမည်။

- ၂၀။ အသက်အရွယ်ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိဘဲ မိမိဝါသနာပါသည့် ပညာရပ်များကို လေ့လာ ဆည်းပူးနိုင်သည့် (Lifelong Learning) ပညာရေးစနစ် ဖြစ်ရမည်။
- ၂၁။ ပညာရေးနယ်ပယ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးကင်းစင်ရေးအတွက် မူးယစ်ဆေးဝါး ပညာပေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ပြုစုပြီး ပညာရေးကျောင်းများတွင် ထည့်သွင်းသင်ကြားရမည်။
- ၂၂။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂနှင့် ကျောင်းဆရာသမဂ္ဂများကို လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့် ရှိရမည်။
- ၂၃။ နိုင်ငံရေးအာမခံချက် အပြည့်အဝ မရရှိသေးသည့် ကြားကာလများတွင် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေ အတွင်း နိုင်ငံတကာအကူအညီနှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာများကို အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၊ လူထု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။

အကြံပြုအဆိုတင်သွင်းချက်များ

- ၁။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ သမိုင်းများကို ပြုစုဖော်ထုတ်ပြီး သင်ကြားခွင့်ရှိရမည်။
- ၂။ ကရင်စာပေသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ကရင်သမိုင်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာများကို ထည့်သွင်းပြီး ကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ ဘာသာစကားအလိုက် ဘာသာပြန် ပေးရမည်။

Concept

- ၁။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် သီးခြား ပညာရေးစနစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရန် (All inclusive, Special Education)
- ၂။ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ပြုစုရေးသားရာတွင် ကျား/မ တန်းတူရေးကို အဓိကထားပြီး သတိထား ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန်။
- ၃။ ကရင်ကျောင်းတိုင်းတွင် ကရင်အမျိုးသားအလံတော် လွင့်ထူရမည်။ တပတ်တခါ ကရင် အမျိုးသားဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ရမည်။

စာပေယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစကားနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

- ၁။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စာပေယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစကားနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသော ဥပဒေ များအတွက် နည်းဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

မှတ်ချက်။ ။ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ပန်းတနော်မှ မန်းဝင်းမောင်မှ ပြုစုပြီး ပေးပို့သွားမည်။

ကျန်းမာရေး

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်း (WHO) မှမြန်မာနိုင်ငံသည် ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်း အနိမ့်ဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကျန်းမာရေးအဆင့် နိမ့်ကျသည့်အကြောင်းရင်း များအနက် ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်သည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနေခြင်း သည်လည်း အဓိကအကြောင်းရင်းတရပ် ဖြစ်သည်။

၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျန်းမာရေးမူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရတရားကိုသာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပေးထားသည်။ ပြည်နယ်အဆင့်တွင် မူဝါဒ ချမှတ်ရာ၌ ပါဝင်ခွင့်မရှိဘဲ ဗဟိုအစိုးရမှ ချမှတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုသာ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်နေရသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ ဆေးရုံလုပ်ငန်းများကိုလည်း နေပြည် တော်ရှိ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တိုက်ရိုက်စီမံညွှန်ကြားသည်။ ဒေသတွင်း ကျန်းမာရေးလိုအပ် ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုနည်းပါးပြီး ဝန်ထမ်းများ၏ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုလည်း အားနည်းလာသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ချမှတ်ရာတွင် ဒေသတွင်းရှိပြည်သူများမှ ပါဝင်ခွင့်လည်း မရှိခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်မြင်ရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှုကို မလွဲမသွေ လျှော့ချရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများရှိ ကျန်းမာရေးဌာနတို့နှင့်လည်း ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ အစရှိသည့် ကျန်းမာရေးစနစ်ကို ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ဖက်ဒရယ်မူဝါဒနှင့်အညီ အောက်ပါအတိုင်း ရပ်တည်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

- ၁။ အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း ရေးဆွဲချမှတ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပြီး သက်ဆိုင်သည့် ပြည်နယ်ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်ဆင့်မှ စီမံခန့်ခွဲ သည့် ဖက်ဒရယ်ကျန်းမာရေးစနစ်ကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့်အညီ အမျိုးသားကျန်းမာရေးမူဝါဒနှင့် စနစ် တို့ကို ပြောင်းလဲရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းရှိ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုကဏ္ဍအသီးသီးမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့် ရှိရမည်။
- ၃။ လက်ရှိ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆောင်ရွက်နေစဉ် ကြားကာလနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ အတွင်း တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းမှုစနစ် (လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်)ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းပြီး အသိအမှတ်ပြုစေကာ လုပ်ငန်းများကို ညှိနှိုင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။
- ၄။ နိုင်ငံတော်အမျိုးသားဝင်ငွေနှင့် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေများမှ ကျန်းမာရေးအသုံးစရိတ်တို့ကို တိုးမြှင့် ၍ ဆင်းရဲနိမ့်ကျပြီး ကျန်းမာရေးအခြေအနေ အလွန်ဆိုးရွားသည့် ဒေသများအတွက် မျှတစွာ

- ဦးစားပေး ခွဲဝေသုံးစွဲရမည်။
- ၅။ လူတိုင်းအတွက် အလုံးစုံလွှမ်းခြုံသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု (UHC) လက်လှမ်းမီစေရေး အတွက် ပုဂ္ဂလိကနှင့် လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတို့၏ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို အားပေးမြှင့်တင် ပံ့ပိုးပေးရမည်။
 - ၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု ရှိရမည်။
 - ၇။ နိုင်ငံရေးအာမခံချက် အပြည့်အဝ မရရှိသေးသည့် ကြားကာလများတွင် တိုင်းရင်းသား နယ်မြေအတွင်း နိုင်ငံတကာအကူအညီနှင့် ပတ်သက်သည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။
 - ၈။ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ စိတ်ရောဂါဝေဒနာရှင်များအတွက် အခြေခံ ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုအား အခမဲ့ ရရှိစေရမည်။
 - ၉။ နိုင်ငံသားတိုင်းအတွက် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအား အခမဲ့ရရှိစေပြီး အဖြစ်များသောရောဂါများ၊ နာတာရှည်ရောဂါများ၊ ကူးစက်ရောဂါများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မူဝါဒများကိုလည်း ချမှတ်ပေးရမည်။
 - ၁၀။ မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို အထူးစီမံချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက် သွားရမည်။
 - ၁၁။ အမျိုးသားကျန်းမာရေး အာမခံချက်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ချမှတ်ပေးရမည်။
 - ၁၂။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အရည်အချင်းနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အသိအမှတ်ပြု၍ ရပိုင်ခွင့်စံနှုန်းစံထားများကို မြှင့်တင်ပေးရမည်။

အကြံပြုအဆိုတင်သွင်းချက်များ

- ၁။ တိုင်းရင်းဆေးပညာများနှင့် ဒေသကုထုံးများ အသိအမှတ်ပြုပေးရမည်/ အားပေးမြှင့်တင် ရမည်။
- ၂။ ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး သုတေသနလုပ်ရန်။
- ၃။ မွေးစာရင်းကိစ္စ။

ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူ

နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ပြည်သူလူထုသည် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းအပြင် အိမ်များ၊ ရွာများနှင့် စားပင်အမြောက်အများကိုပါ မီးရှို့ခံရခြင်းများ ရှိပါသည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်း၌ပင် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့် စွန့်ပစ်ခံရသော လယ်ယာမြေများ အမြောက်အများရှိပြီး ဖျက်ဆီးခံရသောရွာများမှာ ၃၀၀၀ ကျော် ရှိပါသည်။ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးခဲ့ရသော တိုင်းသူပြည်သားများမှာ ပြည်တွင်းတိမ်းရှောင် ထွက်ပြေးသူများ ဖြစ်ခဲ့ရကာ နယ်စပ်အပြင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဒုက္ခသည်များ ဖြစ်ခဲ့ကြရပြီး အချို့မှာ စစ်အစိုးရက အတင်းအဓမ္မ စုစည်းခံရပြီး မိမိတို့၏ လယ်နှင့်ရွာများကို စွန့်ပစ်ခဲ့ကြရပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် အစိုးရသစ်ရွေးချယ်ခံခဲ့ရပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ကေအဲန်ယူ- ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးမှ ပဏာမအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီးနောက် ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် အစိုးရနှင့် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းအချို့မှ အစားအသောက်များအပြင် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များကို လျှော့ချခဲ့ပါသည်။ ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့်လည်း စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိအားပေးမှုများကို ခံစားခဲ့ကြရပြီး အနာဂတ်ဘဝနှင့် မသေချာသော အနာဂတ်အခြေအနေများ အတွက် စိုးရိမ်စရာများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း၌ တိုက်ပွဲများမရှိခြင်းကြောင့် ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် သွားလာရေး အခွင့်အရေးများ ရရှိလာကြပြီး အဖွဲ့အစည်းများအတွက်လည်း တားဆီးစစ်ဆေးမှုများ မရှိတော့သည့်အတွက် သွားလာရေးလွယ်ကူချောမွေ့လာပါသည်။ သွားလာရေးလွယ်ကူချောမွေ့လာသည်နှင့်အမျှ နေရာဒေသအသီးသီးရှိ ကရင်အမျိုးသားများ၊ နယ်စပ်နှင့် ပြည်တွင်းရှိ ကရင်အမျိုးသားများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ဆက်သွယ်မှု ရယူနိုင်ပြီး ပိုမိုပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လာနိုင်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်း (၇) ခုမှ တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းအများအပြား တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းများစာရင်းမှ ထုတ်ပစ်ခြင်းအခွင့်ကို ရရှိခဲ့ပြီး တိုင်းသူ ပြည်သားများနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လာရန် ပိုမိုစိတ်အားထက်သန်လာပြီး အစိုးရ မှ အရေးယူမည့်စိုးရိမ်စိတ်နှင့် အကြောက်တရားများလည်း နည်းပါးလာပါသည်။

သို့ရာတွင် အစိုးရစစ်တပ်မှ ရှေ့တန်းစခန်းများကို ရုပ်သိမ်းခြင်းများ မရှိသည့်အပြင် အစိုးရတပ်မှ ထိုစခန်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး ခိုင်မာလာအောင် ဆောက်လုပ်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ဘဝလုံခြုံရေးအတွက် နေရပ်ကို ပြန်မနေလိုကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများရှိနေ

သကဲ့သို့ ဆုတ်ယုတ်မှုများလည်း ရှိနေပါသည်။ စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် မြေယာ အမြောက်အများ သိမ်းယူခြင်းများ၊ သတ္တုတွင်းတူးဖော်ခြင်း များ၊ တာတမံစီမံကိန်းကြီးများကြောင့် ဌာနေပြည်သူလူထုအတွက် အကြီးစား စီးပွားရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းခံရမည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိအားပေးမှုအသစ်တမျိုး ဖြစ်ထွန်းလာပြီး မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များ ညစ်ညမ်းလာ သည့်အပြင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုများကို ပျက်စီးစေပါသည်။

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုတို့၏ အခြေအနေသည် ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားခဲ့ သော တိုက်ပွဲများကြောင့် ဆင်းရဲနေကြရပြီး ကျောင်းသုံးပရိဘောဂများ မလုံမလောက်ဖြစ်နေကြပြီး ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအထောက်အကူများလည်း လိုအပ်နေပါသည်။ မြေယာနှင့်ရေပြသနာများ လည်း ရှိနေပါသေးသည်။ မြေမြှုပ်မိုင်းများလည်း ဖယ်ရှားနိုင်မှုမရှိသေးပါ။ ထိုကဲ့သို့သောအခြေအနေ များကြောင့် ဌာနေလူထုအနေဖြင့် မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ပြန်လာနိုင်ရန် အစားအသောက်၊ နေစရာ၊ ရေနှင့်မြေ အခက်အခဲများလည်း ရှိနေပါသည်။

ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ ပြန်သွားသောအခါ အစိုးရ (သို့) ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ဒုက္ခသည်များမှ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် စီစဉ်ပြီး ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသည့် အစီအစဉ်များဖြစ်ရန် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ကရင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထောက်ခံပြောဆိုခဲ့သော အစီအစဉ်များ ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသူတို့အနေဖြင့် ဒုက္ခသည်များအား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တွင် မပါဝင်စေလိုပါ။ ဒုက္ခသည်ကော်မတီ ၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ အစီရင်ခံစာအရ ဒုက္ခသည်များ၏ နေရာပြန်လည် ချထားရေး အဆင်ပြေချောမွေ့ရန်နှင့် မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ ပြန်သွားနိုင်ရေးနှင့် မိမိတို့၏ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မိမိတို့လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးဆောင်မှုအတိုင်းသာ ဖြစ်ရပါမည်။

- ၁။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများအား ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိစေဘဲ နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားလိုက်နာပြီး ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို ဦးတည်၍ စနစ်တကျအစီအစဉ်များ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရ မည်။
- ၂။ ဒုက္ခသည်များ နေရာပြန်လည်ချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်သည် နိုင်ငံ ရေးအရ တည်ငြိမ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုအတွက် အာမခံချက်များရှိအောင် ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည့်အပြင် မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင် စိတ်အားထက်သန်ပြီး ပြန်လိုသည့်နေရပ်ဒေသကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများအနေဖြင့် မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် ဆုံးဖြတ် ချက် ချပိုင်ခွင့်၊ လုံခြုံစိတ်ချမှုအတွက် အာမခံချက်၊ ဘဝပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေး အာမခံ ချက် အပြည့်အဝနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစေရေးအတွက် စနစ်တကျ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

- ၄။ အစီအစဉ်များ ချောမွေ့ရေးနှင့် အဆင်ပြေကောင်မွန်စေရေးအတွက် ဒုက္ခသည်များ၏ ဦးဆောင်မှု ဒုက္ခသည်များမှ ယုံကြည်စိတ်ချထားသော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပြီး သတ်မှတ်ထားသောနေရာတွင် နေရာပြန်လည်ချထားရမည်ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခသည်များကို နေရာပြန်လည်ချထားရာတွင် လက်ခံမည့် မူရင်းဌာနေလူထုမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အစီအစဉ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အဆင့်တိုင်းတွင် ရယူရမည်ဖြစ်ပြီး အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဆင့်တိုင်း၌ သက်ဆိုင်သူအားလုံး ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်းနှင့် တာဝန်ယူခြင်း၊ တာဝန်ခံခြင်းတို့ ရှိရမည်။
- ၅။ ဒုက္ခသည် (သို့) နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများ နေရာပြန်လည်ချထားရေးတွင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို တရားဝင်ရရှိနိုင်ရန် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှု၊ ရေရှည်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအပြင် နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကဒ် ရရှိရေးအတွက်လည်း အာမခံချက် ရရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- ၆။ နေရာပြန်လည်ချထားရေးကို အကောင်အထည်မဖော်မီ အချင်းချင်းအကြား ၎င်းနိုင်ငံဆွေးနွေးမှုများ၊ အထူးသဖြင့် ပြန်လည်အခြေချမည့်သူများနှင့် နေရာပြန်လည်ချထားရာတွင် လက်ခံမည့် မူရင်းဌာနေလူထု၏ ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။
- ၇။ ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ ပြန်သွားနိုင်ရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးဆောင်မှုအတိုင်းသာ ဖြစ်ရမည်။
- ၈။ ဒုက္ခသည်များ ပြန်ရန် သင့်လျော်မှန်ကန်သည့်အချိန်သည် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများအောင်မြင်ပြီး နိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက်များ / ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်သည့်အချိန်နောက်ပိုင်းဖြစ်သည်။
- ၉။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများ ပြန်လည်အခြေချပြီးသည့်နောက်ပိုင်း နေရပ်စွန့်ခွာမှု ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် နိုင်ငံတော်စိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက တာဝန်ယူရမည်။
- ၁၀။ သဘာဝသစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်းအစီအစဉ်များကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာမှုကို မဖြစ်ပေါ်စေရ။
- ၁၁။ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများအား ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း အစီအစဉ်များအတွက် စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်း (Monitoring and Evaluation) စနစ် ထားရှိရမည်။
- ၁၂။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် သက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် ဒုက္ခသည်နှင့် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများ၏ မူရင်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော လယ်ယာ၊ ခြံမြေများကို ပြန်လည်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ဆုံးရှုံးခဲ့သော အိုးအိမ်၊ မြေယာ။

လယ်ယာ၊ ခြံမြေများအတွက် ပြန်လည်အစားထိုးပေးရန် (သို့) နစ်နာမှုကို ပြန်လည်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

လုပ်ထမ်းလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်

- ၁။ ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ ပြည်တွင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လူထုအခြေပြု လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသန္တရတာဝန်ရှိသူများပါဝင်သော ဒုက္ခသည်များ နေရာပြန်လည်ချထားရေး ကော်မတီတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းသွားမည်။ အစီအစဉ်တွင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် အနည်းဆုံး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်ရမည်။ ဤကော်မတီမှ အစီအစဉ်တဆင့် ချင်းစီကို ရေးဆွဲမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း ရလဒ်အပေါ်၌ မူတည်ပါမည်။
- ၂။ လူသားချင်းဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုကို မိမိတို့၏ ခြေပေါ်တွင် မိမိတို့ရပ်တည်နိုင်သည်အထိ ကူညီထောက်ပံ့ရမည်။ ကူညီထောက်ပံ့မှုများတွင် မိမိတို့၏ ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သော ပညာရေး၊ ကျန်းမားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့ကို အခြေခံပြီး ဌာနေပြည်သူလူထုနှင့် ပြန်လည်နေရာချ ထားသူများ ကူညီထောက်ပံ့မှု အပြည့်အဝရရှိနိုင်ရန် အရည်အသွေးမြင့်တင်ရေးလုပ်ငန်း များ လုပ်ဆောင်ပေးရပါမည်။
- ၃။ နေရာပြန်လည်ချထားရေး လုပ်ငန်းစဉ်တလျှောက်လုံးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ပြီး မြောက်သည်အထိ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအပြင် အထူးသဖြင့် နယ်စပ်ဒေသမှ ဒုက္ခသည်များကို ကူညီခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံရှိပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသော ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်း၊ ဥပမာအားဖြင့် TBC အနေဖြင့် နေရာပြန်လည် ချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက် ကူညီရမည်။ ဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားရမည်။
- ၄။ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို ဒုက္ခသည်များ နေရာ ပြန်လည်ချထားရေးကော်မတီ မှ ဦးဆောင်ပြီး ဒုက္ခသည်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်း များဖြင့် ပါဝင်အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ရမည်။ လုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော် ဆောင်မှုများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအပြင် တာဝန်ယူမှုများဖြင့် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင် ရမည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တိုင်းတွင် အမျိုးသမီး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ရမည်။
- ၅။ ဒုက္ခသည် (သို့) နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများ နေရာပြန်လည်ချထားရေးတွင် လုံခြုံရေး အတွက် အာမခံချက်ရှိရန်နှင့် ဥပဒေနှင့်အညီ သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ရန် အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးကိစ္စကို ၃ လအတွင်း စီစဉ်လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
- ၆။ ဒုက္ခသည်များကို နေရာပြန်လည်ချထားမည့် နေရာသည် မြေမြှုပ်မိုင်းအန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးစေရမည့်အပြင် အစိုးရစစ်တပ်မှ တပ်ချထားသော နေရာများနှင့် ကင်းဝေးစေရမည်။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသည်များကို နေရာ ပြန်လည်ချထားမည့်နေရာတွင် အစိုးရတပ်များကို ပြောင်းရွှေ့ပေးရမည်။
- ၇။ ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် ပြည်နယ်အစိုးရ၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရတို့နှင့်

- တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး ဒုက္ခသည်နှင့် နေရပ်စွန့်ခွာသူများ၏ ပညာရေးအဆင့်အတန်းများကို ပြည်နယ်၏ ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်ရန် လုပ်ဆောင်သွားမည်။
- ၈။ အစိုးရနှင့်ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ နေရာပြန်လည်ချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲရာတွင် လူသားချင်းဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုကို မိမိတို့၏ ခြေပေါ်တွင် ရပ်တည်နိုင်သည်အထိ အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲချမှတ်ရမည်။
 - ၉။ ဒုက္ခသည်နှင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများတွင် မြေနေရာများ ဆုံးရှုံးသွားသူများ၊ မြေနေရာမရှိသူများအနေဖြင့် နေရပ်ကို မပြန်လိုပါက ထိုဒုက္ခသည်နှင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများအတွက် အထူးအစီအစဉ်များ ချမှတ်ပေးရမည်။
 - ၁၀။ မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်ရန် ဆန္ဒမရှိသူများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ပြန်လည်နေထိုင်လိုသော နေရပ်သို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။
 - ၁၁။ နေရာပြန်လည်ချထားရေးအစီအစဉ်တွင် ကလေးသူငယ်၊ ကလေးငယ်ရှိသောမိခင်၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ မိခင်၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် မသန်မစွမ်း သောသူများအတွက် အထူးအစီအစဉ်များ လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
 - ၁၂။ ဒုက္ခသည်(သို့) နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများ နေရာပြန်လည်ချထားရေး အစီအစဉ်ကို နိုင်ငံရေးအရ အာမခံချက်များနှင့် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုများရှိမှသာ ပြန်လည်နေရာချထားပေးရမည်။
 - ၁၃။ နေရာပြန်လည်ချထားရေးတွင် ဒုက္ခသည်များ၏ မူလနေရပ်ကို ဦးစားပေးပြီး ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် မည့်သည့်နေရပ်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်လိုသည်ကို မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
 - ၁၄။ နေရာပြန်လည်ချထားရေးမတိုင်မီ ဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားမည့် နေရာများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သွားရောက်လေ့လာကြည့်ရှုခွင့် ရှိသည်။
 - ၁၅။ ဒုက္ခသည်များ နေရာပြန်လည်ချထားရန် မြေနေရာအတွက် လက်ခံမည့် ဌာနေပြည်သူလူထုနှင့် သွားရောက်တိုင်ပင်ပြီး လက်ခံမည့်ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒနှင့် သဘောတူညီမှုကို ရယူရမည်။
 - ၁၆။ ဒုက္ခသည်နှင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူများ နေရာပြန်လည်ချထားရန်နေရာသည် ဌာနေပြည်သူလူထုများအတွက် အခက်အခဲများ မဖြစ်ပေါ်စေရမည့်အပြင် ထိုဌာနေပြည်သူလူထုအတွက် ရသင့်ရထိုက်သော အကျိုးများကို ရရှိရပါမည်။
 - ၁၇။ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်သော မိသားစုတိုင်းသည် မိမိတို့ မိသားစု၏ လူဦးရေနှင့်အညီ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော မြေနေရာများကို စီစဉ်ပေးရမည်။
 - ၁၈။ မိမိတို့၏ နေရပ်ဌာနေသို့ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်သူများအနေဖြင့် ယခင်က ပိုင်ဆိုင်ခဲ့

သောမြေနေရာများ ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် ပြေလည်စေရန် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၁၉။ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုပြီး အလုပ်အကိုင် အာမခံအတွက် စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိရေးကို စီစဉ်ပေးရမည်။

မြေယာနှင့်သယံဇာတဆိုင်ရာကဏ္ဍ

နောက်ခံသမိုင်း

(၁) မြေယာမူဝါဒဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၉၄၈ခုနှစ်တွင် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ဖဆပလ အစိုးရ အာဏာရပြီးနောက် ၁၉၄၇ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ၁၉၅၃ခုနှစ် ‘လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးဥပဒေ’ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ဖဆပလ အစိုးရက နိုင်ငံခြားသားမြေရှင်များထံမှ ပြန်လည်သိမ်းယူရရှိသော လယ်ယာမြေများကို လယ်သမားများဆီသို့ ပြန်လည်ဝေငှပေးမည်ဟု ကြေငြာခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုပေးဝေမှုတွင် လယ်သမားများကိုသာမက မြေရှင်အချင်းချင်း ပြန်လည်ဝေခြမ်းပေးခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။

၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ “နိုင်ငံတော်ပိုင်” ဟူသည့် သဘော သဘာဝ

၁၉၄၇ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း(၃) အပိုဒ်(၃၀)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို မှီငြမ်းလျက် လယ်ယာမြေများ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေအရ မြေရှင် စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး အခြေခံ၍ လယ်ယာမြေများကို နိုင်ငံတော်ပိုင် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် လယ်ယာမြေအား ပုဂ္ဂလိကပိုင်စနစ်ကို အကန့်အသတ်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ လယ်မြေကို ဧက ၅၀ အထိ၊ ယာမြေကို ၂၅ ဧကအထိ၊ ကိုင်းမြေကို ၁၀ ဧကအထိ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိခဲ့သည်။ လယ်လုပ်သူများလည်း လယ်ပိုင်ခွင့်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ မြေယာကို နိုင်ငံပိုင်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော်လည်း ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်သည့် မူသဘောကို ဆောင်ခဲ့သည်။ ‘နိုင်ငံတော်ပိုင်’ ဟု ဆိုရာတွင် ပြည်သူပိုင်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ခေါင်းဆောင်၍ စစ်တပ်အာဏာသိမ်း ပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ ထူထောင်၍ အစိုးရမှ သမဝါယမအသင်း၊ ငွေချေး လုပ်ငန်း၊ စပါးချေးလုပ်ငန်းနှင့် သီးနှံစီမံကိန်းများဆောင်ရွက်ပြီး အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းကိုပါ လက်ဝါးကြီး အုပ်ထားသည်။ ကုန်ထုတ်ကရိယာများအား နိုင်ငံတော်ပိုင်စနစ်ကို ဖော်ဆောင်သည်။ ‘လယ်လုပ်သူ လယ်ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်’ ဟူသော မူကို ချမှတ်ကျင့်သုံးကာ လယ်အငှားချထားသည့် လယ်ပိုင်၊ လယ်သမားများ နစ်နာဆုံးရှုံးရပြန်သည်။

၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ “နိုင်ငံတော်ပိုင်” ဟူသည့် သဘော သဘာဝ

ဖဆပလခေတ် ၁၉၇၄ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအပိုဒ်(၁၈)(က) အရ ‘နိုင်ငံတော်သည် မြေပေါ်၊ မြေအောက်၊ လေရေအတွင်းရှိ သယံဇာတ ပစ္စည်းများအားလုံးနှင့် မြေယာအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်’ ဟု ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ထိုမှစ၍ မြေယာအားလုံးသည် စစ်အာဏာရှင်

စနစ်ကို လည်ပတ်စေရန်အတွက် မွေးထုတ်ထားသော အစိုးရပိုင်ဖြစ်သွားသဖြင့် ပြည်သူ့လူထုမှ မည်သူမျှ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအချက်များကို တွေ့ရှိပါက အစိုးရသည် လယ်သမားများထံမှ မြေယာများကို သိမ်းယူခဲ့သည်။

- ၁။ ပြည့်စုံလုံလောက်သည့် အကြောင်းပြချက်မရှိပဲ လုပ်ဆောင်ဆဲ မြေကွက်ကို ဆက်လက် မလုပ်တော့ခြင်း။
- ၂။ မိမိလုပ်ပိုင်ခွင့်ရထားသော မြေကွက်ကို သူတပါးအား လုပ်ခွင့်ပြုခြင်း။
- ၃။ မိမိလုပ်ပိုင်ခွင့်ရထားသော မြေကွက်ကို ရောင်းချခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း သို့မဟုတ် တစ်စုတစ်ဝိုင်းထံ သို့ လွှဲပြောင်းခြင်း။
- ၄။ အစိုးရက သတ်မှတ်ထားသည့် သီးနှံအမျိုးအစား မစိုက်ပျိုးခြင်း။
- ၅။ လယ်သမားတယောက်အဖြစ် မလုပ်ကိုင်တော့ခြင်း။
- ၆။ သီးနှံကို အစိုးရက သတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏပြည့်မှီအောင် မရောင်းချခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလဖြစ်စေ၊ သတ်မှတ်ထားသည့် ဈေးနှုန်းအတိုင်းဖြစ်စေ မရောင်းချနိုင်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစနစ်က စစ်အစိုးရမှ နိုင်ငံတော်မြေရှင်ကြီးစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ “နိုင်ငံတော်” ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်

ထို့အတူ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်လည်း အခန်း(၁) အပိုဒ်(၃၄)(က) အရ ‘နိုင်ငံတော်ရှိ မြေအားလုံး၊ မြေပေါ်မြေအောက်၊ ရေပေါ် ရေအောက်နှင့် လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတ ပစ္စည်းအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်သည် နိုင်ငံတော်ဖြစ်သည်။’ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် တထပ်တည်းဖြစ်သည်။ ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အနှစ်သာရနှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို မြေယာနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ကျင့်သုံးခဲ့ပုံနှင့် ယခု ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ကျင့်သုံးပုံ မတူခြားနားမှု ရှိနေပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ‘နိုင်ငံ တော်’ ဟူသည့် စကားရပ်၏အဓိပ္ပါယ်မှာ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခုတည်းကို မရည်ညွှန်းပါ။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များကိုလည်း ရည်ညွှန်းထားကြောင်း အခန်း(၂) အပိုဒ်(၉)တွင် ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ၁၉၇၄ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေနှင့် လက်ရှိ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ‘နိုင်ငံတော်’ဟူသည့် ဝေါဟာရမှာ ဗဟိုအစိုးရကိုသာ ရည်ညွှန်းထားပြီး ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍများ မပါရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၄၇)အရ ‘နိုင်ငံတော်’ ဟူသည်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရသည်။

‘နိုင်ငံတော်ဆိုသည်မှာ ရှေ့နောက်စကားရပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထောက်၍ ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အာဏာကိုလည်းကောင်း ကျင့်သုံးသော အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုသည်။’

ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ‘နိုင်ငံတော်’အား ရည်ညွှန်း၍ အဖွဲ့အစည်း သာမက လူပုဂ္ဂိုလ်ကပါ

ကျင့်သုံးခွင့် ရှိနေသည်။ သို့သော် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ တနည်းအားဖြင့် ပြည်နယ် နှင့်တိုင်းများသည် ‘နိုင်ငံတော်’ နှင့် လုံးဝမစပ်ဆိုင်တော့ပေ။ ထို့အပြင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေပြုအာဏာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ ဆည်မြောင်း တာဝန်၊ ရေကန်နှင့် ရေချိုငါးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့်မှ လွဲ၍ မြေယာနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ တနည်းအားဖြင့် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များအား မည်သည့်ဥပဒေ ပြုခွင့်အာဏာမျှပေးခြင်း မရှိပေ။

မြေယာအပေါ် စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရအကြား အာဏာ ကို မျှဝေပူးတွဲ ကျင့်သုံးသွားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ ကြောင့် လက်ရှိကြားကာလနှင့် အသွင်ကူးပြောင်း ရေးကာလအတွင်း၌ KNU - ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးကဲ့သို့သော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဒေသများတွင် မိမိတို့ လွှမ်းမိုးထားရာ နယ်မြေများ၌ အစိုးရအနေအထားမျိုးဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများကိုလည်း ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်သည်။

ကေအဲန်ယူ - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ မြေယာ မူဝါဒ

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် မြေယာမူဝါဒကို ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ‘ လက်ငုတ် လက်မလွတ်ရေး’ ဆောင်ပုဒ်ကို အခြေခံ၍ စတင်ရေးဆွဲချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ‘မြေယာသည် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် ဖြစ်သည်’ ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အသစ်ဖြင့် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့သည်။ တဖန် ၎င်းမူဝါဒကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုးတက်မှုနှင့် လူမှုဘဝကို ဖြည့်ဆည်းစေပြီး တရားမျှတမှု ရှိစေရန်ရည်ရွယ်၍ ‘မြေယာသည် ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်သည်’ ဟူသည့် ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်မံ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေယာမူဝါဒကို ချမှတ်ရာတွင် ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည့် ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်သို့ ဦးတည်ရမည် ဖြစ်သည်။

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံရေးအခြေအနေသည် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားတို့ ငြိမ်း ချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ ဖြင့် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအဆင့်သို့ တက်လှမ်းနေပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့၏ အကျိုးစီးပွားသည် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်း ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို တိုက်ရိုက်စွက်ဖက်ရာ ရောက်နိုင်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်နေသည့်နေရာများ၌ ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုတိုးပွားစေခြင်း၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် အသက်ဆုံးရှုံးခြင်းများကို ဖြစ်စေ ခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နေရာများတွင် စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးသည်

မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပြီး အလျင်အမြန် အကောင်အထည် ဖော်လုပ်ကိုင်၍ မရနိုင်ပါ။ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီမှုများကို လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့် စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျိုး သက်သက်မျှမဟုတ်ဘဲ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ပဋိပက္ခများအား ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ဖြေရှင်းရန်အတွက် အချိန်ယူ အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေး ပေါ်ပေါက်လာသည့်အချိန်၌ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများအနေဖြင့် အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလတွင် အထူးစီမံကိန်းများ၏ ဆက်စပ်မှု၊ အစိုးရနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တို့၏ ပဋိပက္ခဆိုင်ရာတွင် ဆက်စပ်မှုကို ဂဏနဏ နားလည်ရန် လိုအပ်ပြီး၊ စီမံကိန်းလုံခြုံစိတ်ချရမှုသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကြောင့်ဖြစ်ပြီး ဒေသဆိုင်ရာ စစ်တပ်ကြီးစိုးရေးအတွက် မဖြစ်ရ။ ဤအကြောင်း အရာများ၏ အစိတ်အပိုင်းတရပ်အဖြစ် ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများအနေဖြင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်လုပ်ဆောင်မှုများကို အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ပြဿနာအသစ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းနှင့် လုံခြုံရေးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် စွန့်စားမှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုမဟာဗျူဟာကို လိုက်နာရမည်။

ပြည့်စုံသော တရားဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ကျင့်သုံးသည့် အချိန်ကျမှသာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု စီမံကိန်းသစ်များကို ပြုလုပ်ကြရန် အကြံပြုပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဟု ဆိုရာတွင် စံချိန်မှီသော လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးကို ဒေသခံများ၏ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ သဘောတူညီမှု၊ အကြံဉာဏ်ရယူမှုကို ဥပဒေအရ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်သော အချိန်နှင့် ပဋိပက္ခကင်းသော ဒေသများတွင်သာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

မြေယာဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်

မြေဆိုသည်မှာ လူသားများနှင့် ဇီဝမျိုးစိတ်များ ပေါက်ဖွားရာနှင့် မှီခိုနေထိုင်ရာ လုံခြုံမှုအတွက်လိုအပ်ခြင်း၊ လူ့ယဉ်ကျေးမှုများ ရှင်သန်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရာ အများဆိုင်ဖြစ်သည်။ လူနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့၏ သမိုင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာတို့ဖြစ်ပြီး ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့သောအမွေ၊ နောင်မျိုးဆက်အတွက် အဓိပ္ပါယ်များစွာ သယ်ဆောင်သည့် အရင်းအနှီးဖြစ်ပြီး ငွေကြေးစီးပွားဖြင့် တန်ဖိုးမဖြတ်အပ်သော အများဆိုင် ဖြစ်သည်။

မြေယာမူဝါဒဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုမှ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ခိုင်မာစွာ ရရှိရန်။
- ၂။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ကျင့်သုံးမှုများကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်မြှင့်တင်ရန်။
- ၃။ တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်ဒေသအတွင်းရှိ ရေ၊ မြေ၊ သစ်တော၊ သားငါးနှင့် ဆက်စပ်သဘာဝ

- သယံဇာတများ၊ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။
- ၄။ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် တရားမျှတမှုရှိစေရန် နှင့် ဒေသခံ ပြည်သူလူထုမှ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး အနာဂတ်အတွက် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှု ရှိစေရန်။

မြေယာဆိုင်ရာအခြေခံမူများ

- ၁။ ပြည်သူလူထုသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြေယာ၏ မူရင်းပိုင်ရှင် ဖြစ်သည်။
- ၂။ မြေယာဆိုသည်မှာ မြေ၊ သစ်တော၊ ရေ၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့်ဆက်စပ်သဘာဝသယံဇာတများ အားလုံးပါဝင်သည်။
- ၃။ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုနှင့် ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ၏ မိရိုးဖလာအရ မြေယာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုရမည်။
- ၄။ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုတိုင်း (နိုင်ငံသားတိုင်း) သည် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိပြီး ၎င်းအား အကန့်အသတ်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုရှိစေရမည်။ ဓားမဦးချ၊ လယ်ဦးလယ်ထိပ် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်သူသည် အဆိုပါ လယ်ယာမြေနှင့် ခြံမြေကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- ၅။ မိရိုးဖလာ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုသည် ၎င်းတို့ သက်ရှင်နေထိုင်သည့် နယ်မြေ၊ ကျေးရွာတဝိုက်ရှိ သဘာဝမြေ၊ တောရိုင်းမြေ၊ သစ်တောမြေ၊ စားကျက်မြေနှင့် အင်းအိုင်တို့ကို စုပေါင်းပိုင်ဆိုင် အသုံးချခွင့် ရှိသည်။
- ၆။ အစိုးရအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများ ပြည်သူ့အကျိုးအလို့ငှာ မြေယာသိမ်းယူရန် လိုအပ်ပါက ဒေသခံပြည်သူလူထုများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး သင့်တင့်မျှတသည့် မြေနေရာ အစားထိုးပေးခြင်း၊ အသုံးဝင်တန်ဖိုး ကာလပေါက် ဈေးနှင့်အညီ လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် နစ်နာဆုံးရှုံးသူတို့အား ဘဝပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- ၇။ မိမိနေရင်းအရပ်ကို စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူများသည် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေယာများအား ပြန်လည်ရပိုင်ခွင့်နှင့် နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေး ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- ၈။ ပြည်သူလူထုက ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် မြေယာကို ရောင်းချခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း၊ လှဲလှယ် ခြင်း၊ ပေးကမ်းခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်း ပါဝင်သည့် လွှဲပြောင်းပိုင်ခွင့် ရှိသည်။
- ၉။ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထု၏ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရပိုင်ခွင့်ရှိသူများအား အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့အား အခြားသူများမှ ပိုင်နက်ကျူးကျော်ခြင်း၊ တရားမဝင် ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်း၊ အဓမ္မသိမ်းယူခြင်းတို့ကို အကာအကွယ်ပေးရမည်။
- ၁၀။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းမှ ပြည်သူလူထုအား ထုတ်ပေးထား သော မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် အာမခံလက်မှတ်နှင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် အာမခံလက်မှတ် စသည့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အစိုးရတို့မှ

- အသိအမှတ် ပြုပေးရမည်။
- ၁၁။ ပြည်နယ်အစိုးရသည် မိမိပြည်နယ်အတွင်း မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ မြေယာပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်း အပါအဝင် မြေယာစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် မိမိပြည်နယ်နှင့် ကိုက်ညီသည့် မြေယာ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိရမည်။
 - ၁၂။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဒေသအလိုက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို အသိအမှတ်ပြု မှတ်တမ်းတင် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် မြေယာမှတ်ပုံတင်စနစ်၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်နှင့် မြေယာဖြေရှင်းမှု စနစ်တို့ကို ဖော်ဆောင်သည့် ယန္တရားများ ရှိရမည်။ ၎င်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ယန္တရားများကို တည်ဆောက်ဖွဲ့စည်းရာတွင် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများသာမက လူထု၏ ပါဝင်မှုကို အခြေခံ၍ တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂ၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း၊ လူငယ်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဥပဒေပညာရှင်များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းကြရမည်။
 - ၁၃။ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရာတွင် အမျိုးသမီးနှင့်အမျိုးသား အခွင့်အရေး တန်းတူညီမျှမှု ရှိရမည်။

(၂) သယံဇာတဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်

သဘာဝသယံဇာတသည် ယခုလက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးနှင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး အခင်းအကျင်းတွင် အလွန်အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေပြီး မဖြစ်မနေ စနစ်တကျ ကိုင်တွယ်ရမည့် အဓိကကျသောအရာဖြစ်သည်။ သဘာဝသယံဇာတ ဆိုသည်မှာ မြေအပါအဝင် သဘာဝတွင်းထွက် ဓာတ်သတ္တုများ၊ ရေနံ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့များ၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ သစ်တောများ၊ နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်များ၊ လေစွမ်းအင်များ ပါဝင်သည်။ အထူးသဖြင့် သဘာဝသယံဇာတနှင့်ပတ်သက်ပြီး (၁)ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်၊ (၂)တိုက်ရိုက် အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေခံစားခွင့်၊ (၃)ထိန်းချုပ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် (၄)ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ စသည် တို့ကို အောက်ပါမူဝါဒများအား အခြေခံရမည်ဖြစ်သည်။

သယံဇာတဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- ၁။ ပြည်သူလူထုသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတများ၏ မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ကို အသိ အမှတ်ပြုရမည်။
- ၂။ သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ဖက်ဒရယ် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်အောက်၌ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့်နှင့် ပါဝင်ဆုံး ဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။
- ၃။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဒေသခံလူထုကို ထိခိုက်နစ်နာစေနိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ဆဲ၊ လုပ်ဆောင်မည့် စီမံကိန်းကြီးများ၊ အထူးစီးပွားရေးစုံနှင့် တန်ဖိုးကြီးသော သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်း လုပ်ငန်းများကို ပြီးပြည့်စုံသည့် 'ပြည်ထောင်စု သဘောတူစာချုပ်' ရရှိသည့် ကာလအထိ ရပ်ဆိုင်းထားရမည်။ ခိုင်မာ၍ စနစ်ကျသော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှု

ယန္တရားများ၊ လူထုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ပေးသည့် မူဝါဒဥပဒေများ ခိုင်မာစွာရှိပြီးမှသာလျှင် စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄။ ရေ၊ မြေနှင့် သစ်တောအရင်းအမြစ်များ အပါအဝင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့ အစဉ်အလာအရ ကျင့်သုံးလာသော သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို အသိအမှတ် ပြု အာမခံသည့် ဥပဒေတရပ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

၅။ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်၊ တိုက်ရိုက်အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေခံစား ခွင့်၊ ထိန်းချုပ်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ စသည့် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရမည်။

၆။ ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းအပေါ် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရအကြား အကောက်အခွန်များ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုအချိုးကို အခြေခံဥပဒေတွင် တိကျစွာ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

၇။ အစိုးရအနေဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီမံကိန်းတစ်ခုခု ပြုလုပ်ပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက် မှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိ/မရှိ ဆန်းစစ်ခြင်း (EIA)၊ လူမှုဘဝအပေါ် အကျိုးသက် ရောက်မှု ရှိ/မရှိဆန်းစစ်ခြင်း (SIA) နှင့် အခြားလိုအပ်သော ဆန်းစစ်ခြင်းတို့ကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အများပြည်သူများ သိရှိနားလည်အောင် ရှင်းလင်းချပြခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပြီးမှ ပြည်သူလူထု၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

၈။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီမံကိန်းတစ်ခုခုပြုလုပ်ပါက ၎င်းစီမံကိန်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော သဘောတူ စာချုပ်များ၊ လိုင်စင်များ၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းများ၊ အကျိုး အမြတ်များ၊ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုများ၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပြန်လည်ထည့်ဝင်ခြင်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် တာဝန်ခံမှု တာဝန်ယူမှုများ ရှိရမည်။

၉။ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူရောင်းချရာတွင် ပညာရှင်၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူများမှ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော လွတ်လပ်သည့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး ကော်မရှင် နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်များကို အသိအမှတ်ပြု၍ လေ့လာစစ်ဆေးရမည်။

၁၀။ သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီနှင့် ငွေကြေးထောက်ပံ့သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် လွတ်လပ်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကော်မရှင် များမှ စနစ်တကျ လမ်းညွှန်ကြီးကြပ်ရမည်။

အထွေထွေ

၁။ လက်ရှိ ဒေသတွင်းဖြစ်ပွားနေသော မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းများနှင့် မြေယာအငြင်းပွားမှု များအား ချက်ချင်းဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ ဖြေရှင်းရာတွင် ဒေသခံပြည်သူလူထု၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်နယ်အစိုးရ တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့

အစည်းများ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် မြေယာဖြေရှင်းမှု ယန္တရားများ ဖွဲ့စည်းပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။

- ၂။ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းများအား ထိန်းညှိရန် (နှင့်/သို့မဟုတ်) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရန်ဟု အမည်တပ်ကာ သဘာဝသယံဇာတများအား သိမ်းယူခြင်းမှ ကာကွယ်ရမည်။ ထိုသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်လိုပါက ဒေသခံ ပြည်သူလူထု၏ နေထိုင်မှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း၊ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ထိခိုက်နစ်နာစေမှုများ မရှိစေပဲ ဒေသခံများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပြီး လုပ်ဆောင်ရမည်။
- ၃။ သဘာဝသယံဇာတများကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသခံပြည်သူလူထု၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိရမည်။
- ၄။ သဘာဝသယံဇာတများမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်များ ခွဲယူသုံးစွဲရေး ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
- ၅။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

လုံခြုံရေးကဏ္ဍ

Security Sector Concept Paper

နိဒါန်း

ပေါ်ပေါက်လာမည့် အနာဂတ်ဒီမိုကရေစီ ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေး နှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း အခန်းကဏ္ဍများတွင် ကရင်လူမျိုးများ အချိုးကျ ပါဝင်သွားမည်။ ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်သည် ပြည်ထောင်စု ဖက်ဒရယ် တပ်မတော်တွင် ကရင်အမျိုးသားတို့ လုံခြုံရေးအာမခံချက်ရရှိရန်အတွက် ကော်သူးလေ ကာကွယ် ရေး တပ်မတော်အဖြစ် ရပ်တည်သွားမည်။

ကရင်အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှု၏ မိခင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော ကေအဲန်ယူ- ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ကရင်အမျိုး သား ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (Karen National Defense Organization – KNDO) ကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခု ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ကရင်လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များကို ပေါင်းစည်းပြီး KAF-Kawthoolei Armed Forces ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ၎င်း နေ့ရက်ကို အစွဲပြု၍ ကော်သူးလေတပ်မတော်နေ့ကို သတ်မှတ်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် မောက် ကွန်ဂရက်တွင် တော်လှန်ရေးရည်မှန်းချက်များအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် တပ်မတော်ကို Kawthoolei People Liberation Army - KPLA, Kawthoolei People Guerilla Force - KPGF, Karen National Defense Organization- KNDO အမည်ဖြင့် တပ်မတော်သုံးရပ်အဖြစ် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းသည်။ တဖန် ၁၉၇၀ ခုနှစ် () ကြိမ်မြောက် ကေအဲန်ယူ ကွန်ဂရက်၊ တောနော်ခီးတွင် ကော်သူးလေတပ်မတော်ကို ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (Karen National Liberation Army - KNLA) အဖြစ် ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည်။ ကေအဲန်ယူ - ကရင် အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ၁၀ ကြိမ်မြောက် ညီလာခံ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ ကရင်အမျိုးသားရဲတပ်ဖွဲ့ (Karen National Police Force – KNPF) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သွားမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးနေစဉ် ကာလများတွင် ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်မှ လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင် လက်ရှိ ရှိနေသော တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်သွားမည်။

ဤလုံခြုံရေးကဏ္ဍ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်တက်ရောက်သော ကိုယ် စားလှယ်များမှာ KNU, KNLA, KNDO, KWO, IKO, KAC, KDN, PSDPE နှင့် KYO တို့ ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက်

ကရင်အမျိုးသားလုံးနှင့် ကရင်လူမျိုးများ နေထိုင်ရာဒေသအတွင်းရှိ ပြည်သူ့လူထုအားလုံး တို့၏ လူမှုဘဝ၊ နယ်မြေ ဧရိယာ၊ အခွင့်အရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့၏ လုံခြုံရေးအာမခံချက်များ

ရရှိရန်အတွက် ကရင်အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်-

(က) ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- ၁။ အမျိုးသားလုံခြုံရေးမူဝါဒသည် ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ အပြည့်အဝ အာမခံချက်ရှိပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးကဏ္ဍအားလုံးသည် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် အစိုးရ၏ စီမံမှုအောက်တွင် ရှိစေရမည်။
- ၂။ အမျိုးသားလုံခြုံရေးမူဝါဒသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ တပေါင်းတစည်းတည်း ရှိရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပြီး တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အာမခံသော နိုင်ငံသားအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးကို တရားဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးသောမူဝါဒ ဖြစ်ရမည်။
- ၃။ ကာကွယ်ရေးကဏ္ဍသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတရပ်ဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ တပေါင်းတစည်းတည်း တည်ရှိရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာကို ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်အညီ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သွားရမည်။
- ၄။ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်သွားရမည်။
- ၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်ခွင့် ရှိရမည်။
- ၆။ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် နိုင်ငံရေး သဘောတူညီချက်များ အပေါ် အခြေခံရမည်။
- ၇။ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကာကွယ်ရေး (တပ်မတော်) ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု တခုတည်းသာမဟုတ်ဘဲ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးတို့ အပါအဝင် လုံခြုံရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကဏ္ဍများအားလုံးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- ၁။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ပါဝင်မှုနှင့် ယုံကြည်လေးစားမှုရရှိသည့် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်ပြီး ခေတ်မီသည့် တပ်မတော်တရပ် ဖြစ်ရမည်။
- ၂။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် ပြည်ပရန်ကို ကာကွယ်ရန်မှာ အဓိကဖြစ်သည်။
- ၃။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးနှင့် ပြည်သူလူထုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။
- ၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များမှ အချိုးကျ ပါဝင်မှုရှိရမည်။

- ၅။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် မည်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင်မဆို အရပ်ဘက် အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိရမည်။
- ၆။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီ၏ ပါတီဝင်မဖြစ်စေရ။ မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဩဇာခံ မဖြစ်စေရ။
- ၇။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်သည် ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ လွှတ်တော် ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။
- ၈။ အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များမှ စစ်ရေးဆိုင်ရာ အထောက်အကူများကို အသုံးပြုရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အတိအကျ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိရမည်။
- ၉။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၁၀။ အမျိုးသား စစ်မှုထမ်းဥပဒေကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရမည်။ တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အခြေအနေများနှင့်အညီ ခေတ်မီတပ်မတော်ကို ဖွဲ့စည်းရမည်။
- ၁၁။ နိုင်ငံတကာငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၁၂။ ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအတွင်း လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ လိင်နှင့်လိင်စိတ် ကွဲပြားမှုတို့အပေါ် အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိစေရ။
- ၁၃။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသမ္မတသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်၏ စစ်သေနာပတိ ချုပ် ဖြစ်ရမည်။
- ၁၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အရေးပေါ်အခြေအနေအောက်တွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု သမ္မတသည် စစ်သေနာပတိချုပ်၏ အခွင့်အာဏာကို အသုံးပြုပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်အပါအဝင် ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရမည်။
- ၁၅။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသမ္မတသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ ချမှတ်ထားသော ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်၏ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူဝါဒများကို တာဝန်ခံ ဆောင်ရွက် ရမည်။
- ၁၆။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်ကို ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်၊ လေတပ်တို့ဖြင့် လိုအပ်ချက်အရ ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။
- ၁၇။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်၏ ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်၊ လေတပ်တို့အတွက် သီးခြားစစ် တက္ကသိုလ်များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရမည်။ ယင်းတက္ကသိုလ်များတွင် ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များမှ အချိုးကျ တက်ရောက်သင်ကြားခွင့် ရှိစေရမည်။

(ခ) ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- ၁။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဥပဒေထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ (Law Enforcement) လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဖြစ်ရမည်။
- ၂။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် ပြည်သူ့ဘဝ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ တွင် တာဝန်ရှိသည်။
- ၃။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့များတွင် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အချိုးကျကိုယ်စားပြု ပါဝင်ခွင့်ရှိ ရမည်။
- ၄။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ကို အရပ်ဘက်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိရမည်။
- ၅။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည် နိုင်ငံရေးပါတီနှင့် စစ်တပ်တို့၏ လွှမ်းမိုးမှုများ မရှိစေရ။
- ၆။ လူတိုင်းချင်းစီ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာပြီး ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရမည်။
- ၇။ တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအခြေအနေများနှင့်အညီ ခေတ်မီသော ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရမည်။
- ၈။ အိမ်နီးနားချင်း နိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံတကာမှုခင်းများ ဖြေရှင်းရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရ မည်။
- ၉။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးများ၏ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်သွားရမည်။
- ၁၀။ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည် တပ်မတော်နှင့် သီးခြား ကင်းလွတ်သော တပ်ဖွဲ့ဖြစ်ရမည်။

KNU-DOI ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ သုတေသနနှင့်မှတ်တမ်းဌာန နှင့်
Research Institute for Society and Ecology (RISE) လူမှုရေးရာသုတေသနအဖွဲ့တို့မှ စုစည်းထုတ်ဝေသည်။